

Behovsprøving av utdanningsstipend mot inntekt og formue

Anna-Lena Keute

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2026/31

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 30. oktober 2026

ISBN 978-82-587-2137-3 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten «Behovsprøving av utdanningsstipend mot inntekt og formue» følger studenter som mottok utdanningsstøtte fra Lånekassen høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning dette året. Rapporten kartlegger hvor mange av studentene som hadde inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensen, og kjennetegn ved studentene med henholdsvis inntekt eller formue over grensen. Videre ser rapporten på hva studentenes inntekt og formue består av, og kartlegger studieprogresjon og nedbetaling av gjeld etter endt studieløp.

Rapporten er skrevet av Anna-Lena Keute ved seksjon for utdannings- og kulturstatistikk. Arbeidet med rapporten er finansiert av Kunnskapsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 16.10.2026

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Utdanningsstipendet fra Lånekassen blir behovsprøvd mot studentenes inntekt og formue. Dersom studenter har inntekt eller formue over fastsatte grenser, reduseres stipendandelen, selv om studentene består utdanningen. Formålet med denne rapporten er å se nærmere på kjennetegn ved studenter som har inntekt eller formue over grensen de behovsprøves mot.

Rapporten følger studenter som fikk utdanningsstøtte fra Lånekassen høsten 2016 og som var nye i høyere utdanning samme år. I 2016 er det kun 4 prosent av studentene som har inntekt over grensen, men i perioden 2017–2021, har rundt 1 av 10 studenter inntekt over grensen hvert år. Det er vanligst at studentene har inntil 45 000 kroner inntekt over grensen, eller at inntekten overstiger grensen med 90 000 kroner eller mer. Å ha inntekt over grensen er vanligere jo eldre studentene er, og deltidsstudenter har i større grad inntekt over grensen enn heltidsstudenter. Følger vi alle studentene som fikk støtte fra Lånekassen minst tre år i perioden 2016–2021, har 1 av 4 studenter inntekt over inntektsgrensen minst ett av årene. Yrkesinntekten er den klart viktigste inntektskilden for studentene. Dette gjelder både for studenter som har inntekt over grensen, og for studenter som har inntekt under behovsprøvingsgrensen.

I perioden 2016–2021, er det 3–5 prosent av studentene som har formue over grensen. Det er omtrent like vanlig å ha formue inntil 250 000 kroner over grensen, som det er å overstige grensen med mer enn 250 000 kroner. Også behovsprøvingen av formue henger tett sammen med alder, og jo eldre studentene er, jo vanligere er det at de har formue over grensen. Av alle studentene som mottok utdanningsstøtte i minst tre år fra 2016–2021, har 8 prosent formue over grensen minst ett av årene. De fleste av disse studentene har formue over grensen i ett til to år, og kun 2 prosent overstiger grensen tre eller flere år. Bolig er en viktig formueskomponent. Blant studenter som har formue over grensen, er det vanligere å være registrert med formue i bolig enn blant studenter som ikke har formue over grensen. Jo mer formue studentene har over formuesgrensen, jo høyere er også medianverdien på boligen blant studentene som står registrert med formue i en primærbolig.

Når det gjelder studieprogresjonen til studenter med inntekt over og under grensen, finner vi kun små forskjeller i andel studenter som ikke avlegger studiepoeng i løpet av et kalenderår. Studenter med inntekt under grensen, avlegger imidlertid oftere 60 studiepoeng, og i denne gruppen er det en større andel som fullfører en grad på *høyere* nivå. Samtidig har studenter med inntekt under grensen en større andel som ikke fullfører en grad på *lavere* nivå enn studentene som har inntekt over grensen. Det er også små forskjeller i studieprogresjonen til studentene med formue over og under grensen på et overordnet nivå. Blant mannlige studenter og blant heltidsstudenter, har imidlertid studenter med formue over grensen bedre progresjon enn studenter med formue under grensen. Blant studenter som har formue over grensen, er andelen som avlegger en grad noe større enn blant studentene som ikke har formue over grensen, og det er vanligere å avlegge en grad på høyere nivå. Studieprogresjon og fullføring av en grad varierer etter kjennetegn ved studentene, og forskjellene mellom gruppene må ses i sammenheng med at studenter med inntekt eller formue over grensen i større grad er eldre og studerer deltid enn studenter med inntekt under grensen.

Hvor mye studiegjeld studentene har i 2021, og hvor mye de nedbetaler i løpet av tre år, varierer mellom ulike grupper. Nedbetaling av studiegjeld er avhengig av størrelsen på studielånet, renten og nedbetalingstiden, og vi finner kun små forskjeller mellom studenter som hadde inntekt eller formue over grensen, og studenter som ikke hadde det. Ser vi størrelsen på studielånet i sammenheng med studentenes inntekt etter skatt i 2024, skiller studentene som hadde inntekt over grensen ett eller to år seg ut, ved at studiegjelden utgjør en lavere andel av deres inntekter. Også blant studenter med formue over grensen ett til to år, er andelen studiegjelden utgjør av inntektene lavere enn i andre grupper, som kan tyde på at de to gruppene er noe bedre stilt til å nedbetale på studiegjelden enn andre grupper, da de har mer inntekt til å betjene studiegjelden.

Abstract

Student grants from the Norwegian State Educational Loan Fund (Lånekassen) are means-tested against students' income and assets. If students have income or assets above specified thresholds, the grant is reduced, even if students complete their studies. This report examines the characteristics of students with income or assets above the thresholds.

The report follows students who received financial support from Lånekassen in the autumn of 2016 and who entered higher education that year. In 2016, 4 percent of students had income above the threshold, but during the period 2017–2021, 1 out of 10 exceeded the income threshold each year. It is most common for students to exceed the threshold by up to NOK 45,000, or by NOK 90,000 or more. Exceeding the threshold becomes more common with age, and part-time students exceed the threshold more often than full-time students. Among all students who received support from Lånekassen for at least three years from 2016 to 2021, one in four exceeded the income threshold at least one year. Income from work is the most important income source. This applies both to students whose income exceeds the threshold and to students with income below the threshold.

During the period 2016–2021, 3 to 5 percent of students had assets exceeding the threshold. It is as common to exceed the threshold by up to NOK 250,000 as it is to exceed it by more than NOK 250,000. Having assets above the thresholds is also related to age: the older the students are, the higher the share with assets above the threshold. Among all students who received support for at least three years during 2016–2021, 8 percent exceeded the asset threshold in at least one year. Most students exceeded it for one to two years, and only 2 percent do so for three years or more. Among students whose assets exceed the threshold, it is more common to be registered with wealth in housing than among students with assets below the threshold, and the more assets students have, the higher the median value of the primary dwelling.

Regarding academic progression, there are only small differences in the share of students who do not earn any credits during a calendar year when we compare students with income above and below the threshold. Yet, students with income below the threshold are more likely to complete 60 credits, and a larger share of this group completes a long degree in higher education. At the same time, it is more common among students with income below the threshold not to complete a degree. Overall, there are small differences in the progression of students with assets above and below the threshold. However, among male students and full-time students, those with assets above the threshold have better progression than students with assets below the threshold. Among students whose assets exceed the threshold, the proportion completing a degree is higher than among students with assets below the threshold and completing a degree a long degree in higher education is more common. Academic progression and completion of a degree vary with student characteristics. When analysing differences, it is important to keep in mind that students with income or assets above the threshold are more likely to be older and to study part-time than students with assets below the threshold.

The amount of student debt in 2021, as well as the amount students repay from 2021 to 2024, varies between groups of students. Student loan repayment depends on the size of the loan, the interest rate, and the repayment period, and we find only small differences between students whose income or assets exceeded the threshold and those whose income or assets did not. When we compare the size of student loans to students' income after-tax 2024, students who exceeded the income threshold for one or two years stand out, as their student debt constitutes the smallest share of their income. Also among students with assets above the threshold one or two years, student debt constitutes a lower share of their income than in other groups. This may indicate that these two groups are better positioned to repay their student debt than other groups, as they have higher levels of income available to repay their debt.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Om behovsprøving av utdanningsstipendet	7
1.2. Datagrunnlag og rapportens populasjon	12
1.3. Begrepsdefinisjoner.....	16
1.4. Rapportens oppbygging	20
2. Hvem er studentene som har inntekt eller formues over behovsprøvingsgrensene?	21
2.1. Behovsprøving av inntekt	21
2.2. Behovsprøving av formue.....	27
3. Mer om studentenes inntekt og formue	32
3.1. Inntekt.....	32
3.2. Formue	38
4. Studieprogresjon og jobb ved siden av studiene	49
4.1. Studenter som har inntekt over grensen	49
4.2. Studenter som har formue over grensen.....	55
5. Nedbetaling av gjeld etter endte studier	59
5.1. 2 av 3 har betalt tilbake på lånet.....	59
5.2. Studenter som har inntekt over grensen	60
5.3. Studenter som har formue over grensen.....	65
6. Oppsummering	69
6.1. Det er vanligere å ha inntekt over grensen enn å ha formue over grensen.....	69
6.2. Yrkesinntekt er den viktigste inntektskilden, og formue registrert i bolig er en viktig komponent av formuen	70
6.3. Små forskjeller i studieprogresjonen	70
6.4. Nedbetaling av studiegjeld	71
6.5. Begrensninger med rapporten	71
Figurregister	73
Tabellregister	74
Referanser	77
Vedlegg A: Figurgrunnlag	79

1. Innledning

Statens Lånekasse for utdanning (Lånekassen) ble etablert i 1947. Lånekassen forvalter utdanningsstøtteordninger som skal sikre like muligheter til utdanning og gjøre utdanning tilgjengelig for alle (Lånekassen, 2026b). Støtteordningene omfatter alle utdanningsnivåer. Elever i videregående opplæring, studenter i høyere yrkesfaglig utdanning eller universitets- og høyskoleutdanning kan søke om stipend og lån for å finansiere utdanningen, og det finnes også støtteordninger for personer som tar en videreutdanning.

I undervisningsåret 2025/2026 er det mer enn 440 000 personer som mottar utdanningsstøtte fra Lånekassen, og flesteparten av disse er studenter ved universiteter og høyskoler (Lånekassen, 2026c). For studenter i Norge er offentlig studiestøtte en viktig inntektskilde. Det er både en høy andel av studentene i universitets- og høyskoleutdanning som mottar utdanningsstøtte fra Lånekassen, og støtten utgjør en viktig andel av studentenes inntekter (Hauschildt et al., 2024).

Studenter som får utdanningsstøtte, kan få omgjort deler av lånet til stipend. Utdanningsstipendet blir imidlertid behovsprøvd, og dersom studenter har inntekt eller formue over fastsatte grenser, vil stipendandelen gradvis reduseres. Denne rapporten ser nærmere på behovsprøving av utdanningsstipendet mot studentenes inntekt og formue. Hvem er studentene som har inntekt eller formue over grensene? Hvor høy inntekt og formue har studentene? Rapporten følger studentene over tid og ser også på studieprogresjon og nedbetaling av studiegjeld etter endt utdanning. Har studenter med inntekt eller formue over grensene dårligere progresjon enn studenter som ikke har inntekt eller formue over grensene? Og er de bedre stilt til å kunne tilbakebetale studiegjelden?

1.1. Om behovsprøving av utdanningsstipendet

Ulike typer støtteordninger for studenter i universitets- og høyskoleutdanning

I denne rapporten ser vi på studenter i universitets- og høyskoleutdanning som mottar utdanningsstøtte. Studenter kan få støtte fra Lånekassen for å studere på fulltid i opptil 8 år.¹ I 2016 utgjorde basislånet 102 435 kroner. Hele beløpet blir tildelt som et lån, men studenter som ikke bor med sine foreldre, kan få omgjort 40 prosent av beløpet til stipend. I 2016 var det altså 40 974 kroner som kunne bli omgjort til stipend. Forutsetningen for omgjøring til stipend, er at studentene består utdanningen, og at de har inntekt og formue under fastsatte grenser. Tabell 1.1 viser beløpet på basislånet i perioden 2016–2021.

Tabell 1.1 Beløp på basislånet fra Lånekassen. 2016–2021

	Lån	Stipend	Totalt beløp
2016	61 461	40 974	102 435
2017	64 646	43 098	107 744
2018	67 567	45 045	112 612
2019	70 406	46 938	117 344
2020	73 359	48 906	122 265
2021	74 885	49 924	124 809

Note: Innfasing av 11 måneder studiestøtte fulltidsstudenter i universitets- og høyskoleutdanning og høyere yrkesfaglig utdanning startet våren 2017 og ble fullført våren 2020. Fra 2019–2020: 25 prosent av basislånet omgjøres med bestått eksamen, 15 prosent med bestått grad. Tidligere var det kun 40 prosent med bestått eksamen.

Kilde: Lånekassen

¹ Hovedregelen for å få støtte, er at en person er norsk statsborger og har tilknytning til Norge. Dette betyr at utenlandske gradsstudenter i Norge som hovedregel ikke vil få studiestøtte. Mer informasjon om vilkår for å få studiestøtte for utenlandske statsborgere finnes på Lånekassens nettsider, <https://lanekassen.no/nb-NO/regelverk/tildeling/del1-kapittel2/utenlandsk-statsborger/>.

I tillegg har Lånekassen støtteordninger rettet mot ulike grupper. Det finnes stipend for studenter med nedsatt funksjonsevne, og Lånekassen tilbyr også barnestipend.² Studenter som er eldre enn 30 år, kan også søke om et tilleggslån for å finansiere utdanning.³ Både utdanningsstipendet, stipend for nedsatt funksjonsevne og barnestipendet behovsprøves mot studentenes inntekt og formue. «Utdanningsstøtte» er et samlebegrep på de ulike støtteordningene fra Lånekassen. I denne rapporten ser vi kun på hvorvidt studentene mottar basislånet, men det kan tenkes at studentene også mottar andre lån eller stipend fra Lånekassen.

Behovsprøving av utdanningsstipendet

Hvordan studenter finansierer utdanningen, varierer mellom ulike land i Europa. I Norge og andre nordiske land, er det vanlig at studentene mottar offentlig studiestøtte, mens studenter i mange andre europeiske land i større grad er avhengige av hjelp fra familie og foreldre (Hauschildt et al., 2024). Inntekt fra betalt arbeid er også en viktig inntektskilde blant norske studenter, og blir viktigere jo eldre studentene er (Hauschildt et al., 2024). I flere land blir støtten behovsprøvd mot studentens inntekt og formue *før støtten tildeles*, og i noen land behovsprøves støtten ikke bare mot studentenes, men også mot *foreldrenes* inntekt og formue. I land hvor behovsprøvingen skjer i forkant av tildelingen, vil studenter som har for høy inntekt og formue ikke få tildelt studiestøtte.⁴ Lånekassen tildeler derimot utdanningsstøtte uavhengig av hvor mye inntekt og formue studentene eller deres foreldre har, og behovsprøvingen skjer *i etterkant av tildelingen*. Deler av lånet fra Lånekassen kan bli omgjort til stipend, og det er *stipendet* som behovsprøves og som reduseres gradvis dersom studenten har for høy inntekt eller formue. Det totale støttebeløpet påvirkes altså ikke av behovsprøvingen.

For å behovsprøve utdanningsstipendet, innhenter Lånekassen data fra skattemeldingen for året studenten mottok utdanningsstøtte. I behovsprøvingen ser man både på studentenes årsinntekt og formue (nettoformue).⁵ I tillegg til inntekt og formue, blir utdanningsstipendet behovsprøvd mot trygde- og pensjonsytelser. I denne rapporten ser vi kun på behovsprøving mot inntekt og formue og går ikke nærmere inn på behovsprøving mot trygde- og pensjonsytelser.⁶

Grensene for inntekt og formue justeres etter den forventede gjennomsnittlige lønnsveksten hvert år. Inntektsgrensen er avhengig av hvor mange måneder studenten får utdanningsstøtte i løpet av et kalenderår. I 2016 var inntektsgrensen 168 059 kroner for studenter som mottar støtte hele året, og 420 148 kroner for studenter som mottar støtte 7 måneder eller mindre. Formuesgrensen er uavhengig av antall måneder studentene mottar støtte, og var 382 339 kroner i 2026 for studenter som ikke er gift. For studenter som er gift eller samboer med felles barn, gjelder en høyere grense, da man behovsprøver mot den samlede formuen til studenten og ektefellen. Tabell 1.2 viser behovsprøvingsgrensene for inntekt og formue i perioden 2016–2025.⁷

² I tillegg finnes det et flyktningstipend, men dette gjelder kun deltakere i videregående opplæring. Også flyktningstipendet blir behovsprøvd.

³ For en full oversikt over Lånekassens støtteordninger, se Lånekassens nettsider, <https://lanekassen.no/nb-NO/stipend-og-lan/norge/universitet-og-hogskole/>.

⁴ For en sammenligning av offentlige studiestøtteordninger i ulike land, se Eurydice sine nettsider, <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/data-and-visuals/financial-support>

⁵ Egen inntekt inkluderer også foreldrepenger, sykepenger, dagpenger, adopsjonspenger og pleiepenger. Pensjon og trygd inkluderer for eksempel støtte til enslig mor eller far, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. For en full oversikt over regelverket og hvilke inntekter som er inkludert, se Lånekassens nettsider, <https://lanekassen.no/nb-NO/regelverk/tildeling/del3-kapittel12/>

⁶ Behovsprøving mot trygde- og pensjonsytelser er nærmere omtalt i forskrift om utdanningsstøtte, §99. Du finner forskriften på <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-04-15-798>.

⁷ I 2020 ble det bestemt at det ble sett bort fra inntekt relatert til arbeid i forbindelse med koronapandemien: inntekt fra helse- og omsorgssektoren, inntekt i forbindelse med beordring til tjeneste i Heimevernet eller Sivilforsvaret og inntekt fra arbeid av polititjenester som har meldt seg til tjeneste i politiet eller til beredskapsarbeid. Dette er omtalt i Tobiassen (2025b).

Tabell 1.2 Behovsprøvingsgrenser for inntekt og formue. 2016–2025

	Lav inntektsgrense (støtte mer enn sju måneder)	Høy inntektsgrense (støtte i sju måneder eller mindre)	Formuesgrense ugift	Formuesgrense gift
2016	168 059	420 148	382 339	734 314
2017	172 597	431 492	392 662	754 140
2018	177 257	443 142	403 264	774 502
2019	182 575	456 436	415 362	797 737
2020	188 509	471 270	428 861	823 663
2021	195 295	488 236	444 300	853 315
2022	199 591	498 977	454 075	872 088
2023	205 579	513 946	467 697	898 251
2024	214 213	535 532	487 340	935 978
2025	224 709	561 773	511 220	981 841

Kilde: Lånekassen

Hvor mye stipendet reduseres med, er avhengig av hvor mye studentene inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensen studentene har. Mottakere av utdanningsstøtten får redusert stipendandelen med 5 prosent per måned av *inntekten* som overstiger grensen. Inntekts- og formuesgrensene justeres hvert år, men det er *beløpet* som overstiger grensen som avgjør hvor mye stipendandelen blir redusert med. Tabell 1.3 viser eksempler på hvor mye stipendandelen reduseres med dersom studenter har inntekt over inntektsgrensen.

Eksempelene viser at en heltidsstudent som tjener 10 000 kroner over inntektsgrensen, vil få redusert stipendandelen med 5 500 kroner. Overstiges inntektsgrensen med 25 000 kroner, blir reduksjonen på 13 750 kroner. I 2016 var beløpet som kunne bli omgjort til stipend på 40 974 kroner. Dette betyr at studenter som oversteg grensen med 75 000 kroner, ikke lenger ville få omgjort deler av lånet til stipend, selv om de bestod utdanningen.

Tabell 1.3 Eksempler på reduksjon av stipendandelen for studenter som overstiger inntektsgrensen

	Beløp over grense	Antall måneder studenten mottar utdanningsstøtte	Reduksjon
Heltidsstudent	10 000	11	5 500
	25 000	11	13 750
	40 000	11	22 000
	55 000	11	30 250
	70 000	11	38 500
	75 000	11	41 250
	80 000	11	44 000
	85 000	11	46 750
	90 000	11	49 500
	100 000	11	55 000
Deltidsstudent (studiebelastning 50%)	10 000	10	2 500
	25 000	10	6 250
	50 000	10	12 500
	75 000	10	18 750
	100 000	10	25 000

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell 1.4 gir eksempler på hvor mye stipendandelen reduseres med dersom studentene har *formue* over den fastsatte grensen. Overstiges formuesgrensen, blir stipendandelen redusert med 2 prosent per måned av beløpet som overstiger grensen. Med et stipendbeløp på 40 974 kroner i 2016, ville heltidsstudenter som oversteg formuesgrensen med 200 000 kroner, ikke lenger ville få omgjort deler av lånet til stipend. Reduksjonen på 2 prosent av beløpet som overstiger grensen gjelder for studenter som ikke er gift eller samboer med felles barn. For sistnevnte gruppe trekkes 1 prosent av beløpet over grensen.

Tabell 1.4 Eksempler på reduksjon av stipendandelen for studenter som overstiger formuesgrensen

	Beløp over grense	Antall måneder studenten mottar utdanningsstøtte	Reduksjon
Heltidsstudent, ikke gift	100 000	11	22 000
	150 000	11	33 000
	200 000	11	44 000
	250 000	11	55 000
Heltidsstudent, gift/samboer med felles barn	100 000	11	11 000
	150 000	11	16 500
	200 000	11	22 000
	250 000	11	
Deltidsstudent, ikke gift	100 000	10	10 000
	150 000	10	15 000
	200 000	10	20 000
	250 000	10	25 000
Deltidsstudent, gift/samboer med felles barn	100 000	10	5000
	150 000	10	7500
	200 000	10	10000
	250 000	10	12500

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Note: Det er kun heltidsstudenter som får 11 måneder studiestøtte. Eksemplet for deltidsstudenter tar utgangspunkt i en student som har en studiebelastning på 50 prosent. En deltidsstudent med studiebelastning 50 prosent vil få halvparten av stipendbeløpet som en heltidsstudent får.

I denne rapporten ser vi kun behovsprøving av utdanningsstipendet. Mottakere av stipend for nedsatt funksjonsevne og barnestipend får også disse stipendene behovsprøvd.⁸ Barnestipendet behovsprøves ikke bare mot studentens eget inntekt, men også mot inntekten til ektefelle/samboer. Regelverket for behovsprøving av utdanningsstipendet har endret seg over tid, og ordningen som gjelder i dag, ble innført i 2002. Mens dagens regelverk innebærer at behovsprøvingen gjøres etter at lånet er tildelt, ble studiestøtten tidligere redusert *før* selve tildelingen. For en utfyllende oversikt over regelverket og endringer over tid, se Tobiassen (2025a).

Hvordan kan vi sammenligne hvor mye studentene overstiger grensen for inntekt og formue, når grensene justeres hvert år?

Både beløpet på basislånet og behovsprøvingsgrensene for inntekt og formue justeres hvert år. I denne rapporten ser vi på studenter som mottok utdanningsstøtte høsten 2016, og vi følger studentene frem til 2021. Rapporten kartlegger blant annet kjennetegn ved studenter med inntekt eller formue over de fastsatte grensene, og vi vil se studieprogresjonen i sammenheng med hvor mye inntekt eller formue over grensen studentene har.

Når vi sammenligner studenter med inntekt eller formue over grensene, er det viktig å ha i mente at beløpet på inntekten eller formuen som overstiger grensen, avgjør hvor stor stipendreduksjonen blir. Vi har sett at en heltidsstudent med inntekt på 10 000 kroner over grensen vil få redusert stipendandelen med 5 500 kroner. Det er kun grensene for inntekt og formue som justeres hvert år, som betyr at et *gitt beløp over grensen* vil tilsvare akkurat *den samme reduksjonen i stipend i kroner* hvert eneste år. Stipendreduksjonen vil ikke endre seg, men samtidig er det viktig å understreke at beløpet «10 000 kroner» ikke er det samme i hele perioden vi følger studentene. I perioden 2016–2021 har prisstigningen vært på 12,1% (Statistisk sentralbyrå, 2026c). Med andre ord vil 10 000

⁸ Det trekkes i følgende rekkefølge: stipend for nedsatt funksjonsevne, barnestipend, utdanningsstipend og flyktningstipend. Sistnevnte er ikke relevant for studenter i høyere utdanning, da flyktningstipend kun gjelder for deltakere i videregående opplæring.

kroner i 2016 tilsvare 11 210 kroner i 2021, og den lave inntektsgrensen på 168 059 kroner i 2016, tilsvarer 188 200 kroner i faste 2021-kroner.

Tabell 1.5 Behovsprøvingsgrenser 2016–2021. Faste kroner (2021=100).

	Høy inntektsgrense		Formuesgrense ugift	Formuesgrense gift
	Lav inntektsgrense (støtte i sju måneder eller mer enn sju måneder)	mindre)		
2016	188 226	470 566	428 220	822 432
2017	189 857	474 641	431 928	829 554
2018	189 665	474 162	431 492	828 717
2019	191 704	479 258	436 130	837 624
2020	194 164	485 408	441 727	848 373
2021	195 295	488 236	444 300	853 315

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Rapporten skal undersøke om det er forskjeller mellom studenter som har noe inntekt eller formue over grensen, og studenter som har mye inntekt/formue over grensen de behovsprøves mot. Studenter med mye inntekt eller formue over grensen vil kunne få en stipendreduksjon som er så høy at hele stipendandelen vil bli omgjort til lån. Ettersom vi skal se på hvor mange av studentene som har henholdsvis noe og mye inntekt og formue over grensene for hvert av årene i perioden 2016–2021, kan vi ikke sammenligne beløp i kroner og øre uten å ta hensyn til både justering av utdanningsstøtten og inntekts- og formuesgrensene på den ene siden, og prisstigningen på den andre siden. For å kunne sammenligne over tid hvor mange av studentene som har inntekt eller formue over grensen, bruker vi derfor såkalte «faste kroner», og justerer beløpene til prisnivået i 2021.

Regner vi også om beløpet på basislånet og stipendet til 2021-kroner, tilsvarer det maksimale beløpet mellom 45 900 og 50 400 faste kroner i perioden 2016–2021. Som vi har sett i eksemplene over, blir utdanningsstipendet redusert dersom studentene har inntekt eller formue over de fastsatte grensene. Vi har sett at studenter som har inntekt 90 000 kroner over grensene får redusert stipendandelen med 49 500 kroner. Det betyr at studenter med inntekt 90 000 kroner ville få omgjort hele, eller svært store deler av stipendandelen til lån i hele perioden.

Tabell 1.6 Beløp på basislånet 2016–2021. Faste kroner (2021=100).

	Totalt beløp	Stipend
2016	114 727	45 891
2017	118 518	47 407
2018	120 495	48 198
2019	123 211	49 284
2020	125 933	50 373
2021	124 809	49 924

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Hvordan grupperer vi studentene etter hvor mye inntekt og formue de har?

For å kunne sammenligne hvor mange studenter som har noe inntekt over grensen og hvor mange studenter som har mye inntekt eller formue over grensen, tar vi utgangspunkt i eksemplene som viser hvor mye et gitt beløp inntekt/formue over grensen vil tilsvare i stipendreduksjon. Beløpet som overstiger den respektive grensen, blir prisjustert til 2021-kroner for å kunne sammenligne utviklingen i andel studenter med inntekt/formue over grensen i perioden 2016–2021.

Vi bruker følgende gruppering:

Inntekt under inntektsgrensen: studenter vil få omgjort 40 prosent av lånet til stipend dersom de består eksamen og består utdanningen

Inntekt mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen: studentene har inntekt over behovsprøvingsgrensen, men vil ikke få omgjort store deler av stipendandelen til lån

Inntekt mellom 45 000 og 89 999 kroner over inntektsgrensen: studentene har inntekt over behovsprøvingsgrensen, og store deler av stipendbeløpet vil bli omgjort til lån

Inntekt 90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen: studenter har så mye inntekt over behovsprøvingsgrensen at hele stipendandelen vil bli omgjort til lån

For formue bruker vi følgende gruppering:

Formue under formuesgrensen: studenter vil få omgjort 40 prosent av lånet til stipend dersom de består eksamen og består utdanningen

Formue mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen: studentene har formue over behovsprøvingsgrensen, og vil ikke få omgjort deler av stipendandelen til lån

Formue 250 000 kroner eller mer over formuesgrensen: studentene har så mye formue over grensen at hele stipendandelen vil bli omgjort til lån

1.2. Datagrunnlag og rapportens populasjon

Rapporten bygger på data fra ulike kilder

For å se nærmere på forskjeller mellom studenter som har henholdsvis inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensene, og studenter som ikke har inntekt og formue over grensene, tar vi utgangspunkt i studenter som får utdanningsstøtte høstsemesteret 2016. Informasjon om mottakere av utdanningsstøtte er hentet fra en dataleveranse fra Lånekassen. Dataleveransen inneholder informasjon om hvilke år studentene mottok utdanningsstøtte, hvilke inntekts- og formuesgrenser de ble behovsprøvd mot hvert av årene de mottok støtten, og hvilken inntekt og formue som lå til grunn i behovsprøvingen. Lånekassen er ikke ansvarlig for analyser eller tolkninger som er gjort i denne rapporten.

Studenter og utdanningsstøttetakere er en sammensatt gruppe. Noen har studert kun ett eller få semestre, mens andre studenter er på vei til å bli ferdig med utdanningen. For å kunne følge studentene og kartlegge deres studieprogresjon over tid, avgrenser vi populasjonen til studenter som fikk utdanningsstøtte og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning i 2016, altså studenter som studerte for første gang i 2016. Rapporten ser utelukkende på mottakere av basislånet og behovsprøving av *utdanningsstipendet*, og vi ser ikke på de andre stipendene som behovsprøves (stipend for studenter med nedsatt funksjonsevne og barnestipend).

Vi følger studentene i utdanningsløpet frem til 2021. Informasjon om studenter og studieprogresjon bygger på utdanningsopplysninger om registrerte studenter,⁹ samt avlagte studiepoeng og fullførte

⁹ Se statistikken om studenter i universitets- og høgskoleutdanning på SSBs nettsider, <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/statistikk/studenter-i-universitets-og-hogskoleutdanning>

universitets- og høyskoleutdanninger.¹⁰ SSB henter inn disse utdanningsopplysningene fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH).

Som omtalt i kapittel 1.1, er det flere stipend som behovsprøves, og behovsprøvingen er avhengig av antall måneder studenten mottar støtte, samt studentens sivilstatus. I denne rapporten forenkler vi analysen av behovsprøvingen og ser på studentenes egen inntekt og formue, samt husholdningsinntekt. Data om inntekt og formue¹¹ bygger blant annet på opplysninger fra Skatteetaten (for eksempel opplysninger om lønn, næringsinntekt, kapitalinntekter, pensjon og formue), NAV (for eksempel barnetrygd, grunn- og hjelpestønad) og Lånekassen (studiegjeld).

Rapporten ser også på studenters arbeidsforhold¹² ved siden av studiene. Datagrunnlaget tar utgangspunkt i alle månedsfiler fra a-ordningen for et år. Lønnstakere omfatter alle som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn og lignende, og som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende på grunn av sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende. Lønnstakere omfatter jobber av typen ordinære og maritime samt jobber som frilanser, oppdragstaker og personer som mottar honorar med fastlønn eller timelønn.

Vi bruker også opplysninger fra SSBs befolkningsregister for å koble på personkjennetegn som alder, kjønn og bosted ved utgangen av 2016.

Populasjonen

Høsten 2016 var det 203 000 personer i universitets- og høyskoleutdanning som mottok utdanningsstøtte fra Lånekassen. Kobler vi på opplysninger om når mottakerne av utdanningsstøtte for første gang var registrert i universitets- og høyskoleutdanning, ser vi at rundt 27 800 personer var nye studenter i 2016. Det er disse studentene vi skal følge i rapporten.¹³

Tabell 1.4 gir en oversikt over rapportens populasjon og kjennetegn ved nye studenter høsten 2016. Rundt 6 av 10 av studentene som for første gang studerte i 2016, og som i tillegg mottok utdanningsstøtte fra Lånekassen, er kvinner. Andel kvinnelige studenter i universitets- og høyskoleutdanning har vært på rundt 60 prosent helt siden starten av 2000-tallet (Statistisk sentralbyrå, 2026a), og kjønnsfordelingen blant nye studenter som mottok utdanningsstøtte i 2016, gjenspeiler denne fordelingen godt.

Ser vi nærmere på aldersfordelingen, finner vi at rundt 60 prosent av studentene er 20 år eller yngre ved utgangen av 2016. I Norge er det rundt 1 av 4 studenter som har et opphold på minst ett år mellom avsluttet videregående opplæring og påbegynt universitets- og høyskoleutdanning (Eurostudent, 2024b). Det er derfor ikke overraskende at 3 av 10 studenter er i aldersgruppen 21–24 år når de begynner i høyere utdanning. Aldersfordelingen blant nye studenter som fikk utdanningsstøtte, avviker imidlertid når vi sammenligner den med aldersfordelingen i hele studentmassen. Blant alle studenter i universitets- og høyskoleutdanning er rundt 3 av 10 studenter 30 år eller eldre (Statistisk sentralbyrå, 2026c), mens tilsvarende andel er kun 6 prosent blant nye studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016. At hver tredje student i Norge er 30 år eller eldre,

¹⁰ Se SSBs statistikk over studiepoeng og fullført universitets- og høyskoleutdanning, <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/statistikk/studiepoeng-og-fullfort-universitets-og-hogskoleutdanning>

¹¹ Se inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger, <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger> og statistikk over skatt for personer, <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/skatt-for-personer/statistikk/skatt-for-personer>

¹² Se også SSBs statistikk om antall arbeidsforhold og lønn, <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/antall-arbeidsforhold-og-lonn>

¹³ Ettersom rapporten ser nærmere på studentenes inntekt, studieprogresjon og arbeid ved siden av studiene, er gradsstudenter i utlandet som mottar utdanningsstøtte fra Lånekassen holdt utenfor. Vi holder også 34 personer som studerer i Norge i 2016 utenfor, da de ikke var bosatt i Norge ved utgangen av 2016.

gjenspeiler viktigheten av livslang læring og behovet for videreutdanning for å dekke fremtidige kompetansebehov.

Av alle nye studenter som fikk behovsprøvd utdanningsstøtte, har 56 prosent foreldre som selv har fullført høyere utdanning. Omtrent 6 av 10 nye studenter var i de to øverste kvartilene for husholdningsinntekt da de var 16 år, og 2 av 3 studenter bor i en av de mest sentrale kommunene i 2016.

Flesteparten av studentene, 9 av 10, studerer heltid, og 8 av 10 studerer ved et offentlig universitet eller en offentlig høyskole. 9 av 10 studenter tar en utdanning på lavere universitets- og høyskolenivå, som for eksempel en bachelorutdanning eller et årsstudium. De aller fleste studentene tar en utdanning på dette nivået de første årene de er i universitets- og høyskoleutdanning. Eksempler på utdanninger hvor studentene begynner på høyere nivå, er 5-årige masterutdanninger eller profesjonsstudier.

Det er fagfeltet *helse-, sosial- og idrettsfag* som har flest studenter. Over 20 prosent av studentene tar utdanning innen dette fagfeltet. Det to nest største fagfeltene er *naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag*, samt *økonomiske og administrative fag*. Hvert av disse to fagfeltene har rundt 18–19 prosent av studentene. Fordelingen av fagfeltene gjenspeiler de mest populære fagfeltene blant hele studentpopulasjonen.

Tabell 1.7 Nye studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjennetegn ved studentene. 2016

	Antall	Andel
I alt	27 828	100,0
Alder ved utgangen av 2016		
20 år eller yngre	16 435	59,1
21–24 år	7 719	27,7
25–29 år	2 050	7,4
30–39 år	1 211	4,4
40 år eller eldre	413	1,5
Kjønn		
Mann	11 110	39,9
Kvinne	16 718	60,1
Bostedets sentralitet (2016)		
Minst sentrale kommuner	2 686	9,7
Mindre sentrale kommuner	1 877	6,8
Noe sentrale kommuner	4 886	17,6
Sentrale kommuner	18 379	66,0
Bostedsfylke (2016)		
01 Østfold	1 257	4,5
02 Akershus	2 474	8,9
03 Oslo	3 613	13,0
04 Hedmark	1 052	3,8
05 Oppland	1 108	4,0
06 Buskerud	1 181	4,2
07 Vestfold	1 273	4,6
08 Telemark	962	3,5
09 Aust-Agder	677	2,4
10 Vest-Agder	1 157	4,2
11 Rogaland	2 417	8,7
12 Hordaland	2 837	10,2
14 Sogn og Fjordane	798	2,9
15 Møre og Romsdal	1 574	5,7
16 Sør-Trøndelag	2 039	7,3
17 Nord-Trøndelag	739	2,7
18 Nordland	1 249	4,5
19 Troms - Romsa	952	3,4
20 Finnmark - Finnmark	469	1,7

	Antall	Andel
Foreldrenes utdanningsnivå		
Lang høyere utdanning	4 593	16,5
Kort høyere utdanning	11 011	39,6
Videregående	9 837	35,4
Grunnskole	1 570	5,6
Uoppgitt	817	2,9
Husholdningsinntekt ved 16 år		
Kvintil 1	986	3,5
Kvintil 2	3 583	12,9
Kvintil 3	4 250	15,3
Kvintil 4	7 119	25,6
Kvintil 5	9 437	33,9
Uoppgitt	2 453	8,8
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016		
Heltid	24 728	88,9
Deltid	3 100	11,1
Niva på utdanning høsten 2016		
Lavere nivå	24 974	89,7
Høyere nivå	2 854	10,3
Fagfelt på utdanning høsten 2016		
Humanistiske og estetiske fag	2 882	10,4
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	3 654	13,1
Samfunnsfag og juridiske fag	4 161	15,0
Økonomiske og administrative fag	5 050	18,2
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	5 143	18,5
Helse-, sosial- og idrettsfag	6 157	22,1
Primærnæringsfag	206	0,7
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	520	1,9
Uoppgitt fagfelt	55	0,2
Institusjonens eierforhold høsten 2016		
Offentlig	22 735	81,7
Privat	5 093	18,3

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

I denne rapporten skal vi følge studentene over tid. Noen studenter faller fra utdanningen i løpet av første studieår (Svendsen & Slupphaug, 2025), og andre tar en pause i utdanningsløpet etter noen år. Av alle nye studenter som mottok utdanningsstøtte høsten 2016, mottar hele 96 prosent også utdanningsstøtte i 2017 ([vedlegg A2](#)). Andelen er noe lavere i 2018 og 2019, med henholdsvis 89 og 85 prosent ([vedlegg A2](#)). I 2020, derimot, er det kun 6 av 10 av de nye studentene i 2016 som fremdeles får utdanningsstøtte, og i 2021 får kun halvparten fremdeles utdanningsstøtte ([vedlegg A2](#)). Andelen som ikke får støtte de påfølgende årene, er generelt noe større blant eldre studenter enn blant yngre studenter, men det er små forskjeller mellom kvinnelige og mannlige studenter.

Aldersforskjellene gjenspeiles også når vi teller hvor mange av årene studentene har mottatt støtte. Av alle nye studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016, mottok over 9 av 10 støtte minst tre av årene i perioden 2016–2021. Andel som får støtte kun ett eller to år, er imidlertid større blant eldre studenter, hvor kun 8 av 10 mottar støtte i minst tre år. Også blant studenter med lavt utdannede foreldre, eller studenter fra de laveste inntektskvintilene, er det noe mer vanlig å få støtte kun ett til to år. Dette kan tyde på at studentene faller fra utdanningen, eller at de i større grad tar kortere utdanninger, som for eksempel et årsstudium og enkeltemner, heller enn å ta en hel grad.

Tabell 1.8 Nye studenter som fikk behovsprøvd utdanningsstøtte i 2016, etter antall år de mottok utdanningsstøtte i perioden og kjennetegn ved studentene. 2016–2021.

	1–2 år	3–4 år	5–6 år
I alt	7,4	33,4	59,2
Alder ved utgangen av 2016			
20 år eller yngre	4,2	27,3	68,5
21–24 år	9,8	39,7	50,5
25–29 år	13,5	49,7	36,8
30 år eller eldre	19,9	45,4	34,7
Kjønn			
Mann	9,5	34,5	56,1
Kvinne	6,0	32,8	61,3
Foreldrenes utdanningsnivå			
Lang høyere utdanning	3,6	19,4	77,0
Kort høyere utdanning	5,9	30,9	63,3
Videregående	9,8	40,1	50,2
Grunnskole	11,0	44,2	44,8
Uoppgitt	13,2	46,0	40,8
Husholdningsinntekt ved 16 år			
Kvintil 1	11,8	37,1	51,1
Kvintil 2	7,9	35,1	57,1
Kvintil 3	7,7	36,0	56,4
Kvintil 4	6,1	33,1	60,8
Kvintil 5	5,1	28,3	66,6
Uoppgitt	16,7	45,8	37,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Populasjonsavgrensninger i ulike delkapitler

I denne rapporten følger vi studenter som mottok utdanningsstøtte høsten 2016, og som var nye i høyere utdanning samme år. Når vi følger studentene de påfølgende årene, for eksempel for å analysere hvor mange som har inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensene, eller hvor mange studiepoeng de avlegger, ser vi kun på studenter som mottok støtte et gitt år.

I enkelte deler av rapporten avgrenser vi populasjonen ytterligere og ser kun på studentene som var nye i høyere utdanning i 2016, og som ikke bare mottok utdanningsstøtte høsten 2016, men også minst to av årene i perioden 2017–2021. Denne avgrensningen brukes når vi skal følge studentene over tid og se på antall år de hadde inntekt eller formue over grensen, når vi skal se på avlagte grader, og nedbetaling av studiegjeld.

1.3. Begrepsdefinisjoner

Kjennetegn ved studenter og utdanningen

Utdanningsstøtte

I denne rapporten bruker vi begrepet «utdanningsstøtte» for å omtale lån og stipend fra Lånekassen. Denne støtten omtales også som «basislån». Studenter som ikke bor med sine foreldre, kan få omgjort inntil 40 prosent av lånet til stipend, forutsatt at de består utdanningen og at de ikke har inntekt og formue over fastsatte grenser.

Utdanningsaktivitet

Klassifisert etter [Norsk standard for utdanningsgruppering \(NUS2000\)](#), som grupperer utdanninger etter nivå og fagfelt.

Lavere nivå

Studenter på *lavere nivå* i universitets- og høyskoleutdanning omfatter:

- Utdanning på lavere nivå ved universiteter og høyskoler med fire års varighet eller mindre, for eksempel bachelorutdanning, grunn- og mellomfag, cand. mag.-utdanning, høyskolekandidater og ingeniørutdanning fra høyskole
- Forprøver som gir vekttall/studiepoeng og som er integrert del av en universitets- eller høyskoleutdanning/grad
- Ikke-gradsgivende utdanninger på masternivå - som enkeltemner og årsheter

Se [Norsk standard for utdanningsgruppering \(NUS2000\)](#) (side 10) for fullstendig gruppering av utdanninger på *lavere nivå*.

Høyere nivå

Studenter på *høyere nivå* i universitets- og høyskoleutdanning omfatter:

- Universitets- og høyskoleutdanning med mer enn fire års varighet, for eksempel masterutdanning, hovedfagsutdanning, magistergrad, sivilingeniørutdanning og profesjonsstudier

Se [Norsk standard for utdanningsgruppering \(NUS2000\)](#) (side 10) for fullstendig gruppering av utdanninger på *høyere nivå*.

Foreldrenes utdanningsnivå

Foreldrenes utdanningsnivå er delt inn i følgende fire kategorier:

- Utdanning på grunnskolenivå
- Videregående utdanning
- Kort høyere utdanning (f.o.m. 2 år t.o.m. 4 år)
- Lang høyere utdanning (mer enn 4 år).

Foreldrenes utdanningsnivå er definert ved den av foreldrene som har det høyeste utdanningsnivået. Dersom foreldrenes utdanningsnivå eksempelvis er «kort høyere utdanning» betyr dette at minst en av foreldrene har utdanning på dette nivået. Uoppgitt utdanningsnivå betyr at det ikke foreligger informasjon om noen av foreldrenes utdanningsnivå.

Heltid/deltid

Om en student studerer på heltid eller deltid, er beregnet basert på studentenes planlagte studieprogresjon i høstsemesteret 2016. Studieprogresjon under 70 prosent blir regnet som deltid, 70 prosent og mer blir regnet som heltid.

Alder

Beregnes per 31. desember 2016.

Bosted

Studentenes bosted per 31. desember 2016.

Bostedets sentralitet

Statistisk sentralbyrås sentralitetsindeks er et mål på hvor sentrale norske kommuner er. I denne rapporten bruker vi sentralitetsindeksen til kommunen hvor studenten var bosatt per 31. desember 2016. Frem til og med 2017 var indeksen basert kommunens beliggenhet i forhold til tettsteder og disse tettstedenes størrelse. Høyest sentralitet hadde kommunene med «landsdelssenter»-funksjoner og kommunene rundt disse.¹⁴ Tettstedene ble delt inn i tre nivåer etter folketall og tilbud av funksjoner. Tettsteder på nivå 3 er landsdelssentrene (eller et folketall på minst 50 000), nivå 2 har et folketall mellom 15 000 og 50 000, nivå 1 har et folketall mellom 5 000 og 15 000. Følgende koder ble brukt:

- 0 – Minst sentrale kommuner: for eksempel Trysil, Nordreisa og Sogndal
- 1 – Mindre sentrale kommuner: for eksempel Grue, Voss og Hammerfest
- 2 – Noe sentrale kommuner: for eksempel Ringsaker, Porsgrunn og Bodø
- 3 – Sentrale kommuner: for eksempel Kongsvinger, Halden og Asker

Lønnstakere

Omfatter alle som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l. Dette innebærer arbeidsforhold av typen ordinære og maritime, samt arbeidsforhold som frilanser, oppdragstaker og personer som mottar honorar med fastlønn eller timelønn. For lønnstakere med flere arbeidsforhold er ett av arbeidsforholdene fastsatt som det viktigste (hovedarbeidsforholdet).

Inntekts- og formuesbegreper

Yrkesinntekter

Yrkesinntekter er summen av lønnsinntekter og netto næringsinntekter i løpet av kalenderåret. Sykepenger og foreldrepenger er ikke inkludert i yrkesinntekt etter inntektsåret 2006, men lagt til overføringer.

Kapitalinntekter

Kapitalinntekter omfatter renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster og andre typer kapitalinntekter i løpet av kalenderåret. Til fradrag kommer årets realisasjonstap. For Aksjesparekonto (ASK) registreres gevinster (fra og med inntektsåret 2017) og utbytte (fra og med inntektsåret 2019) først som inntekt det året de tas ut av ASK. Fra og med inntektsåret 2024 er skjermingsfradrag på realisasjonsgevinster flyttet fra aksjeutbytte til realisasjonsgevinst. Videre inngår fra og med inntektsåret 2024 inntekt fra privat pensjonssparing (IPA/IPS) i «andre kapitalinntekter», mens det før var inkludert i tjenstepensjoner (overføringer).

Overføringer

Skattepliktige og skattefrie kontante overføringer fra det offentlige.

Skattepliktige overføringer

Skattepliktige overføringer omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, alderspensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger (AAP), syke- og foreldrepenger og andre skattepliktige overføringer fra folketrygden. Videre inngår uføretrygd fra andre enn folketrygden, tjenstepensjon, avtalefestet pensjon (AFP), introduksjonsstønad til nyankomne innvandrere og andre skattepliktige overføringer. Før inntektsåret 2006 inngikk syke- og foreldrepenger i yrkesinntekt. Ytelser fra folketrygden omfatter gjenlevendepensjon for de som har fått innvilget dette til og med inntektsåret 2023, og

¹⁴ Fra og med 2018 ble det innført en ny standard for sentralitet, basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner, uten bruk av tettsteder i klassifiseringen. Her ligger sentraliteten mellom 0 (kun teoretisk mulig) og 1000. Disse verdiene er gruppert sammen til seks klasser. Den mest sentrale kommunen vil alltid ha verdi 1000 (Oslo) og de minst sentrale kommunene har verdier ned mot 300.

omstillingsstønad fra og med inntektsåret 2024. Fra og med inntektsåret 2024 er inntekter fra privat pensjonssparing (IPA/IPS) ikke lenger inkludert i tjenestepensjon, men i «andre kapitalinntekter».

Skattefrie overføringer

Skattefrie overføringer omfatter barnetrygd, bostøtte, studiestipend, sosialhjelp, grunn- og hjelpestønad, engangsstønad ved fødsel og adopsjon, kontantstøtte, registrerte barnebidrag og [andre skattefrie overføringer](#). Barnebidrag betalt gjennom private avtaler registreres ikke, og er derfor ikke med i statistikkgrunnlaget.

Samlet inntekt

Summen av yrkesinntekter, kapitalinntekter, skattepliktige og skattefrie overføringer i løpet av kalenderåret. Fastsatt skatt og andre negative overføringer er ikke trukket fra.

Medianinntekt

Det inntektsbeløpet som deler en fordeling i to like store grupper, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Dersom fordelingen gjelder husholdninger, vil det være like mange husholdninger med inntekt over som under medianinntekten. Den tilsvarer også beløpet som noen ganger kalles P50 (percentil 50).

Husholdning / privathusholdning

Som en husholdning regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som har felles husholdningsøkonomi. Statistikken omfatter bare personer i privathusholdninger. Privathusholdninger inkluderer ikke personer som er registrert bosatt på institusjon.

Husholdningsinntekt etter skatt

Husholdningens samlede inntekt der fastsatt skatt og negative overføringer (pensjonspremier i arbeidsforhold og betalt barnebidrag innenfor offentlig ordning) er trukket fra.

Husholdningsinntekt ved 16 år

Husholdningens samlede inntekt etter skatt det året en person fylte 16 år.

Beregnet realkapital

Beregnet verdi av [eiendom, anlegg, eiendeler mv](#). For primær- og sekundærboliger, næringseiendom, skog og gårdsbruk gjelder beregnet markedsverdi. For annen fast eiendom, driftsløsøre og andre eiendeler i næring samt innbo og løsøre gjelder skattemessig formuesverdi.

Beregnet markedsverdi primærbolig

Omfatter beregnet markedsverdi av primærboligen, den bolig hvor eier har folkeregistrert adresse ved årets utgang.

Beregnet bruttofinanskapital

Omfatter bankinnskudd, andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond, formue i aksjesparekonto, obligasjoner, [aksjer og andre verdipapirer](#). Verdien er antatt omsetningsverdi (verdi før eventuelle skattemessige verdsettelsesrabatter).

Bankinnskudd

Innskudd i innenlandske banker ved utgangen av året.

Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond

Verdi av andeler i norske aksjefond og obligasjons- og pengemarkedsfond. Til antatt omsetningsverdi (verdi før eventuelle skattemessige verdsettelsesrabatter).

Beregnet bruttoformue

Summen av beregnet realkapital og beregnet bruttofinanskapital.

Gjeld

Omfatter husholdningenes gjeld til fordringshavere (som banker eller andre privatpersoner) samt andel av boligselskapets gjeld for eiere i borettslag. Husholdningenes gjeld tilsvarer sum gjeld som er hentet fra skattemelding og skatteoppgjør, oppjustert for skattemessige verdsettelsesrabatter.

Studiegjeld

Gjeld i Lånekassen ved utgangen av året.

Beregnet nettoformue

Beregnet bruttoformue fratrukket gjeld. Merk at [pensjonsformue](#) per i dag ikke inngår i formuesdefinisjonen. Beregnet bruttoformue er definert som summen av beregnet realkapital og beregnet bruttofinanskapital.

1.4. Rapportens oppbygging

Kapittel 2 i rapporten ser nærmere på kjennetegn ved studenter som har inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensene. Vi ser også nærmere på om studentene har inntekt eller formue over grensene ett av årene de studerer, eller om det er vanlig å ha inntekt/formue over grensene flere av årene en er student.

I kapittel 3 ser vi nærmere på hvordan inntektene og formuen er satt sammen. Kommer inntektene hovedsakelig fra yrkesinntekt? Hvilke andre inntektskilder er vanlige, og hvor høy inntekt har studentene? Kapitlet ser også nærmere på formuen til studentene som overstiger formuesgrensen, og hva formuen består av.

I kapittel 4 ser vi nærmere på studieprogresjonen, og hvor mange studiepoeng studentene avlegger i løpet av et år. Finner vi forskjeller i progresjonen når vi sammenligner studenter som har inntekt eller formue over grensene med dem som ikke overstiger over beløpsgrensene? I tillegg til å se på avlagte studiepoeng hvert år, ser vi også på den høyeste fullførte graden 5 år etter oppstart i universitets- og høyskoleutdanning. Kapitlet kartlegger også om studentene jobber ved siden av studiene.

Kapittel 5 ser på nedbetaling av studiegjeld etter endte studier. Hvor mye gjeld har studentene? Er studenter som hadde inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensene bedre stilt til å nedbetale studielånet raskt enn studenter som ikke har hadde inntekt eller formue over grensene?

2. Hvem er studentene som har inntekt eller formues over behovsprøvingsgrensene?

I dette kapitlet vil vi se nærmere på hvor stor andel av nye studenter i 2016 som har inntekt eller formue over behovsprøvingsgrensene, samt kjennetegn ved studentene. Er det noen grupper studenter som skiller seg ut ved at de i større grad har inntekt eller formue over grensene enn andre studentgrupper? Vi følger studentene hvert år fra 2016 til 2021 for å se hvor mange som har inntekt eller formue over de respektive grensene, og vi undersøker også om det er vanlig at studenter har inntekt eller formue over grensen flere av årene.

Som omtalt i kapittel 1, finnes det to ulike grenser for behovsprøving av henholdsvis inntekt og formue. Inntektsgrensen er avhengig av hvor mange måneder i året studenten mottar studiestøtte, og grensen er høyere for studenter som mottar studiestøtte kun deler av året. Formuesgrensen på den andre siden, avhenger av studentens sivilstatus og grensen er høyere for studenter som er gift. Før vi ser nærmere på hvor mange studenter som har inntekt eller formue over grensene, vil vi også se på hvor mange studenter som behovsprøves mot den høye og den lave grensen for henholdsvis inntekt og formue.¹⁵

2.1. Behovsprøving av inntekt

Flesteparten av studentene behovsprøves mot den høye inntektsgrensen i 2016, men ikke de påfølgende årene

Av 27 800 studenter som var nye i høyere utdanning i 2016, og som mottok utdanningsstøtte høsten samme år, blir de aller fleste, 8 av 10, behovsprøvd mot den høye inntektsgrensen i 2016. Bakgrunnen for dette er at behovsprøvingsgrensen avhenger av antall måneder en studenter får støtte i løpet av et kalenderår. Ettersom det store flertallet studenter kun på høstsemesteret, og ikke var studenter på våren, blir altså flesteparten behovsprøvd mot den høye grensen i 2016. Det finnes likevel noen unntak, og rundt 2 av 10 studenter blir behovsprøvd mot den lave inntektsgrensen fordi de mottok støtte hele kalenderåret 2016. Andel studenter som blir behovsprøvd mot den høye grensen varierer etter alder, og er større blant studenter som er eldre enn 20 år ved utgangen av 2016 ([vedlegg B1](#)).

Behovsprøvingen i 2016 skiller seg fra de to påfølgende årene. I både 2017 og 2018 blir desidert størst andel studenter som mottar utdanningsstøtte, behovsprøvd mot den lave inntektsgrensen. Over 85 prosent av studentene behovsprøves mot den lave grensen disse to årene, som gjenspeiler at det er vanlig å motta utdanningsstøtte hele kalenderåret. At de likevel er noen unntak, kan henge sammen med at studenter avbryter utdanningen eller tar en pause i utdanningsløpet.

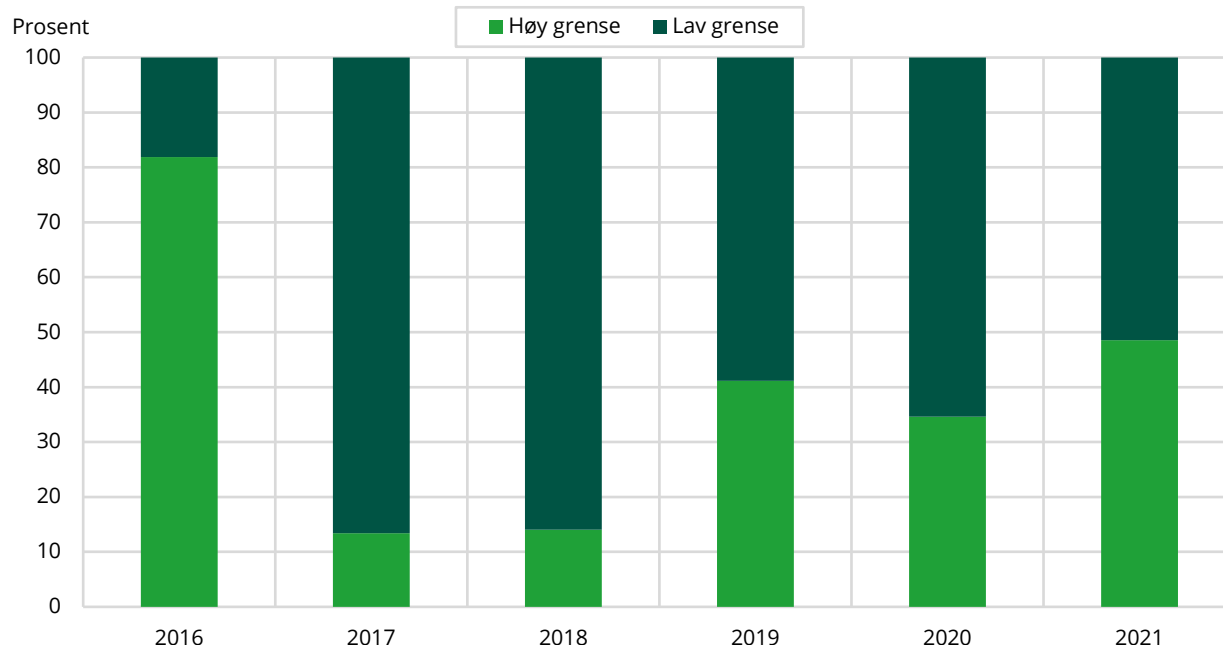
Også i årene 2019 og 2020 er det størst andel som behovsprøves mot den lave inntektsgrensen, men andelen er betydelig lavere enn i 2017 og 2018. Studenter som begynte i høyere utdanning høsten 2016, vil være ferdig med en bachelorgrad sommeren 2019 dersom de fullfører utdanningen på normert tid. At andel studenter som behovsprøves mot den lave grensen synker, henger altså sammen med at flere og flere fullfører en utdanning for hvert år, og dermed er det mange studenter som får utdanningsstøtte kun deler av året. Av studentene som fremdeles er i mottakere av utdanningsstøtte i 2021, er det omtrent like mange som behovsprøves mot den høye grensen som mot den lave grensen. I denne rapporten ser vi ikke nærmere på opphold i utdanningsløpet, men studenter som ble ferdig med en utdanning på lavere nivå, kan ha hatt et opphold før de begynner

¹⁵ Vedleggstabellene for kapitlet finner du her:

<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/behovsprøving-av-utdanningsstipend-mot-inntekt-og-formue-mot-inntekt-og-formue>

på masterutdanningen. Av alle masterstudenter i Norge, er det hele 6 av 10 som ikke har hatt direkte overgang til masterutdanningen (Eurostudent, 2024a).

Figur 2.1 Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav inntektsgrense. 2016–2021

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Rundt 1 av 10 har inntekt over behovsprøvingsgrensen

I 2016 behovsprøves de fleste studentene mot den høye inntektsgrensen, da de får støtte kun på høstsemesteret. Av alle 27 800 studenter som mottok utdanningsstøtte, er det i alt 1 200 studenter som har inntekt som overstiger inntektsgrensen ([vedlegg B2](#)). Som nevnt i kapittel 1, prisjusterer vi beløpet som overstiger inntektsgrensen til 2021-kroner for å kunne sammenligne over tid hvor mange studenter som hadde inntekt over grensen. Vi bruker grupperingen «inntekt mindre enn 45 000 kroner over grensen», «inntekt 45 000–89 999 kroner over grensen» og «inntekt mer enn 90 000 kroner over inntektsgrensen» for å kunne skille mellom studenter som har noe inntekt over grensen og studenter som har så mye inntekt over grensen at hele stipendandelen vil bli omgjort til lån. Av alle nye studenter har rundt 650 personer inntekt inntil 90 000 kroner over inntektsgrensen, som innebærer at de fremdeles ville få omgjort deler av lånet til stipend. 550 personer overstiger grensen med mer enn 90 000 kroner i 2016. Som eksemplene i kapittel 1 har vist, tilsvarer dette en stipendreduksjon som er så høy at hele utdanningsstøtten vil bli gitt som lån, selv om studenten består utdanningen. Generelt er det altså lite vanlig at nye studenter høsten 2016 har inntekt over behovsprøvingsgrensen første studieåret, og kun 4 prosent av studentene overstiger inntektsgrensen.

I perioden 2017–2021 er det en betydelig større andel studenter som behovsprøves mot den lave inntektsgrensen, og andelen som har inntekt over inntektsgrensen disse årene, er større enn i 2016. Hvert av årene er det mellom 10 og 13 prosent av studentene som har inntekt over grensen. Det er vanligst å enten ha noe inntekt over grensen, eller å overstige inntektsgrensen med store beløp. Kun 2-3 prosent av studentene er i sjiktet hvor de har inntekt mellom 45 000 og 90 000 kroner over inntektsgrensen, og hvor de vil få redusert betydelige deler av stipendandelen, men fortsatt få noe stipend.

Tabell 2.1 Andel studenter som har inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2016–2021

	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000–89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
2016	95,7	1,5	0,9	2,0
2017	89,5	4,1	2,2	4,2
2018	88,2	4,9	2,6	4,3
2019	89,7	4,1	2,2	4,1
2020	89,5	4,5	2,1	3,9
2021	87,1	4,9	2,7	5,4

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Analyser fra Lånekassen viser at rundt 15 prosent av alle mottakere av utdanningsstøtte hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen i perioden 2014–2020, og at andelen har økt i årene frem til 2023 (Tobiassen, 2025a). At andel nye studenter i 2016 som har inntekt over behovsprøvingsgrensene i perioden 2016–2021 er lavere enn andelen blant alle støttemottakere, kan henge sammen med sammensetningen av studentene. Som nevnt i kapittel 1, er mesteparten av nye studenter i 2016 under 30 år gamle, og betydningen av alder, vil bli omtalt i neste avsnitt.

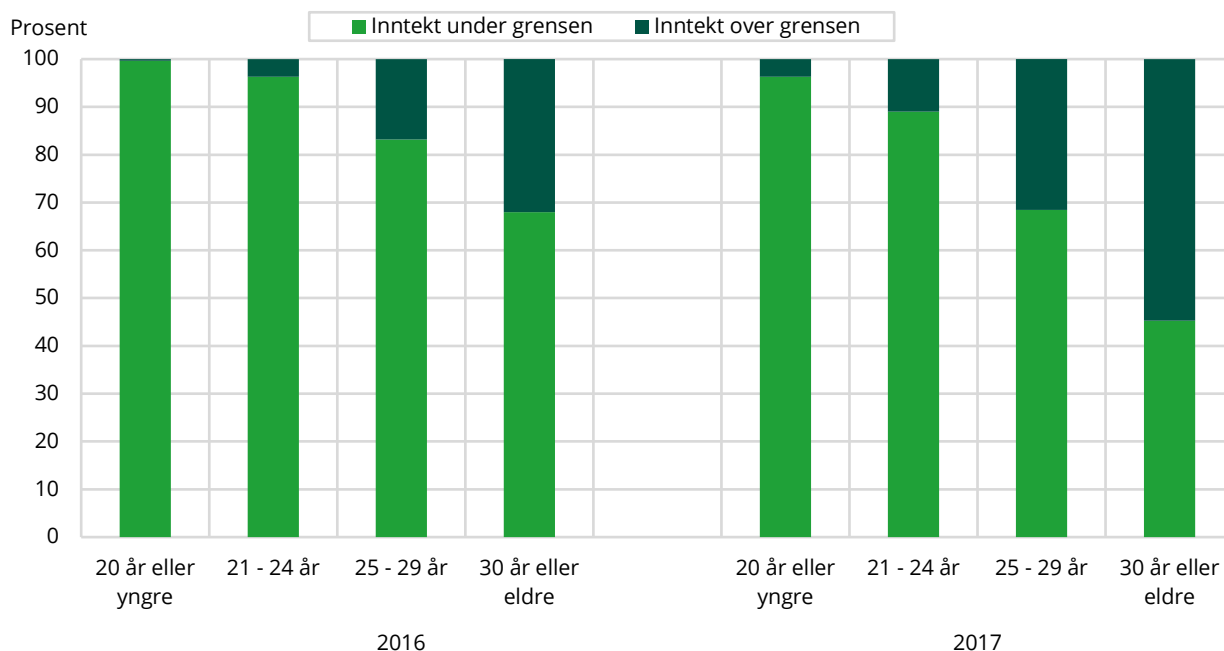
Hvem er studentene som har inntekt over behovsprøvingsgrensen?

De fleste studentene har inntekt under inntektsgrensen, men hvert år har rundt 1 av 10 studenter inntekt over behovsprøvingsgrensen. Hva kjennetegner studentene som har inntekt over inntektsgrensen?¹⁶

Eldre studenter har i større grad inntekt over inntektsgrensen

Det er tydelige aldersmønstre når vi ser på andel studenter som har inntekt over inntektsgrensen. Jo eldre studentene er, jo større andel har inntekt over grensen. Dette er ikke overraskende, da det er vanligere blant eldre studenter å ha jobb ved siden av studiene (Keute, 2024), og aldersforskjellene vi finner, er i tråd med funn til Tobiassen (2025a). Mens omtrent ingen av studentene som er yngre enn 25 år har inntekt over grensen i 2016, er tilsvarende andel 17 prosent blant dem i alderen 25–29 år og 32 prosent blant studenter som er 30 år eller eldre. Som nevnt, er 2016 ikke et typisk år, da de fleste studentene blir behovsprøvd mot den høye inntektsgrensen. Vi finner imidlertid de samme aldersmønstrene også de påfølgende årene. Mens 11 prosent av studentene i alderen 21–24 år har inntekt over grensen i 2017, gjelder tilsvarende for over halvparten av studentene som er 30 år eller eldre. Jo eldre studentene er, jo vanligere er det også at de har mye inntekt over grensen. Mens 3 prosent av studenter i alderen 21–24 år overstiger grensen med mer enn 90 000 kroner i 2017, gjelder dette hele 35 prosent av de eldste studentene ([vedlegg B1](#)).

¹⁶ Se [vedlegg B1](#) for tabeller for alle årgangene 2016–2021 og nedbryting etter alle kjennetegn.

Figur 2.2 Andel studenter med inntekt over behovsprøvingsgrensen, etter alder. 2016 og 2017

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Små kjønnsforskjeller, og små forskjeller mellom fylker

Vi finner kun små forskjeller når vi sammenligner andel kvinnelige og mannlige studenter som har inntekt over inntektsgrensen. Dette gjelder både i 2016 og de påfølgende årene ([vedlegg B2](#)).

Også når vi sammenligner sentraliteten til bostedskommunen ved utgangen av 2016, er det ikke store forskjeller i hvor vanlig det er at studentene har inntekt over inntektsgrensen ([vedlegg B2](#)). Det samme gjelder forskjeller mellom fylkene ([vedlegg B2](#)). Det eneste unntaket er at studenter i Nord-Norge i noe større grad har inntekt over inntektsgrensen enn studenter i andre deler av landet. For eksempel har nesten 1 av 5 studenter som bor i Finnmark inntekt over behovsprøvingsgrensen i 2017. Dette er en liten gruppe, men at studenter i Finnmark i større grad har inntekt over grensen, kan henge sammen med at en større andel studenter er 30 år eller eldre enn sammenlignet med studenter som bor i andre fylker ([vedlegg A1](#)).

Studenter med lavt utdannede foreldre har oftere inntekt over grensen, men det er små forskjeller etter husholdningsinntekt

Det er vanligere å ha inntekt over behovsprøvingsgrensen blant studenter hvis foreldre ikke har høyere utdanning ([vedlegg B2](#)). Dette mønsteret er spesielt tydelig i 2017, hvor rundt 2 av 10 studenter hvis foreldre har grunnskoleutdanning har inntekt over grensen. Tilsvarende andel blant studenter som har foreldre med lang høyere utdanning er kun 4 prosent, og andelen med inntekt over inntektsgrensen, blir lavere jo høyere utdanningsnivået til foreldrene er. Størst andel finner vi blant studenter med uoppgitt informasjon om utdanningsnivå – en gruppe som hovedsakelig består av studenter som har innvandret til Norge, og hvor 4 av 10 studenter er 30 år eller eldre ([vedlegg A1](#)).

Utdanning og inntekt henger ofte sammen, og man kan tenke seg at andel som har inntekt over grensen ikke bare henger sammen med foreldrenes utdanningsnivå, men også med inntektsnivået i oppveksten. Som mål på inntektsnivået bruker vi husholdningsinntekt ved 16 år, definert som husholdningens samlede inntekt etter skatt det året en person fylte 16 år. Funnene viser imidlertid at det er kun små forskjeller i andel studenter som har inntekt over inntektsgrensen når vi sammenligner studenter med husholdningsinntekt i de ulike inntektskvartilene ([vedlegg B2](#)). Et viktig

forbehold er imidlertid at data ikke er tilgjengelige før 2004. Siden vi ser på studenter i 2016, og inntekt da de var 16 år, vil vi ikke fange opp studenter som ble født før 1988. Studenter med uoppgitt informasjon om husholdningsinntekt har i størst grad inntekt over behovsprøvingsgrensen, og dette gjenspeiler aldersmønsteret.

Variasjoner mellom fagfelt og mellom offentlige og private institusjoner

Ser vi nærmere på kjennetegn ved utdanningen, ser vi at det er vanligere å ha inntekt over inntektsgrensen blant studenter som studerer deltid, hvor omtrent 1 av 10 har inntekt over grensen i 2016, mot 4 prosent blant heltidsstudentene ([vedlegg B2](#)). De som studerer deltid, har gjerne jobb ved siden av, og det er vanligere å studere deltid blant eldre studenter. Det er derfor ikke overraskende at deltidsstudenter i større grad har inntekt over inntektsgrensen enn heltidsstudenter. Samme mønster, med en større andel deltidsstudenter som har inntekt over grensen, finner vi også de påfølgende årene. Merk at kjennetegn ved utdanningen viser til status i 2016, og kan endre seg underveis i utdanningsløpet. For eksempel kan en student som studerte deltid i 2016, velge å ta heltidsstudier i 2017.

Resultatene viser at det er små forskjeller i andel studenter som har inntekt over inntektsgrensen i 2016 når vi sammenligner ulike fagfelt ([vedlegg B2](#)). Forskjellene er større året etter, hvor fagfeltene *lærerutdanninger og pedagogikk, økonomiske og administrative og helse-, sosial- og idrettsfag* har størst andel studenter som har inntekt over grensene. Forskjellene kan henge sammen med kjennetegn ved studentene i disse fagfeltene, ved at alle tre fagfelt har en større andel studenter i aldersgruppen 30 år eller eldre enn de øvrige fagfeltene ([vedlegg A1](#)).

I 2016 er det omtrent like resultater for studenter på private og offentlige institusjoner ([vedlegg B2](#)). I 2017 er det derimot en noe større andel studenter på private institusjoner som har inntekt over inntektsgrensen.

Hvor mye inntekt over behovsprøvingsgrensen har studentene?

Vi har allerede sett at andel studenter som har inntekt over grensen de behovsprøves mot, varierer mellom ulike grupper studenter. Blant studentene med inntekt over grensen, er det mest vanlig at de enten overstiger grensen med inntil 45 000 kroner, eller at inntekten overstiger grensen med 90 000 kroner eller mer. Men hva er «vanlig» å ha i inntekt over grensen? For å nyansere funnene, ser vi i denne delen på medianinntekten som *overstiger* inntektsgrensen.

Blant alle studenter som har inntekt over grensen i 2016, er medianbeløpet som overstiger grensen, 79 200 kroner. Tilsvarende beløp er betydelig lavere i 2017, med 64 200 kroner, og beløpet er også lavere de påfølgende årene ([vedlegg B3](#)). Bakgrunnen for at beløpet som overstiger grensen er størst i 2016, kan være at det er færre studenter som har inntekt over grensen og at sammensetningen av studentene med inntekt over grensen avviker fra de påfølgende årene.

Funnene må ses i sammenheng med hvilken grense studentene behovsprøves mot. Studenter som blir behovsprøvd mot den høye grensen, altså studenter som kun mottar i sju eller færre måneder, overstiger inntektsgrensen generelt mer enn studenter som behovsprøves mot den lave grensen.

Tabell 2.2 Inntekt som oversteg inntektsgrensen (median) blant studenter med inntekt over grensen. 2016 og 2017

		Antall personer med inntekt over grensen	Medianbeløp over grensen
2016	I alt	1 205	79 171
2016	Høy grense	487	85 639
2016	Lav grense	718	74 128
2017	I alt	2 818	64 205
2017	Høy grense	149	96 371
2017	Lav grense	2 669	62 708

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

1 av 4 har inntekt over grensen minst ett av årene

Vi har sett at det er de samme studentgruppene som skiller seg ut ved å ha inntekt over grensen, både i 2016 og påfølgende år. Jo eldre studentene er, jo vanligere er det å ha inntekt over grensen, og alderssammensetningen til studentene forklarer også at det er vanligere blant deltidsstudenter å ha inntekt over grensen enn det er tilfellet blant heltidsstudenter.

At mønstrene er de samme hvert av årene, betyr ikke nødvendigvis at det er de samme personene som har inntekt over grensen hvert eneste år. Vi vil nå se nærmere på hvor mange som har inntekt over grensen flere av årene. Ettersom noen studenter ikke studerer hele perioden 2016–2021, er denne delen avgrenset til studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.¹⁷ Gruppen utgjør 25 800 personer. I denne perioden har flesteparten av studentene, 3 av 4, aldri inntekt over inntektsgrensen. Rundt 4 800 personer, eller 19 prosent, har inntekt over grensen ett eller to av årene, og 1 700 personer, 7 prosent, overstiger inntektsgrensen tre år eller mer.

Igjen er det store aldersforskjeller og det er vanligere å ha inntekt over grensen jo eldre studentene er. Blant studentene som er yngre enn 20 år når de begynner å studere, har 18 prosent inntekt over grensene minst ett av årene. Blant studentene som er 30 år eller eldre i 2016, er det hele 7 av 10 som har inntekt over grensen minst ett av årene de studerer. Det er små kjønnsforskjeller, men vi ser at studenter med høyt utdannede foreldre betydelig sjeldnere har inntekt over inntektsgrensen enn studenter som har foreldre med et lavere utdanningsnivå ([vedlegg B4](#)).

Tabell 2.3 Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og kjennetegn ved studentene

	Inntekt over grensen ingen av årene	Inntekt over grensen 1 eller 2 år	Inntekt over grensen minst 3 år
I alt	74,8	18,7	6,5
Alder ved utgangen av 2016			
20 år eller yngre	82,1	15,3	2,6
21–24 år	73,2	21,0	5,9
25–29 år	49,8	30,3	20,0
30 år eller eldre	29,1	32,4	38,4
Kjønn			
Mann	76,4	17,9	5,6
Kvinne	73,7	19,2	7,1

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

¹⁷ Se [vedlegg A2](#) for en oversikt over hvor mange av årene studentene har mottatt støtte.

Ser vi på kjennetegn ved utdanningen, er det deltidsstudentene som i størst grad har inntekt over grensen, og studenter ved private institusjoner har i større grad inntekt over grensen enn studenter ved offentlige institusjoner ([vedlegg B4](#)).

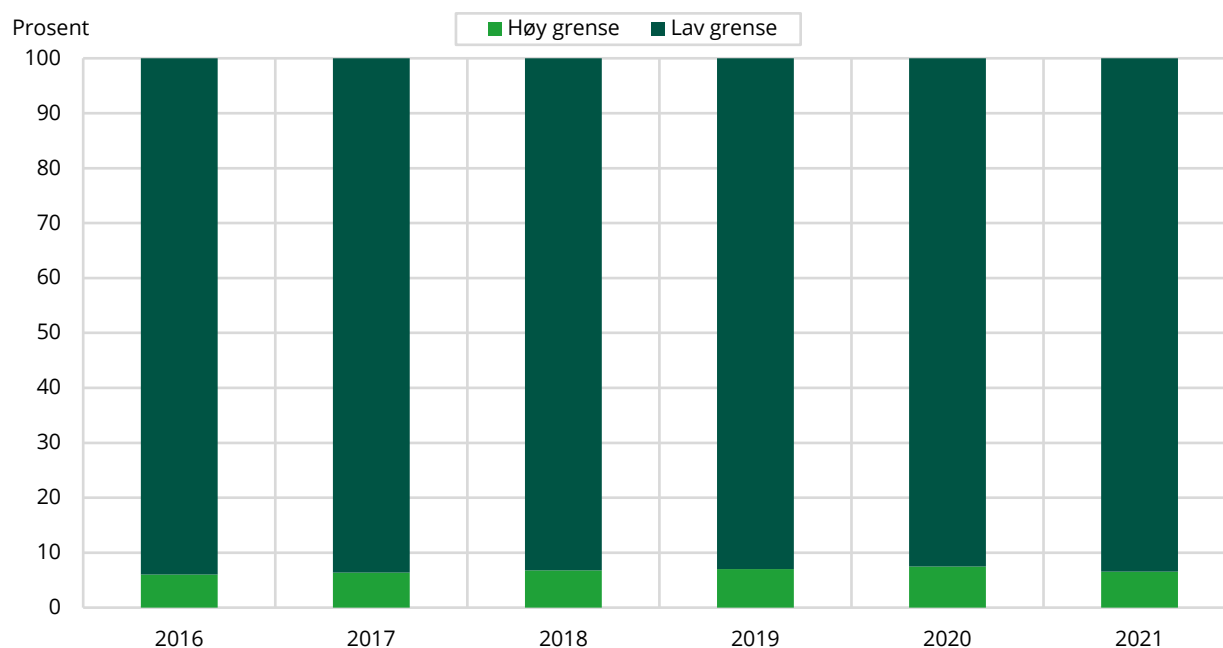
2.2. Behovsprøving av formue

I motsetning til inntekt, hvor behovsprøvingen er avhengig av antall måneder studentene fikk studiestøtte, er behovsprøvingen av formue avhengig av studentens sivilstatus, og studenter som er gift eller er samboer med felles barn, behovsprøves mot en høyere grense enn ugifte studenter.

Ser vi nærmere på hvor stor andel av nye studenter i 2016 som blir behovsprøvd mot de ulike grensene, er det et tydelig mønster. De aller fleste studenter, over 9 av 10, behovsprøves mot den lave formuesgrensen. Dette henger sammen med at vi ser på studenter som var nye i høyere utdanning, og som vi har sett, er flesteparten av studentene yngre enn 30 år.

Vi har sett at andel studenter som behovsprøves mot den høye og den lave inntektsgrensen også påvirkes av at en stadig økende andel studenter blir ferdig med utdanningen, og at andel som behovsprøves mot den høye og den lave grensen, varierer i perioden 2016–2021. For behovsprøvingen av formue er mønsteret mer stabilt, og andelen som behovsprøves mot den høye formuesgrensen ligger på 6–8 prosent i hele perioden.

Figur 2.3 Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav formuesgrense, 2016–2021

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Andelen som behovsprøves mot den høye grensen øker med studentenes alder ([vedlegg B5](#)). Blant studenter yngre enn 25 år er det kun svært få som behovsprøves mot den høye grensen i 2016 og de påfølgende årene. I aldersgruppen 25–29 år behovsprøves omtrent hver femte mot den høye grensen, og blant studenter som er 30 år eller eldre, er andelen 57 prosent. Blant kvinnelige studenter er det en noe større andel som blir behovsprøvd mot den høye formuesgrensen enn blant mannlige studenter. Dette kan henge sammen med at det er en noe større andel eldre studenter blant de kvinnelige studentene ([vedlegg A1](#)).

Behovsprøving mot den høye formuesgrensen er også vanligere blant deltidsstudenter, og i fagfeltet *lærerutdanning og pedagogikk* er andelen studenter som behovsprøves mot den høye grensen større

enn i andre fagfelt. Også disse mønstrene henger sammen med studentenes alder. Deltidsstudenter er i snitt eldre enn heltidsstudenter, og blant nye studenter i lærerutdanninger og pedagogikk er andelen studenter som er 30 år eller eldre større enn i de andre fagfeltene ([vedlegg A1](#)).

3 prosent av studentene har formue over behovsprøvingsgrensen

Av alle nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, er det i overkant av 800 personer – 3 prosent – som har formue over behovsprøvingsgrensen dette året. Det er omtrent like vanlig å ha inntekt inntil 250 000 kroner over som det er å overstige grensen med mer enn 250 000 kroner. Som vi har sett i eksemplene i kapittel 1, vil inntekt 250 000 kroner over grensen redusere stipendet med 55 000 kroner, som betyr at hele stipendandelen vil bli omgjort til lån.

I alle årene i perioden 2017–2020 ligger andel studenter som har formue over grensen stabilt på rundt 3 prosent. Andelen er noe høyere i 2021, men med en andel på 5 prosent av studentene som overstiger grensen, kan vi konkludere med at det er kun en liten andel av nye studenter i 2016 som har formue over grensen.

Tabell 2.4 Andel studenter som har formue over behovsprøvingsgrensen. 2016–2021

	Formue under grensen	Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen
2016	97,0	1,4	1,6
2017	97,1	1,2	1,7
2018	97,4	1,0	1,6
2019	97,1	1,2	1,6
2020	96,6	1,3	2,1
2021	95,5	1,9	2,6

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Hvem er studentene som har formue over behovsprøvingsgrensen?

De fleste studentene har formue under formuesgrensen, men hva kjennetegner studentene som har formue over grensen de behovsprøves mot?¹⁸

Andel studenter med formue over grensen, øker med alder

Flertallet av nye studenter som mottok utdanningsstøtte i 2016, er yngre enn 20 år eller i aldersgruppen 21–24 år. I begge aldersgruppene er det kun 2–3 prosent av studentene som har formue over grensen, både i 2016 og i 2017. Andel studenter med formue over grensen øker jo eldre studentene er. Blant studenter i alderen 25–29 år har rundt 5 prosent formue over grensen, og tilsvarende andel er 10 prosent blant studenter i alderen 30 år eller eldre. Jo eldre studentene er, jo vanligere er det at de overstiger grensen med mer enn 250 000 kroner, og blant studentene som er eldre enn 30 år, er det 8 prosent som har formue minst 250 000 kroner over grensen de behovsprøves mot i 2017.

¹⁸ Se [vedlegg B1](#) for tabeller for alle årgangene 2016–2021 og nedbryting etter kjennetegn ved studentene.

Tabell 2.5 Andel studenter med formue over behovsprøvingsgrensen, etter alder. 2016 og 2017

	2016			2017		
	Formue under grensen	Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	Formue under grensen	Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen
20 år eller yngre	97,9	1,0	1,0	98,1	0,9	1,1
21–24 år	96,8	1,6	1,6	97,0	1,3	1,7
25–29 år	95,4	2,1	2,5	95,1	2,4	2,4
30 år eller eldre	90,4	3,0	6,6	89,8	2,7	7,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Små kjønnsforskjeller og små forskjeller etter bostedskommunens sentralitet

Andelen som har formue over grensen, er noe større blant de mannlige studentene, men det er generelt små kjønnsforskjeller når vi ser på andel studenter som har formue over grensen ([vedlegg B6](#)).

Hvor vanlig det er å ha formue over grensen, ser ut til å variere lite med sentraliteten til kommunen studenten bor i, men blant studentene i de mest sentrale kommunene er det en noe større andel med formue over grensen enn i de minst sentrale kommunene i 2016 ([vedlegg B6](#)). I 2017 ser vi at andel studenter med formue over grensen øker noe jo mer sentral kommunen er, men det er fremdeles ikke store forskjeller. Også mellom fylkene finner vi kun små forskjeller, men studenter med bosted Oslo har i noe større grad formue over formuesgrensen enn studenter i andre fylker ([vedlegg B6](#)).

Små variasjoner etter sosial bakgrunn

Hvor stor andel studenter som har formue over formuesgrensen, varierer i liten grad med foreldrenes utdanningsnivå ([vedlegg B6](#)). Vi må imidlertid ha i mente at en stor andel av nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, har høyt utdannede foreldre.

Det er også interessant å undersøke om andel studenter som overstiger formuesgrensen varierer med inntektsnivået til husholdningen ved 16 års alder, og om studenter med husholdningsinntekt i de øverste kvartilene i større grad har formue over grensen enn andre studenter. Dette ser imidlertid ikke ut til å være tilfellet. Blant dem som vokste opp med husholdningsinntekt i det laveste kvintilet, er det faktisk en noe større andel som har formue over formuesgrensen i 2016 enn det er blant studenter som var i det høyeste kvintilet da de var 16 år. I 2017 er forskjellene mer utjevnet, men det er både studentene i laveste og i høyeste inntektskvartil som i størst grad har formue over grense ([vedlegg B6](#)). Størst er andelen imidlertid blant personer med uoppgitt informasjon om husholdningsinntekt ved 16 år, som omfatter studenter som er født tidligere enn 1988, og som dermed gjenspeiler aldersforskjellene.

Tabell 2.6 Andel studenter med formue over behovsprøvingsgrensen, etter husholdningsinntekt ved 16 år. 2016

	Formue under grensen	Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen
Kvartil 1	96,6	1,2	2,2
Kvartil 2	97,3	1,4	1,3
Kvartil 3	97,7	1,1	1,2
Kvartil 4	97,9	1,0	1,1
Kvartil 5	97,1	1,5	1,4
Uoppgitt	92,5	2,5	5,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Deltidsstudenter har i større grad formue over formuesgrensen enn heltidsstudenter

Vi har sett at deltidsstudenter i større grad blir behovsprøvd mot den høye grensen og deltidsstudenter overstiger også i større grad formuesgrensen enn heltidsstudentene ([vedlegg B6](#)). Dette gjelder alle årene vi ser på.

Det er små forskjeller når vi sammenligner studenter som tar utdanning på henholdsvis høyere og lavere nivå, og det er heller ikke store forskjeller mellom ulike fagfelt ([vedlegg B6](#)). Det er studentene i fagfeltene *lærerutdanninger og pedagogikk*, samt *økonomiske og administrative fag*, som i størst grad har formue over grensene. Det samme gjelder også *primærnæringsfag* og *samferdsels og sikkerhetsfag*, men begge er veldig små fagfelt, og funnene må tolkes med varsomhet.

Forskjellene mellom heltids- og deltidsstudenter og mellom fagfelt ser først og fremst ut til å gjenspeile aldersforskjellene, da både deltidsstudenter og studentene i fagfeltene som skiller seg ut, i snitt er eldre enn andre grupper.

Hvor mye formue over behovsprøvingsgrensen har studentene?

Vi har sett at det er kun en liten andel av studentene som var nye i høyere utdanning og som mottok utdanningsstøtte i 2016 som har formue over formuesgrensene. Gruppen studenter som har formue mer enn 250 000 over grensen, er noe større enn gruppen studenter som har formue inntil 250 000 kroner over grensen. Men hva er «vanlig formue over grensen»? Ser vi nærmere på beløpet som overstiger formuesgrensen, er medianbeløpet som overstiger grensen på 288 200 kroner i 2016. Året etter er medianformuen over grensen på 357 200 kroner.¹⁹

Vi ser gjennomgående at studenter som behovsprøves mot den høye formuesgrensen, og hvor den samlede formuen til studenten og ektefellen/samboeren behovsprøves, overstiger formuesgrensen med betydelig større beløp enn studenter som behovsprøves mot den lave grensen.

Tabell 2.7 Formue som oversteg formuesgrensen (median) blant studenter med formue over grensen. 2016 og 2017

		Antall personer med inntekt over grensen	Median beløp over grensen
2016	I alt	837	288 236
2016	Høy grense	129	563 632
2016	Lav grense	708	262 754
2017	I alt	772	357 162
2017	Høy grense	137	708 090
2017	Lav grense	635	312 106

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

8 prosent av studentene har formue over grensen minst ett av årene

Når vi ser nærmere på om studentene har formue over grensen flere av årene de mottok støtte, avgrensner vi analysen til studenter som har fått utdanningsstøtte minst tre av årene mellom 2016 og 2021. Av alle studentene som var nye i universitets- og høyskoleutdanning i 2016 og som fikk støtte minst tre år, er det 8 prosent som har formue over grensen minst ett av årene de mottok utdanningsstøtte. De fleste har formue over grensen kun ett eller to år, men 2 prosent oversteg grensen minst tre av årene de mottok støtte. Resultatene viser igjen et tydelig aldersmønster, hvor andelen med formue over grensen minst ett av årene, øker med studentenes alder.

¹⁹ Se [vedlegg B7](#) for årgangene 2018–2021.

Tabell 2.8 Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og alder

	Formue over grensen ingen av årene	Formue over grensen 1 eller 2 år	Formue over grensen minst 3 år
I alt	92,1	6,0	1,9
Alder ved utgangen av 2016			
20 år eller yngre	93,4	5,4	1,3
21–24 år	91,9	6,0	2,1
25–29 år	88,3	9,2	2,5
30 år eller eldre	82,9	9,2	7,9

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tidligere har vi ikke sett store forskjeller etter studentenes sosiale bakgrunn, men følger vi studentene over tid, er mønstrene tydeligere. Av alle studentene som mottok støtte minst tre av årene, er det 1 av 10 med foreldre med lang høyere utdanning som har formue over grensene minst ett av årene. Andelen er høyere enn i andre grupper, og blant studenter med høyt utdannede foreldre er det også mer vanlig å motta støtte i flere av årene enn blant studentene hvis foreldre har lavere utdanning ([vedlegg A2](#)).

Tabell 2.9 Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og foreldrenes utdanningsnivå

	Formue over grensen ingen av årene	Formue over grensen 1 eller 2 år	Formue over grensen minst 3 år
Lang høyere utdanning	89,5	8,1	2,4
Kort høyere utdanning	92,7	5,8	1,5
Videregående	92,7	5,4	2,0
Grunnskole	93,4	4,6	2,0
Uoppgitt	89,6	6,6	3,8

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Også for inntektsnivået ved 16 år er forskjellene tydeligere når vi følger studentene over tid. Avgrenser vi analysen til studenter som mottok støtte minst tre av årene, ser vi at andelen med formue over grensen er større blant studenter med husholdningsinntekt i øverste kvartil ved 16 år enn blant andre grupper, selv om det ikke er store forskjeller mellom gruppene når vi ser på andel som har formue over grensen et gitt år.

Tabell 2.10 Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og husholdningsinntekt ved 16 år

	Formue over grensen ingen av årene	Formue over grensen 1 eller 2 år	Formue over grensen minst 3 år
Kvartil 1	94,3	4,0	1,7
Kvartil 2	93,3	4,8	1,9
Kvartil 3	93,7	4,8	1,5
Kvartil 4	93,9	4,8	1,4
Kvartil 5	90,7	7,6	1,7
Uoppgitt	86,3	8,1	5,7

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

3. Mer om studentenes inntekt og formue

Dette kapitlet ser nærmere på inntekten og formuen til studentene som har inntekt eller formue over de respektive grensene. Hvor høy er inntekten, og hva er de viktigste inntektskildene til studentene som overstiger inntektsgrensene de behovsprøves mot? Og hvor kommer formuen til studenter som har formue over formuesgrensen fra?

I kapittel 2 har vi sett at andel studenter som overstiger grensen er større jo eldre studentene er. Dette gjelder både for inntekt og for formue. Forskjeller i alderssammensetningen er også en viktig forklaring på forskjeller vi finner mellom ulike studentgrupper. I tillegg til å se på inntekten og formuen til studentene, vil vi derfor blant annet belyse alders- og kjønnsforskjeller i dette kapitlet.²⁰

3.1. Inntekt

For å kunne sammenligne utviklingen i inntekten til studentene over tid, har vi i dette kapitlet prisjustert alle beløpene, og måler inntekter i 2021-priser. I dette kapitlet omtaler vi inntektene til studentene ved å se på medianverdier. Medianen er mindre påvirket av ekstreme verdier enn gjennomsnittet, og kan dermed fortelle oss hva som er en «typisk» inntekt for studentene.²¹ Den samlede inntekten²² til alle nye studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016, er 121 000 kroner i 2016 (beregnet i faste priser med 2021 som referanseår).²³ De påfølgende årene varierer inntektsnivået mellom 119 000 kroner i 2017 (2021-priser) og 212 600 faste kroner i 2021.

Ettersom vi ser på inntekten for alle studenter som får utdanningsstøtte, må vi se medianinntekten i sammenheng med hvor mange studenter som får utdanningsstøtte et gitt år. I 2020 og 2021 er det et betydelig lavere antall studenter som mottar utdanningsstøtte enn det er i perioden 2016–2019. Vi har tidligere også sett at antall studenter som behovsprøves mot den høye inntektsgrensen øker etter hvert som flere og flere studenter blir ferdig med utdanningen og mottar utdanningsstøtte kun ett av semestrene i løpet av et kalenderår. At det er variasjoner over tid, kan altså henge sammen med hvor mange som behovsprøves mot de ulike grensene, og hvor mange studenter som har inntekt over inntektsgrensen et gitt år.

Tabell 3.1 Median samlet inntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).

	Antall med beløp	Medianinntekt
2016	27 786	121 048
2017	26 616	118 977
2018	24 545	133 475
2019	23 295	171 746
2020	16 128	160 091
2021	13 372	212 572

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Dersom vi sammenligner studenter med inntekt over og under inntektsgrensen, er det tydelige mønstre. Studenter som har inntekt over grensen, har betydelig høyere samlet inntekt, og inntekten

²⁰ Vedleggstabellene for kapitlet finner du her:

<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/behovsprøving-av-utdanningsstipend-mot-inntekt-og-formue-mot-inntekt-og-formue>

²¹ For å gi en oversikt over spredningen i inntektene, kan det imidlertid være nyttig å se nærmere på gjennomsnittet i tillegg. Tabeller med gjennomsnittlige inntekter finner du i [vedlegg C2](#).

²² Studiestipend inngår i skattefrie overføringer og er også regnet med i studentenes totale inntekt etter skatt. Lånekassen tar ikke hensyn til studiestipend når inntekten til studentene behovsprøves. Merk også at inntektsbegrepene brukt i denne rapporten avviker fra definisjonen av inntekt som er brukt i SSBs analyse [Studentbudsjett - en analyse av studenters månedlige inntekter og leviekostnader](#), hvor både stipend og lån fra Lånekassen inngår i studentenes totale månedlige inntekter for å gi et godt bilde av de disponible inntektene studentene har til rådighet for å dekke leviekostnadene.

²³ 2021-prisene er beregnet ved hjelp av konsumprisindeksen, se <https://www.ssb.no/kalkulatorer/priskalkulator>.

stiger, jo mer studentene overstiger inntektsgrensen. For eksempel er den samlede inntekten til studenter med inntekt under grensen på 115 700 kroner (målt i 2021-kroner), mens studenter med inntekt mer enn 90 000 kroner over grensen, har en samlet medianinntekt på 542 400 kroner i 2016 (målt i 2021-kroner).

Ettersom vi grupperer studentene etter hvor mye inntekt over grensen de har, er det ikke overraskende at medianinntekten er omtrent på samme nivå blant studentene som har inntekt henholdsvis mindre enn 45 000 kroner og mellom 45 000 og 89 999 kroner over inntektsgrensen når vi sammenligner utviklingen i inntektsnivået over tid. Blant studenter med inntekt under grensen, og med inntekt mer enn 90 000 kroner over inntektsgrensen, er det derimot større forskjeller i inntektsnivåene når vi sammenligner utviklingen over tid.

Tabell 3.2 Median samlet inntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter inntekt over grensen. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen		Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen		45 000–89 999 kroner over inntektsgrensen		90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen	
	Antall med beløp	Median-inntekt	Antall med beløp	Median-inntekt	Antall med beløp	Median-inntekt	Antall med beløp	Median-inntekt
2016	26 582	115 673	413	282 418	237	343 167	554	542 356
2017	23 802	109 592	1 082	244 654	598	274 289	1 134	390 423
2018	21 631	122 393	1 204	243 886	644	271 674	1 066	379 917
2019	20 880	156 874	951	244 794	504	273 207	960	399 544
2020	14 409	144 954	739	251 129	340	277 017	640	426 040
2021	11 620	187 871	662	253 181	360	279 944	730	474 215

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånkassen.

Yrkesinntekt er den viktigste inntektskilden

Som nevnt i kapittel 2, er 2016 et år hvor flesteparten av nye studenter som mottar utdanningsstøtte, behovsprøves mot den høye inntektsgrensen, da de kun mottar støtte på høstsemesteret. Mange studenter har et opphold mellom avsluttet videregående skole og påbegynt høyere utdanning, og det er vanlig å være i jobb i perioden før en begynner å studere (Lervåg & Stengrundet, 2026). Siden 2016 ikke er et typisk år med tanke på hvilke inntektsgrenser studentene behovsprøves mot, vil vi se på inntekten i 2017 når vi sammenligner ulike studentgrupper i dette kapitlet.

Bryter vi ned resultatene og ser på ulike inntektskilder, er det yrkesinntektene som er den klart viktigste inntektskilden, både blant studenter som har inntekt under inntektsgrensen og blant studenter med inntekt over grensen. I 2017 er median yrkesinntekten blant de som har inntekt under grensen 64 400 kroner (målt i 2021-kroner). Blant gruppene som har inntekt mindre enn 45 000 og 45 000–89 999 kroner over grensen, er median yrkesinntekt henholdsvis 204 000 og 244 500 faste 2021-kroner, mens personer med inntekt over grensen har en betydelig høyere median yrkesinntekt, med 329 500 kroner (målt i 2021-kroner). Som vi allerede har sett, er det vanlig blant eldre studenter å ha inntekt over inntektsgrensen, og blant eldre studenter er yrkesinntekt ofte en viktig inntektskilde.

De øvrige inntektskildene utgjør klart lavere beløp enn yrkesinntekten. Medianbeløpet for skattefrie overføringer er på 41 600 faste kroner for studenter med inntekt under inntektsgrensen. Medianinntekt fra skattefrie overføringer avtar når vi ser på studenter med inntekt over inntektsgrensen, og medianbeløpet er 0 kroner blant studentene som overstiger grensen mest. Skattefrie overføringer omfatter blant annet *studiestipend*. At beløpet på skattefrie overføringer avtar jo høyere inntekt studentene har over grensen, kan altså henge sammen nettopp med at de får en reduksjon av stipendet på grunn av de høye inntektene.

Skattepliktige overføringer er ikke en vanlig inntektskilde, som gjenspeiles av at medianinntekten fra denne kilden er 0 kroner. Heller ikke kapitalinntekten er en viktig inntektskilde, med medianbeløp mellom 640 faste kroner og 1 100 faste kroner. Kapitalinntektene er noe høyere blant studenter med inntekt over inntektsgrensen enn blant studentene med inntekt under grensen. Dette kan blant annet henge sammen med at høyere yrkesinntekter er med på å bidra at studentene har kapital de kan investere.²⁴

Tabell 3.3 Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000–89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
Yrkesinntekt	64 400	203 990	244 531	329 519
Kapitalinntekt	641	964	1 091	1 079
Skattefrie overføringer	41 559	31 448	13 880	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Antall studenter som får utdanningsstøtte	23 802	1 082	598	1 134

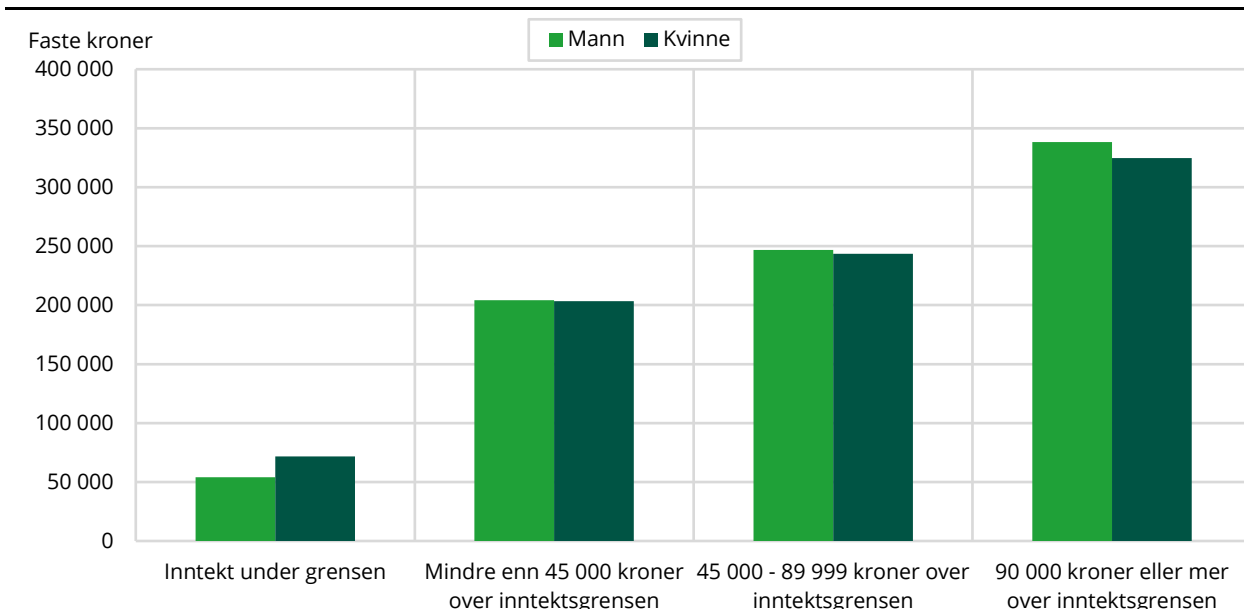
Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Små kjønnsforskjeller i inntektsnivået

Tidligere har vi sett at det omtrent like vanlig blant kvinnelige og mannlige studenter å ha inntekt over inntektsgrensen. Ser vi nærmere på ulike inntektskilder, er det små forskjeller i både yrkesinntekten og den samlede inntekten når vi sammenligner kvinner og menn. Dette gjelder særlig blant studentene som overstiger inntektsgrensen med mindre enn 90 000 kroner. Blant studenter med inntekt mer enn 90 000 kroner over grensen, har imidlertid mannlige studenter en noe høyere medianinntekt enn kvinnelige studenter.

Figur 3.1 Yrkesinntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. Median. 2017. Faste kroner (2021=100)

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

²⁴ Det er kun en svært liten andel av studentene som har kapitalinntekter på mer enn 20 000 faste kroner (målt i 2021-priser) i 2017. Dette gjelder 1 prosent av studentene med inntekt inntil 90 000 kroner over grensen, og rundt 3 prosent av studentene med inntekt 90 000 kroner eller mer over grensen. 6-7 prosent av studentene med inntekt inntil 90 000 kroner over grensen har inntekter fra skattepliktige overføringer på 20 000 faste kroner eller mer. Blant studenter med inntekt 90 000 kroner eller mer over grensen, gjelder tilsvarende for 10 prosent av studentene i 2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Også blant studenter med inntekt under grensen, er det kjønnsforskjeller. Her har mannlige studenter en lavere medianinntekt enn kvinnelige studenter. En forklaring kan være at det er noe vanligere blant kvinnelige studenter å ha jobb ved siden av studiene enn det er blant mannlige studenter (Eurostudent, 2024c). En annen forskjell mellom kvinnelige og mannlige studenter er at medianinntekten fra skattefrie overføringer er noe større blant kvinnelige enn blant mannlige studenter ([vedlegg C1](#)). Dette gjelder både for studenter med inntekt under inntektsgrensen og for studenter med høyere inntekt. Som allerede omtalt, omfatter skattefrie overføringer også studiestipendet. Det er omtrent like vanlig blant kvinnelige og mannlige studenter å ha inntekt over inntektsgrensen, men omgjøring til stipend er også avhengig av at studentene består utdanningen, og blant mannlige studenter er mer vanlig å avlegge 0 studiepoeng i løpet av et skoleår enn det er blant kvinner (Statistisk sentralbyrå, 2026b). Forskjeller mellom kvinnelige og mannlige studenter kan imidlertid også henge sammen med andre stønader, som for eksempel barnetrygd.

Inntektsnivået øker med studentenes alder

Studentenes inntekt øker med alder. Dette gjelder både når vi ser på studenter som har inntekt over grensen og når vi ser på studenter som har inntekt lavere enn grensen de behovsprøves mot. For eksempel er den samlede inntekten til studenter yngre enn 25 år med inntekt under grensen på 108 000 faste kroner i 2016. Inntekten øker til 142 400 faste kroner i aldersgruppen 25–29 år, og 160 000 faste kroner blant studenter som er 30 år eller eldre. Dette mønsteret ser vi også blant studentene som har inntekt over grensen – jo eldre studentene er, jo høyere er medianinntekten. Vi finner de samme mønstrene både når vi ser på median samlet inntekt, og når vi ser på median yrkesinntekt. Størst er aldersforskjellene blant studentene med inntekt mer enn 90 000 kroner over grensen. Her er median samlet inntekt 353 200 faste kroner blant studentene som er yngre enn 25 år, mot 425 400 kroner blant de eldste studentene.

Tabell 3.4 Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000–89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
Yngre enn 25 år				
Yrkesinntekt	64 053	204 533	245 871	317 776
Kapitalinntekt	660	1 235	1 386	1 933
Skattefrie overføringer	41 559	30 729	9 962	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	107 933	242 221	268 336	353 214
Antall studenter som får utdanningsstøtte	22 221	779	356	397
25–29 år				
Yrkesinntekt	78 733	199 582	244 154	327 939
Kapitalinntekt	570	510	957	1 345
Skattefrie overføringer	47 407	32 750	21 780	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	142 365	256 186	279 847	391 288
Antall studenter som får utdanningsstøtte	907	153	97	213
30 år eller eldre				
Yrkesinntekt	63 883	197 152	237 332	342 887
Kapitalinntekt	274	369	545	463
Skattefrie overføringer	47 407	34 425	28 242	12 804
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	160 089	263 933	294 592	425 391
Antall studenter som får utdanningsstøtte	674	150	145	524

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Vi ser ikke inntekten i sammenheng med hvilken grense studentene behovsprøves mot, men en forklaring på forskjellene kan være at studenter som er 30 år eller eldre, i større grad behovsprøves mot den høye inntektsgrensen. At inntekten til studentene øker med alder, selv om de har inntekt under grensen, kan altså henge sammen med at en større andel av studentene kan tjene mer, før inntekten overstiger grensen de behovsprøves mot.

Deltidsstudenter har høyere inntekter enn heltidsstudenter

Deltidsstudenter har gjennomgående høyere inntekt enn heltidsstudenter, både når vi sammenligner studenter med inntekt over og under inntektsgrensen. Vi har allerede sett at det er forskjeller i inntektsnivået når vi sammenligner studenter i ulike aldersgrupper. Blant deltidsstudentene er det en større andel studenter som er 30 år eller eldre enn det er blant heltidsstudentene ([vedlegg A1](#)), og forskjellene mellom heltids- og deltidsstudenter, gjenspeiler disse aldersforskjellene.

Studiebelastningen er utslagsgivende i beregningen av stipendreduksjonen. En deltidsstudent med en studiebelastning på 50 prosent vil få halvparten av stipendbeløpet som en heltidsstudent får, og et gitt beløp kroner inntekt over grensen, vil heller ikke resultere i samme stipendreduksjonen (se eksemplene i kapittel 1). Dette kan være en forklaring på at beløpet på skattefrie inntekter, som omfatter studiestipend, er større blant heltidsstudenter enn blant deltidsstudenter med inntekt under, eller inntil 45 000 kroner over inntektsgrensen.

Tabell 3.5 Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter heltid/deltid. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000–89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
Heltid				
Yrkesinntekt	63 529	203 162	244 215	316 185
Kapitalinntekt	634	985	1 080	1 219
Skattefrie overføringer	42 728	31 874	13 826	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	108 965	244 334	273 385	382 580
Antall studenter som får utdanningsstøtte	21 549	915	489	806
Deltid				
Yrkesinntekt	72 362	206 928	249 194	368 044
Kapitalinntekt	706	680	1 148	783
Skattefrie overføringer	35 710	27 417	14 735	4 744
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	115 026	246 536	279 322	416 536
Antall studenter som får utdanningsstøtte	2 253	167	109	328

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Store forskjeller etter hvilken grense studenter behovsprøves mot

I dette kapitlet har vi sett at inntektsnivået varierer mellom ulike grupper studenter, og alderssammensetningen er en viktig forklaring bak forskjellene. Som nevnt i omtalen av forskjellene mellom studentgrupper, er det imidlertid også viktig å ta hensyn til hvor vanlig det er at studentene behovsprøves mot den høye og den lave inntektsgrensen. For å nyansere funnene, vil vi derfor se nærmere på medianinntekten til studenter som behovsprøves mot henholdsvis den høye og den lave inntektsgrensen.

I alle tilfellene ser vi at studenter som behovsprøves mot den høye inntektsgrensen har høyere medianinntekt enn studenter som behovsprøves mot den lave grensen. Forskjellene i inntektsnivået blir større jo mer inntekt over inntektsgrensen studentene har. Mens studenter med inntekt inntil

45 000 kroner under grensen har en median samlet inntekt på 244 000 kroner i 2017 (målt i faste 2021-kroner), er tilsvarende beløp på 511 400 faste kroner blant studentene som behovsprøves mot den høye inntektsgrensen. Det er også tydelige forskjeller med tanke på hvor viktig skattefrie overføringer er som inntektskilde. Som nevnt tidligere, omfatter skattefrie overføringer også utdanningsstipendet. Blant studenter som behovsprøves mot den lave grensen, er median inntekten fra skattefrie overføringer gjennomgående høyere enn blant studenter som behovsprøves mot den høye inntektsgrensen, og som ikke får omgjort lån til stipend.

Tabell 3.6 Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter behovsprøvingsgrense. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000 – 89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
Høy grense				
Yrkesinntekt	126 700	488 611	539 053	631 443
Kapitalinntekt	452	675	2 714	2 132
Skattefrie overføringer	15 246	12 609	2 016	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	156 034	511 398	553 418	687 760
Antall studenter som får utdanningsstøtte	3 394	43	26	80
Lav grense				
Yrkesinntekt	59 617	202 435	243 832	321 486
Kapitalinntekt	679	975	1 073	1 045
Skattefrie overføringer	46 793	31 986	14 297	0
Skattepliktige overføringer	0	0	0	0
Samlet inntekt	105 513	244 030	273 164	381 581
Antall studenter som får utdanningsstøtte	20 408	1 039	572	1 054

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Det er også forskjeller i husholdningsinntekten

I behovsprøvingen ser man kun på studentenes egen inntekt, og ikke på inntekten til ektefelle eller samboer.²⁵ Økonomiske levekår kan imidlertid påvirkes av andre personer i husholdningen, og vi skal derfor også se nærmere på husholdningsinntekten til studentene. Ser vi på median husholdningsinntekten til alle studenter som var nye i høyere utdanning i 2016, ser vi tydelige mønstre. Blant studentene som har inntekt over inntektsgrensen, er median husholdningsinntekt høyere enn blant studentene som ikke har inntekt over grensen. For eksempel har studenter med inntekt under inntektsgrensen en median husholdningsinntekt på 165 800 kroner i 2017 (målt i faste 2021-kroner), og tilsvarende beløp er 624 200 kroner blant studentene som overstiger inntektsgrensen mest.

Dette kan skyldes to faktorer. For det første er studentens egen inntekt en viktig del av husholdningsinntekten, og jo mer inntekt studenten selv har, jo høyere er inntekten til husholdningen. For det andre er det viktig å ta hensyn til sammensetningen av ulike studentgrupper. Studenter med inntekt over grensen er ofte eldre studenter, og jo eldre studentene er, jo mer sannsynlig er det at de har familie og partner som bidrar til inntekten. Dette gjenspeiler seg også når vi sammenligner husholdningsinntekten til studenter i ulike aldersgrupper: jo eldre studentene er, jo høyere er medianbeløpet på husholdningsinntekten.

²⁵ Unntaket er tildeling av barnestipend hvor man også ser på inntekten til ektefelle.

Tabell 3.7 Husholdningsinntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Inntekt under grensen		Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen		45 000 – 89 999 kroner over inntektsgrensen		90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen	
	Antall med beløp	Medianinntekt	Antall med beløp	Medianinntekt	Antall med beløp	Medianinntekt	Antall med beløp	Medianinntekt
I alt	23 802	165 797	1 082	330 751	598	372 301	1 134	624 210
Yngre enn 25 år	22 221	158 383	779	248 404	356	292 324	397	392 717
25-29 år	907	343 253	153	385 722	97	398 726	213	653 639
30 år eller eldre	674	517 425	150	600 643	145	569 685	524	733 223

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

3.2. Formue

I kapittel 2 har vi sett at rundt 3–4 prosent av studenter som var nye i høyere utdanning i 2016 og som fikk utdanningsstøtte, hadde formue over formuesgrensen i perioden 2016–2021. I dette kapitlet skal vi se nærmere på hva formuen til studentene består av. Behovsprøvingsgrensen er høyere for studenter som er gift/samboer med felles barn. I denne rapporten ser vi ikke formuen til studentene i sammenheng med hvorvidt de behovsprøves kun mot egen formue, og om de bor med ektefelle eller partner. Hvorvidt studenter er gift/samboer, kan påvirke formuen de har, da personer som har ektefelle eller samboer, kan fordele formuen seg imellom.

Når vi analyserer formuen til studentene, er det viktig å skille mellom bruttoformue og nettoformue. Bruttoformuen er verdien av den beregnede realkapitalen (*faste* eiendeler som primærbolig og sekundærbolig) og bruttofinanskapitalen, altså *finansielle* eiendeler som bankinnskudd, aksjer og verdipapirer. Nettoformuen, på den andre siden, er verdien på bruttoformuen fratrasket gjeld. For å kunne sammenligne utviklingen i formuen i perioden 2016–2021, justerer vi også i dette delkapitlet alle beløpene til faste 2021-kroner.

Blant alle studenter som var nye i høyere utdanning i 2016 og som fikk utdanningsstøtte høsten samme år, er median bruttoformue i 2016 på 80 800 faste kroner (målt i 2021-priser). Nettoformuen er på -5 100 faste kroner, som betyr at mange har mer gjeld enn formue. Utviklingen i medianformuen i årene 2017–2021 viser at bruttoformuen øker for hvert år, samtidig som nettoformuen viser motsatt utvikling. En av årsakene bak dette kan være at studentene får økende gjeld på grunn av studielån, men det kan også skyldes at de tar opp lån for eksempel i forbindelse med kjøp av bolig.

Tabell 3.8 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).

	Beregnet bruttoformue		Beregnet nettoformue	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
2016	27 752	80 751	27 781	-5 111
2017	26 592	100 530	26 615	-80 259
2018	24 576	117 034	24 592	-141 409
2019	23 492	161 629	23 501	-169 143
2020	16 236	210 513	16 240	-193 787
2021	13 443	294 491	13 449	-187 788

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Ser vi nærmere på hva formuen til studentene består av, tar vi utgangspunkt i formuen per 2017, da vi også tok utgangspunkt i denne årgangen i delkapittel 3.1 om inntekt. I denne rapporten belyser vi

studentenes formue ved å se på medianverdier, da disse er mindre påvirket av ekstremverdier enn gjennomsnittet.²⁶ Medianbeløpene beregnes kun for personer som har oppgitt et beløp, og vi må derfor også ta hensyn til hvor vanlig det er at studentene har ulike typer formue. Denne rapporten gir ikke et uttømmende formuesregnskap, men illustrerer eksempler på ulike komponenter av realkapital og bruttofinanskapital ved å se på henholdsvis markedsverdi på primærbolig, samt bankinnskudd og andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond. Andre viktige formueskomponenter, som aksjer og verdipapirer, aksjesparekonto eller sekundærbolig, vil vi ikke se nærmere på i denne rapporten, da det er få studenter som har beløp på disse postene.

En sammenligning av formuen til studentene med formue over og under grensen, viser tydelige forskjeller. Studenter som har formue under grensen, har en median beregnet bruttoformue på 95 400 kroner i 2017 (målt i faste 2021-kroner). Blant studenter med formue mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen er tilsvarende beløp 835 800 faste kroner, og studentene som overstiger grensen mest, har en beregnet bruttoformue på mer enn 2,5 millioner faste kroner. Trekker vi fra gjelden og ser på nettoformuen, er det fremdeles store forskjeller mellom gruppene, og mens studenter med formue under grensen har en negativ nettoformue, har de som overstiger grensen mest, en median nettoformue på mer enn 1,6 millioner kroner.

Tabell 3.9 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter formue over grensen. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
Beregnet realkapital	4 958	1 253 560	173	1 921 533	324	2 794 571
-Herav markedsverdi primærbolig	2 714	1 984 620	81	2 343 924	147	3 017 133
Bruttofinanskapital	25 817	76 258	320	595 245	451	509 094
-Herav bankinnskudd	25 812	65 153	320	316 187	451	226 007
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	5 643	16 484	116	46 237	141	56 825
Beregnet bruttoformue	25 821	95 385	320	835 737	451	2 501 347
Gjeld	25 831	170 037	320	175 691	448	235 907
-Herav studiegjeld	25 826	163 483	319	170 123	446	175 690
Beregnet nettoformue	25 844	-85 564	320	574 273	451	1 640 986
Antall studenter som får utdanningsstøtte	25 943		320		452	

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Når vi ser nærmere på hva formuen består av, må vi ta hensyn til at ikke alle studenter har oppgitt verdier for hver av de ulike formueskomponentene. For eksempel er det i underkant av 5 000 av studentene med formue under grensen i 2017 som har beregnet realkapital. Dette tilsvarer 1 av 5 personer i gruppen. Blant studenter med formue over grensen, er tilsvarende andel betydelig større. I overkant av halvparten av studentene som har formue inntil 250 000 kroner under formuesgrensen, har formue gjennom realkapital, og blant studentene som har formue mer enn 250 000 kroner over grensen, er det mer enn 70 prosent. I tillegg til at andel studenter med et beløp varierer, varierer også medianbeløpet på den beregnede realkapitalen – fra 1,25 millioner faste

²⁶ Tabeller som viser gjennomsnittlig formue, finner du i [vedlegg C4](#).

kroner blant studentene med formue under grensen, til 2,8 millioner faste kroner blant studentene med formue mer enn 250 000 kroner over grensen.

En viktig komponent av den beregnede realkapitalen er markedsverdien på primærbolig. Merk igjen at antall personer med et oppgitt beløp, altså antall personer som er registrert med formue i en bolig,²⁷ er markant lavere enn det totale antallet studenter. Av nesten 25 900 støttemottakere med formue under grensen i 2017, er det 2 700 personer (11 prosent) som er registrert med formue i en primærbolig. Blant studentene med formue mindre enn 250 000 kroner over grensen, er tilsvarende andel 25 prosent. Andelen er størst blant studentene som har formue mer enn 250 000 kroner over grensen, hvor hver tredje har formue i bolig. Ikke bare øker andelen som har formue i bolig med studentenes formue, men også når vi ser på median markedsverdien på primærboligen blant studentene med oppgitt beløp, ser vi at medianverdien øker, jo mer studentene overstiger formuesgrensen. Primærboligen er en viktig komponent av realkapitalen, men det kan også tenkes at andel som har registrert verdi i en sekundærbolig vil øke med hvor mye formue studentene har.

Ser vi nærmere på bruttofinanskapital, er det først og fremst forskjeller mellom studenter som har formue over og under grensen, men det er ikke store forskjeller etter hvor mye formue over grensen studentene har. Studentene med formue mer enn 250 000 kroner over grensen har noe lavere medianverdi på bruttofinanskapital enn studentene med formue mindre enn 250 000 kroner over grensen. Alle studenter har formue gjennom bruttofinanskapital, og alle studenter har bankinnskudd. Vi ser imidlertid at det er mer vanlig å ha andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond blant studenter med formue over grensen enn blant studentene som ikke har formue over grensen. Som nevnt, ser vi i denne rapporten ikke nærmere på andre komponenter av bruttofinanskapital, og det kan tenkes at studenter også har formue gjennom aksjer eller aksjesparekonto.

Tabell 3.10 Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter formue over grensen. 2017

	Formue under grensen	Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen
Beregnet realkapital	19,1	54,1	71,7
-Herav markedsverdi primærbolig	10,5	25,3	32,5
Bruttofinanskapital	99,5	100,0	99,8
-Herav bankinnskudd	99,5	100,0	99,8
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	21,8	36,3	31,2
Beregnet bruttoformue	99,5	100,0	99,8
Gjeld	99,6	100,0	99,1
-Herav studiegjeld	99,5	99,7	98,7
Beregnet nettoformue	99,6	100,0	99,8

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Små kjønnsforskjeller

Vi har hittil sett at det er omtrent like vanlig blant kvinnelige og mannlige studenter å ha formue over formuesgrensen. Finner vi forskjeller i hva formuen til kvinnelige og mannlige studenter består av?

Ser vi først på den beregnede bruttoformuen, har kvinner en noe høyere medianformue enn menn, både blant studentene som har formue under grensen, og blant dem som har formue over

²⁷ Å ha verdi i primærbolig, betyr at en person er registrert med formue i en bolig, og betyr ikke nødvendigvis at personen eier hele boligen.

formuesgrensen. Forskjellene er imidlertid små, og vi må ta hensyn til at det er ikke er mange personer som har formue over grensen. Trekker vi fra gjelden, har vi fremdeles det samme mønsteret, hvor kvinnelige studenter har en noe høyere nettoformue enn de mannlige studentene.

Når vi analyserer de ulike komponentene av formuen, er den beregnede realkapitalen større blant mannlige studenter med formue mer enn 250 000 kroner over grensen enn det er blant kvinnelige studenter i samme gruppe. I de andre gruppene, har kvinner en noe høyere realkapital enn menn. En forklaring kan være at medianverdien på primærbolig er noe høyere blant mannlige studenter med formue mer enn 250 000 kroner over grensen enn blant kvinnelige studenter som er registrert med formue i bolig. Til gjengjeld er det vanligere blant kvinnelige studenter å ha formue i bolig enn det er blant mannlige studenter. For eksempel er 4 av 10 kvinnelige studenter med formue 250 000 kroner eller mer over grensen registrert med formue i bolig, mens tilsvarende gjelder 1 av 4 blant mannlige studenter i samme gruppe. I denne rapporten ser vi kun på selve formuen, men vi tar ikke hensyn til hvorvidt en student bor alene eller sammen med andre. Forskjeller mellom kvinnelige og mannlige studenter kan blant annet skyldes at det er forskjeller i hvordan studentene bor. Dersom det er mer vanlig blant kvinnelige studenter å være gift eller samboer, vil det også være flere kvinnelige studenter som er registrert med formue i bolig.

Tabell 3.11 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
Menn						
Beregnet realkapital	2 000	1 198 925	86	1 777 672	146	2 858 638
-Herav markedsverdi primærbolig	1 001	2 226 836	33	2 343 924	50	3 248 238
Bruttofinanskapital	10 163	75 161	157	614 599	204	727 511
-Herav bankinnskudd	10 159	61 371	157	385 633	204	280 853
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	2 320	16 586	58	45 108	61	60 510
Beregnet bruttoformue	10 166	92 975	157	815 377	204	2 319 315
Gjeld	10 175	173 594	157	176 644	203	230 633
-Herav studiegjeld	10 173	164 255	156	171 830	202	175 690
Beregnet nettoformue	10 178	-92 290	157	565 524	204	1 479 572
Antall studenter som får utdanningsstøtte	10 224		157		205	
Kvinner						
Beregnet realkapital	2 958	1 274 852	87	1 959 998	178	2 751 099
-Herav markedsverdi primærbolig	1 713	1 850 451	48	2 356 902	97	2 642 675
Bruttofinanskapital	15 654	76 816	163	532 552	247	359 664
-Herav bankinnskudd	15 653	67 415	163	290 710	247	167 494
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	3 323	16 270	58	46 780	80	46 791
Beregnet bruttoformue	15 655	96 710	163	864 944	247	2 622 894
Gjeld	15 656	168 230	163	175 691	245	242 032
-Herav studiegjeld	15 653	161 534	163	166 852	244	175 690
Beregnet nettoformue	15 666	-80 816	163	584 700	247	1 807 779
Antall studenter som får utdanningsstøtte	15 719		163		247	

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Kvinnelige og mannlige studenter med formue under grensen, har omtrent like stor bruttofinanskapital. Det er imidlertid større forskjeller blant studentene med formue over grensen,

hvor mannlige studenter har høyere formue fra bruttofinanskapital enn kvinnelige studenter. Blant kvinnelige og mannlige studenter med formue over grensen er det omtrent like vanlig å ha andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond. Blant mannlige studenter med formue mer enn 250 000 kroner over formuesgrensen, er imidlertid medianbeløpet på slike andeler høyere enn blant kvinnelige studenter i samme gruppe.

Tabell 3.12 Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter kjønn. 2017

	Menn			Kvinner		
	Mindre enn 250 000 kroner under formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen n		Mindre enn 250 000 kroner under formuesgrensen	250 000 kroner eller mer over formuesgrensen n	
Beregnet realkapital	19,6	54,8	71,2	18,8	53,4	72,1
-Herav markedsverdi primærbolig	9,8	21,0	24,4	10,9	29,4	39,3
Bruttofinanskapital	99,4	100,0	99,5	99,6	100,0	100,0
-Herav bankinnskudd	99,4	100,0	99,5	99,6	100,0	100,0
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	22,7	36,9	29,8	21,1	35,6	32,4
Beregnet bruttoformue	99,4	100,0	99,5	99,6	100,0	100,0
Gjeld	99,5	100,0	99,0	99,6	100,0	99,2
-Herav studiegjeld	99,5	99,4	98,5	99,6	100,0	98,8
Beregnet nettoformue	99,6	100,0	99,5	99,7	100,0	100,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Formuen øker med alder

Alder er en viktig variabel når vi skal se på forskjeller i formuen (Hattrem, 2026), og dette gjenspeiles også når vi ser på nye studenter som får utdanningsstøtte. Jo eldre studentene er når de begynner i høyere utdanning, jo høyere bruttoformue har de i 2017. Dette gjelder både for studenter med formue over og under grensen. Med stigende alder, øker imidlertid også gjelden blant studenter som har formue under grensen. Blant studenter med formue over grensen er det ikke et like tydelig mønster. Gjelden gjør imidlertid at vi ikke ser store forskjeller i median nettoformue til studentene i de ulike aldersgruppene, fra -86 000 kroner (målt i faste 2021-kroner) blant de yngste studentene til 10 700 kroner nettoformue blant de eldste studentene.

Blant studenter med formue over grensen er det større aldersforskjeller, og vi ser tydelig at formuen øker med alder. Unntaket er studenter med formue 250 000 kroner eller mer over formuesgrensene. Her har studenter i aldersgruppen 25–29 år en høyere median nettoformue enn studenter i aldersgruppen 30 år eller eldre. Dette kan imidlertid skyldes at gruppene er små, og studenter i aldersgruppen 25–29 år med mye formue, er en liten gruppe.

Tabell 3.13 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
Yngre enn 25 år						
Beregnet realkapital	3 341	638 972	113	1 518 464	203	2 960 668
-Herav markedsverdi primærbolig	1 494	1 959 142	40	2 279 959	74	3 737 342
Bruttofinanskapital	23 185	79 936	245	618 741	300	792 265
-Herav bankinnskudd	23 181	68 374	245	385 633	300	254 573
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	5 169	17 842	94	50 956	102	60 508
Beregnet bruttoformue	23 188	90 460	245	768 274	300	2 468 593
Gjeld	23 197	166 866	245	175 691	298	227 158
-Herav studiegjeld	23 196	161 053	244	168 779	298	175 690
Beregnet nettoformue	23 207	-86 040	245	553 609	300	1 674 777
Antall studenter som får utdanningsstøtte	22 767		117		292	
25-29 år						
Beregnet realkapital	672	1 595 546	29	1 976 991	28	2 825 770
-Herav markedsverdi primærbolig	479	1 850 728	14	2 072 440	15	2 473 909
Bruttofinanskapital	1 294	45 226	35	224 787	38	518 664
-Herav bankinnskudd	1 294	38 621	35	200 588	38	245 110
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	185	6 024	:	:	:	:
Beregnet bruttoformue	1 294	156 012	35	1 908 446	38	2 842 437
Gjeld	1 297	311 924	35	383 075	38	291 537
-Herav studiegjeld	1 296	204 240	35	184 007	38	175 690
Beregnet nettoformue	1 297	-113 561	35	746 413	38	2 001 563
Antall studenter som får utdanningsstøtte	1 831		47		47	
30 år eller eldre						
Beregnet realkapital	945	1 844 238	31	2 781 627	93	2 475 352
-Herav markedsverdi primærbolig	741	2 071 868	27	2 692 413	58	2 289 621
Bruttofinanskapital	1 338	47 684	40	274 716	113	167 494
-Herav bankinnskudd	1 337	35 475	40	170 864	113	144 437
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	289	7 263	13	41 736	29	24 351
Beregnet bruttoformue	1 339	1 335 970	40	2 926 980	113	2 507 819
Gjeld	1 337	384 659	40	190 269	112	249 256
-Herav studiegjeld	1 334	167 968	40	163 891	110	170 414
Beregnet nettoformue	1 340	10 723	40	2 524 430	113	1 505 771
Antall studenter som får utdanningsstøtte	1 345		40		113	

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Ser vi nærmere på hva formuen består av, ser vi først på beregnet realkapital. Andel studenter som har oppgitt et beløp, øker med studentenes alder. Som vi allerede har sett, er markedsverdi på primærboligen en viktig komponent av den beregnede realkapitalen, og andel studenter som har formue i bolig, øker også med studentenes alder. Dette mønsteret er spesielt tydelig blant studenter med inntekt under inntektsgrensen. Som vi allerede har sett, er også median markedsverdi på primærboligen høyere, jo mer studentene overstiger formuesgrensen.

Verdien på bruttofinanskapital varierer både mellom aldersgrupper, og etter hvor mye studentene overstiger formuesgrensen. Det er ikke overraskende at bruttofinanskapital er høyere blant

studenter med formue over grensen enn blant studentene med formue under grensen de behovsprøves mot. Samtidig ser vi at median bruttofinanskapital synker med stigende alder. En forklaring bak dette mønsteret kan være at en stadig økende andel studenter har formue i bolig, mens yngre studenter i større grad sparer penger for å kunne kjøpe bolig på sikt.

Tabell 3.14 Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter alder. 2017

	Formue under grensen			Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen			250 000 kroner eller mer over formuesgrensen		
	Yngre enn 25 år	25-29 år	30 år eller eldre	Yngre enn 25 år	25-29 år	30 år eller eldre	Yngre enn 25 år	25-29 år	30 år eller eldre
Beregnet realkapital	14,3	51,5	70,3	46,1	82,9	77,5	67,4	73,7	82,3
-Herav markedsverdi primærbolig	6,4	36,7	55,1	16,3	40,0	67,5	24,6	39,5	51,3
Bruttofinanskapital	99,5	99,2	99,5	100,0	100,0	100,0	99,7	100,0	100,0
-Herav bankinnskudd	99,5	99,2	99,4	100,0	100,0	100,0	99,7	100,0	100,0
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	22,2	14,2	21,5	38,4	:	32,5	33,9	:	25,7
Beregnet bruttoformue	99,5	99,2	99,6	100,0	100,0	100,0	99,7	100,0	100,0
Gjeld	99,6	99,4	99,4	100,0	100,0	100,0	99,0	100,0	99,1
-Herav studiegjeld	99,6	99,3	99,2	99,6	100,0	100,0	99,0	100,0	97,3
Beregnet nettoformue	99,6	99,4	99,6	100,0	100,0	100,0	99,7	100,0	100,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Deltidsstudenter har høyere formue enn heltidsstudenter

Vi har allerede sett at formue øker med studentenes alder. At andelen studenter i aldersgruppen 30 år eller eldre er større blant deltidsstudenter enn blant heltidsstudenter, påvirker også forskjellene mellom heltids- og deltidsstudentene, og deltidsstudenter med formue under grensen har høyere median formue enn heltidsstudentene. Dette gjelder både når vi ser på bruttoformuen, og når vi ser på nettoformuen. Samme mønster finner vi blant studenter med formue mer enn 250 000 over grensen.

Tabell 3.15 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte. Heltids- og deltidsstudenter. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
Heltid						
Beregnet realkapital	4 140	1 216 227	147	1 959 998	266	2 707 087
-Herav markedsverdi primærbolig	2 210	2 008 301	65	2 573 890	111	3 115 847
Bruttofinanskapital	23 072	76 438	282	599 926	380	514 619
-Herav bankinnskudd	23 067	65 324	282	321 984	380	227 494
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	5 069	16 804	102	45 905	118	61 401
Beregnet bruttoformue	23 075	93 606	282	816 530	380	2 394 658
Gjeld	23 087	169 037	282	176 134	378	230 511
-Herav studiegjeld	23 084	161 657	281	171 783	377	175 690
Beregnet nettoformue	23 096	-86 809	282	580 383	380	1 627 534
Antall studenter som får utdanningsstøtte	23 186		282		380	
Deltid						
Beregnet realkapital	818	1 392 281	26	1 862 279	58	2 978 743
-Herav markedsverdi primærbolig	504	1 839 642	16	1 943 374	36	2 767 508
Bruttofinanskapital	2 745	74 584	38	503 830	71	503 070
-Herav bankinnskudd	2 745	63 088	38	269 140	71	188 265
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	574	14 146	14	46 237	23	32 128
Beregnet bruttoformue	2 746	116 146	38	1 468 814	71	3 125 134
Gjeld	2 744	175 691	38	174 079	70	330 147
-Herav studiegjeld	2 742	164 255	38	136 955	69	129 624
Beregnet nettoformue	2 748	-70 330	38	539 884	71	1 936 608
Antall studenter som får utdanningsstøtte	2 757		38		72	

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

En betydelig forskjell mellom gruppene er knyttet til realkapitalen og markedsverdien av primærboligen. Det er ikke store forskjeller mellom gruppene når vi sammenligner medianbeløpet på realkapital og markedsverdi på primærboligen, men vi ser at det er mer vanlig blant deltidsstudentene å ha formue gjennom realkapital og bolig enn blant heltidsstudentene. Dette gjelder både studentene med formue over grensen og studentene med formue under grensen de behovsprøves mot. For eksempel har 3 av 10 heltidsstudenter med formue 250 000 kroner eller mer over behovsprøvingsgrensen egen bolig, mot halvparten blant deltidsstudentene i samme gruppe.

Tabell 3.16 Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter. Heltids- og deltidsstudenter. 2017

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid
Beregnet realkapital	17,9	29,7	52,1	68,4	70,0	80,6
-Herav markedsverdi primærbolig	9,5	18,3	23,0	42,1	29,2	50,0
Bruttofinanskapital	99,5	99,6	100,0	100,0	100,0	98,6
-Herav bankinnskudd	99,5	99,6	100,0	100,0	100,0	98,6
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	21,9	20,8	36,2	36,8	31,1	31,9
Beregnet bruttoformue	99,5	99,6	100,0	100,0	100,0	98,6
Gjeld	99,6	99,5	100,0	100,0	99,5	97,2
-Herav studiegjeld	99,6	99,5	99,6	100,0	99,2	95,8
Beregnet nettoformue	99,6	99,7	100,0	100,0	100,0	98,6

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Betydelig høyere formue blant studentene som behovsprøves mot den høye behovsprøvingsgrensen

Flertallet av nye studenter i høyere utdanning i 2016, behovsprøves mot den lave formuesgrensen. Andelen som er gift, eller samboer med felles barn, og som behovsprøves mot den høye grensen, øker imidlertid med studentenes alder, og vi har allerede sett store forskjeller mellom aldersgrupper når vi ser nærmere på studentenes formue. Det er derfor ikke overraskende at studenter som behovsprøves mot den høye formuesgrensen, har betydelig høyere formue enn studenter som behovsprøves mot den lave grensen. Samtidig er det viktig å understreke at det er den samlede formuen til studentene og ektefellen/samboeren som ligger til grunn i behovsprøvingen, og at det ikke nødvendigvis er studenten selv som har høy formue når studenten har formue over den høye formuesgrensen.

Tabell 3.17 Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. 2017. Faste kroner (2021=100).

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue	Antall med beløp	Medianformue
Høy grense						
Beregnet realkapital	1 045	1 586 848	27	2 399 034	77	2 486 568
-Herav markedsverdi primærbolig	871	1 703 482	19	2 510 200	54	2 156 779
Bruttofinanskapital	1 551	50 196	36	168 018	101	141 711
-Herav bankinnskudd	1 550	40 755	36	96 759	101	119 349
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	312	7 518	16	35 107	23	18 709
Beregnet bruttoformue	1 552	1 193 002	36	2 205 871	101	2 273 861
Gjeld	1 552	257 679	36	176 205	100	202 072
-Herav studiegjeld	1 550	164 255	36	160 444	98	160 349
Beregnet nettoformue	1 555	9 433	36	1 200 694	101	1 619 910
Antall studenter som får utdanningsstøtte	1 564		36		101	
Lav grense						
Beregnet realkapital	3 913	908 415	146	1 823 885	247	2 937 233
-Herav markedsverdi primærbolig	1 843	2 158 152	62	2 329 334	93	3 647 785
Bruttofinanskapital	24 266	78 036	284	613 127	350	728 766
-Herav bankinnskudd	24 262	66 685	284	365 245	350	255 253
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	5 331	17 434	100	47 568	118	63 315
Beregnet bruttoformue	24 269	90 918	284	803 438	350	2 534 479
Gjeld	24 279	168 068	284	175 691	348	241 346
-Herav studiegjeld	24 276	163 089	283	171 315	348	175 690
Beregnet nettoformue	24 289	-87 346	284	567 140	350	1 651 438
Antall studenter som får utdanningsstøtte	24 379		284		351	

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Blant de som behovsprøves mot den høye grensen, er det gjennomgående en større andel med oppgitt beløp på realkapital, og det er også en større andel som har primærbolig, enn blant studentene som behovsprøves mot den lave formuesgrensen. Unntaket er studenter som overstiger formuesgrensen med 250 000 kroner eller mer, hvor studenter som behovsprøves mot den lave grensen for formue, har høyere medianbeløp enn studenter som behovsprøves mot den høye grensen, både når vi ser på markedsverdien på primærboligen og den beregnede realkapitalen samlet. I tolkningen av funnene må vi imidlertid ta hensyn til at noen av gruppene er små.

Studenter som behovsprøves mot den lave formuesgrensen, har også gjennomgående høyere bruttofinanskapital enn studenter som behovsprøves mot den høye grensen. Noe av bakgrunnen kan være at det er mindre vanlig blant studenter som behovsprøves mot den lave grensen å ha formue i bolig, og at sparing til bolig er med på å forklare forskjeller i bruttofinanskapitalen.

Tabell 3.18 Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter behovsprøvingsgrense. 2017

	Formue under grensen		Mindre enn 250 000 kroner over formuesgrensen		250 000 kroner eller mer over formuesgrensen	
	Høy grense	Lav grense	Høy grense	Lav grense	Høy grense	Lav grense
Beregnet realkapital	66,8	16,1	75,0	51,4	76,2	70,4
-Herav markedsverdi primærbolig	55,7	7,6	52,8	21,8	53,5	26,5
Bruttofinanskapital	99,2	99,5	100,0	100,0	100,0	99,7
-Herav bankinnskudd	99,1	99,5	100,0	100,0	100,0	99,7
-Herav andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond	19,9	21,9	44,4	35,2	22,8	33,6
Beregnet bruttoformue	99,2	99,5	100,0	100,0	100,0	99,7
Gjeld	99,2	99,6	100,0	100,0	99,0	99,1
-Herav studiegjeld	99,1	99,6	100,0	99,6	97,0	99,1
Beregnet nettoformue	99,4	99,6	100,0	100,0	100,0	99,7

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

4. Studieprogresjon og jobb ved siden av studiene

Dette kapitlet ser nærmere på studieprogresjonen til studenter som overstiger grensene for henholdsvis inntekt og formue. Studenter som får utdanningsstøtte, kan få omgjort 40 prosent av lånet til stipend dersom de består utdanningen sin. Dersom studenter har inntekt eller formue over de fastsatte grensene, vil stipendandelen imidlertid gradvis reduseres. Gjør dette at studenter med inntekt eller formue over grensen har dårligere studieprogresjon enn studenter som får omgjort 40 prosent av lånet til stipend? Kapitlet ser også nærmere på studentenes arbeidsforhold ved siden av studiene, og om studentene har sommerjobb, eller jobber andre måneder i året.²⁸

4.1. Studenter som har inntekt over grensen

Studenter med inntekt under grensen, avlegger i større grad 60 studiepoeng

I denne delen ser vi nærmere på hvor mange studiepoeng studentene avlegger i løpet av et år. Lånekassen finner små forskjeller i avlagte studiepoeng når man sammenligner studenter med høy og lav inntekt (Lånekassen, 2023). Hvilke mønstre finner vi når vi ser avlagte studiepoeng i sammenheng med hvorvidt studentene har inntekt over behovsprøvingsgrensen? Statistisk sentralbyrås offisielle statistikk over studiepoeng og fullført universitets- og høyskoleutdanning²⁹ kartlegger avlagte studiepoeng i løpet av et *skoleår*, definert som perioden fra 1. oktober et gitt år til 30. september året etter. I behovsprøvingen av utdanningsstipendet ser man imidlertid på inntekt i løpet av et *kalenderår*, og derfor vil vi også i dette kapitlet se nærmere på hvor mange studiepoeng en student avla i perioden fra 1. januar til 31. desember et gitt år.

En heltidsstudent har en planlagt studiebelastning på 30 studiepoeng hvert semester, altså 60 studiepoeng i løpet av et år. Ett unntak er imidlertid det første året vi ser på. Ettersom populasjonen i rapporten er studenter som var nye i høyere utdanning i 2016, studerer de aller fleste studentene kun på høstsemesteret, og vanlig studieprogresjon for en heltidsstudent vil være å avlegge 30 studiepoeng i kalenderåret 2016. Av alle studenter som var nye i høyere utdanning i 2016 og som fikk utdanningsstøtte fra Lånekassen høsten 2016, var det i underkant av halvparten som avla 30 eller flere studiepoeng. Rundt 4 av 10 avla færre enn 30 studiepoeng, og 14 prosent av studentene avla ikke studiepoeng i 2016.

Tabell 4.1 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over grensen. Kalenderåret 2016

	0 studiepoeng	1–29 studiepoeng	30 eller flere studiepoeng
I alt	13,7	39,5	46,8
Inntekt under grensen	13,4	39,0	47,6
Inntekt over inntektsgrensen	21,4	49,6	29,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Det er imidlertid forskjeller mellom studenter med inntekt over og under inntektsgrensen i 2016. Blant studenter med inntekt over grensen, er det hele 1 av 5 studenter som ikke avla studiepoeng, og rundt halvparten avla færre enn 30 studiepoeng. Med andre ord, er det kun 3 av 10 studenter

²⁸ Vedleggstabellene for kapitlet finner du her:

<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/behovsprøving-av-utdanningsstipend-mot-inntekt-og-formue-mot-inntekt-og-formue>

²⁹ Se <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/statistikk/studiepoeng-og-fullfort-universitets-og-hogskoleutdanning>.

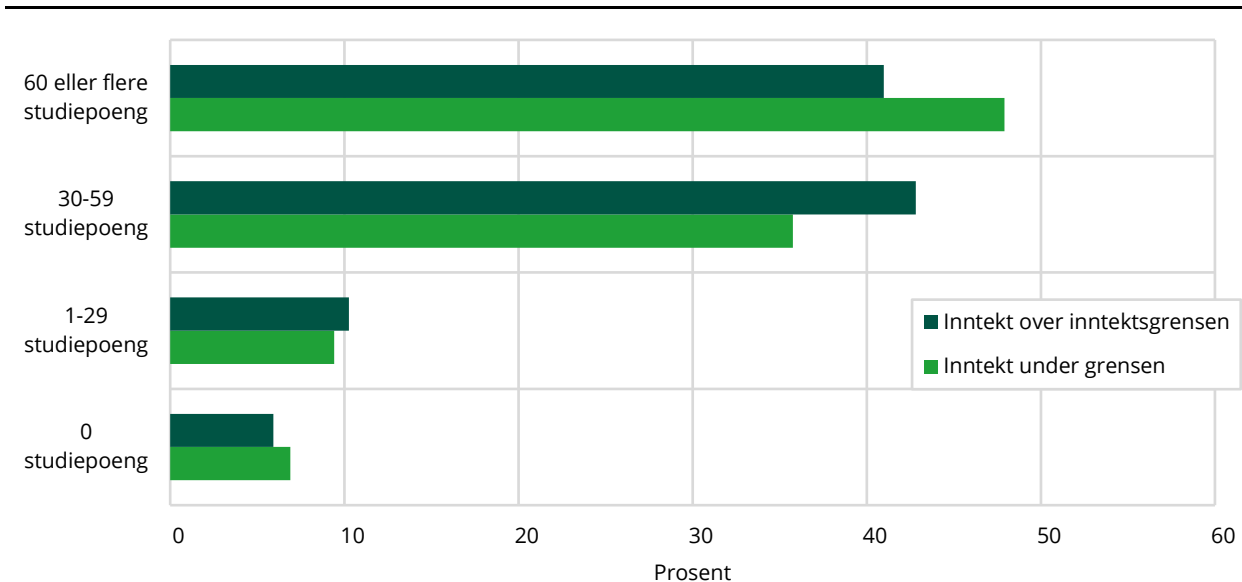
Merk at tallene presentert i denne rapporten avviker fra SSBs offisielle statistikk. Statistikken ser på avlagte studiepoeng i løpet av et skoleår, og bruker også informasjon om igangværende utdanninger per 1.10 et gitt år. Ettersom rapporten ser på avlagte studiepoeng i løpet av et kalenderår blant dem som fikk utdanningsstøtte, skal vi ikke se på igangværende studenter.

med inntekt over grensen i 2016 som følger studieprogresjonen for en heltidsstudent. Som vi har sett i kapittel 2, er det kun 4 prosent av studentene som har inntekt over inntektsgrensen i 2016, og andelen øker med studentenes alder. Eldre studenter studerer ofte på deltid, og at studenter med inntekt over grensen har dårligere studieprogresjon enn studenter med inntekt under grensen i 2016, kan gjenspeile forskjeller med tanke på hvor mange studiepoeng studentene har planlagt å ta dette året.

Hvor mange studiepoeng man avlegger, varierer også mellom ulike grupper studenter. For å analysere forskjellene nærmere, skal vi nå se på avlagte studiepoeng de påfølgende årene. Blant alle studentene som var nye i høyere utdanning i 2016 og som mottok utdanningsstøtte i 2017, var det 47 prosent, altså i underkant av halvparten, som avla 60 studiepoeng i 2017 ([vedlegg D1](#)). Omtrent like mange avla mellom 1 og 59 studiepoeng, og 7 prosent av studentene avla ikke studiepoeng. Det kan være ulike årsaker til hvorfor studentene ikke avlegger studiepoeng. En vanlig grunn er at studentene styrker på eksamen, eller at de ikke møter opp til eksamen. At studenten ikke tar studiepoeng, kan imidlertid også skyldes at studenten er på utveksling til en annen institusjon, eller tar emner som går over flere semestre.

Ser vi nærmere på forskjeller mellom studenter med inntekt over og under inntektsgrensen, ser vi at andelen med 0 studiepoeng er noe lavere blant studenter med inntekt over grensen enn blant studentene som ikke hadde inntekt over inntektsgrensen i 2017. Forskjellene er imidlertid små. På den andre siden er det betydelig vanligere blant studentene med inntekt under grensen å følge studieprogresjonen for en heltidsstudent, og i underkant av halvparten avlegger 60 studiepoeng. Tilsvarende andel er 41 prosent blant studentene med inntekt over grensen, hvor en større andel avlegger færre enn 60 studiepoeng.

Figur 4.1 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Mønstrene er stabile frem til 2018. I perioden 2019–2021 er det imidlertid mindre forskjeller i studieprogresjonen når vi sammenligner studenter med inntekt over og under grensen. Forskjellene mellom studentene med inntekt over og under grensen betyr ikke nødvendigvis at studenter med inntekt over grensen har dårligere studieprogresjon, men kan gjenspeile at det er vanligere å være

deltidsstudent blant studentene som har inntekt over grensen. Vi skal nå se nærmere på forskjellene mellom de to gruppene og ta hensyn til andre bakgrunnsvariabler som kan ha betydning for hvor mange studiepoeng studentene avlegger, nemlig alder, kjønn og om studentene studerer på heltid eller deltid.

Ser vi nærmere på aldersforskjeller, finner vi at studenter som er yngre enn 25 år når de begynner i høyere utdanning, i størst grad avlegger 60 studiepoeng i løpet av et kalenderår ([vedlegg D1](#)). Omtrent halvparten av studentene i denne aldersgruppen avla 60 eller flere studiepoeng i 2017, og 7 prosent avla ikke studiepoeng dette året. Jo eldre studentene er, jo vanligere er det å avlegge færre enn 60 studiepoeng. Med stigende alder, øker også andelen som avlegger 0 studiepoeng i løpet av et år. I alle aldersgrupper ser vi at andel studenter som ikke avlegger studiepoeng er lavest blant studenter som har inntekt over grensen. Samtidig tar studenter som har inntekt over grensen i større grad færre enn 60 studiepoeng enn studenter med inntekt under inntektsgrensen, og blant studentene med inntekt under grensen, er det vanligere å avlegge 60 studiepoeng. Mønstrene varierer imidlertid når vi ser nærmere på de påfølgende årene ([vedlegg D1](#)). Studenter med inntekt under grensen avlegger 0 studiepoeng i større grad enn studenter med inntekt over grensen også i kalenderårene 2018 til 2021. Det er imidlertid mindre forskjeller mellom studenter med inntekt over og under grensen når vi sammenligner andelen som avlegger 60 studiepoeng, og dette gjelder spesielt de yngste aldersgruppene.

Tabell 4.2 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen og studentenes alder. Kalenderåret 2017

	0 studiepoeng	1–29 studiepoeng	30–59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Yngre enn 25 år				
Inntekt under grensen	6,5	9,2	35,8	48,4
Inntekt over inntektsgrensen	5,9	9,1	40,4	44,6
25–29 år				
Inntekt under grensen	10,9	11,9	34,7	42,5
Inntekt over inntektsgrensen	5,0	12,3	45,7	37,1
30 år eller eldre				
Inntekt under grensen	13,1	13,6	34,8	38,5
Inntekt over inntektsgrensen	6,5	11,2	45,9	36,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Kvinnelige studenter har bedre studieprogresjon enn mannlige studenter ([vedlegg D1](#)). De avlegger i mindre grad 0 studiepoeng enn menn, og det er vanligere blant kvinnelige studenter å avlegge 60 studiepoeng i løpet av et år. Blant mannlige studenter er det små forskjeller mellom studenter med inntekt over og under grensen. Forskjellene er tydeligere blant kvinnelige studenter, hvor halvparten av studenter med inntekt under grensen tar 60 studiepoeng i 2017. Tilsvarende andel er kun 41 prosent blant kvinnelige studenter med inntekt over grensen, som i større grad avlegger 30–59 studiepoeng. De samme mønstrene, med større forskjeller blant kvinnelige studenter, finner vi også de påfølgende årene frem til 2019. I 2020 og 2021 er imidlertid forskjellene mellom studenter med inntekt over og under grensen mindre markerte, også blant kvinnelige studenter ([vedlegg D1](#)).

Tabell 4.3 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen og kjønn. Kalenderåret 2017

	0 studiepoeng	1–29 studiepoeng	30–59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Mann				
Inntekt under grensen	8,9	11,7	35,7	43,8
Inntekt over inntektsgrensen	8,9	12,7	37,1	41,4
Kvinne				
Inntekt under grensen	5,6	7,9	35,8	50,7
Inntekt over inntektsgrensen	4,4	9,0	45,9	40,8

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Heltidsstudenter har en planlagt studiebelastning på 60 studiepoeng i løpet av et år, mens belastningen for deltidsstudenter er lavere. Blant heltidsstudentene med inntekt under grensen, avla 48 prosent 60 studiepoeng i 2017, mot 45 prosent blant heltidsstudentene med inntekt over grensen ([vedlegg D1](#)). I sistnevnte gruppe er det noe vanligere å ta færre enn 60 studiepoeng, men det er kun små forskjeller med tanke på andelen som ikke avla studiepoeng. Også de påfølgende årene er forskjellene små, og i perioden 2018–2021 er det noe vanligere blant dem med inntekt over grensen å avlegge 60 studiepoeng. Det er viktig å understreke at informasjon om hvorvidt en student studerer på heltid eller deltid, tar utgangspunkt i om studenten studerte heltid eller deltid høsten 2016, og kan ha endret seg i perioden frem til 2021.

Blant deltidsstudentene er det større variasjoner i hvor mange studiepoeng som avlegges. Deltidsstudenter med inntekt under grensen avlegger i større grad 0 studiepoeng i 2017 enn studenter med inntekt over grensen. Blant studentene med inntekt over grensen er det imidlertid en betydelig lavere andel som avlegger 60 eller flere studiepoeng enn blant dem med inntekt under grensen.

Basert på resultatene, kan vi konkludere med at det er forskjeller i studieprogresjonen når vi sammenligner studenter med inntekt over grensen og studenter med inntekt under grensen. Studenter med inntekt over grensen avlegger i større grad studiepoeng enn studenter med inntekt under grensen, men samtidig er det vanligere blant studentene med inntekt over grensen å ikke avlegge 60 studiepoeng. Forskjellene mellom studentene med inntekt over og under grensen, er imidlertid ikke stabile over tid, og hvor mange studiepoeng studentene avlegger, varierer også mellom grupper. Eldre studenter avlegger i mindre grad 60 studiepoeng enn yngre studenter og kvinner avlegger flere studiepoeng enn menn. Forskjellene mellom studenter med inntekt over og under grensen må derfor ses i sammenheng med at gruppene kan være ulike med tanke på kjennetegn ved studentene, og at det for eksempel er vanligere å ha inntekt over grensen blant eldre studenter enn blant yngre studenter.

Studenter med inntekt over grensen, fullfører oftere en grad enn studenter som ikke hadde inntekt over grensen

Omgjøring av lån til stipend forutsetter at studentene ikke bare avlegger studiepoeng hvert år de studerer, men også at studenten avlegger en grad. Vi vil derfor analysere den høyeste graden studenter har oppnådd i løpet av fem år, altså innen utgangen av 2021.³⁰ I denne delen avgrensner vi analysen til studenter som mottok støtte i minst tre av årene i perioden 2016–2021. Er det like vanlig å oppnå en grad blant studenter som hadde inntekt over grensen flere av årene som blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen?

Av alle som var nye studenter i høyere utdanning i 2016 og som mottok utdanningsstøtte fra Lånekassen, er det rundt 2 av 3 studenter som har fullført en grad innen utgangen av 2021. De fleste har fullført en grad på lavere nivå, 54 prosent, og 14 prosent har oppnådd en grad på høyere nivå ([vedlegg D2](#)). 32 prosent har altså ikke fullført en universitets- og høyskolegrad. Som nevnt, avgrensnes denne delen av analysen til studenter som har mottatt utdanningsstøtte i minst tre år i perioden 2016–2021. Blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen i denne perioden og blant dem som hadde inntekt over grensen ett eller to av årene de mottok utdanningsstøtte, er det omtrent en like stor andel som ikke fullførte en grad, med 32–33 prosent. Tilsvarende andel er lavere blant studentene som hadde inntekt over inntektsgrensen minst tre av årene. Her har kun 26 prosent ikke fullført en grad. Samtidig er det også forskjeller mellom gruppene når vi ser nærmere på nivået på graden de fullførte. Blant dem med inntekt over grensen har de fleste fullført en grad

³⁰ I underkant av 200 personer fullførte en grad i januar 2022. Disse anses som grader fullført innen utgangen av 2021.

på lavere nivå, og kun 9 prosent av studentene har oppnådd en grad på høyere nivå. Andel som oppnådde en grad på høyere nivå, er derimot større blant studentene som ikke hadde inntekt over grensen noen av årene, eller hadde inntekt over inntektsgrensen ett eller to av årene.

Tabell 4.4 Høyeste fullførte grad innen 2021, etter antall år studenten hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen

	Ikke fullført grad	Fullført grad på lavere nivå	Fullført grad på høyere nivå
Inntekt over grensen ingen av årene	32,6	52,3	15,1
Inntekt over grensen 1 eller 2 år	31,8	55,8	12,5
Inntekt over grensen minst 3 år	26,1	65,1	8,8

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016 –2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Andelen som har oppnådd en grad, varierer imidlertid også mellom ulike grupper studenter ([vedlegg D2](#)). Blant studentene som var eldre enn 25 år gamle da de begynte å studere, er det en noe større andel som har fullført en grad enn blant yngre studenter. Blant studentene som var 20 år eller yngre da de begynte i høyere utdanning, er det imidlertid størst andel som har fullført en grad på høyere nivå, med 17 prosent.

Blant studentene som var yngre enn 20 år da de begynte å studere, er det 33 prosent av studentene som aldri hadde inntekt over grensen, som ikke har fullført en grad. Tilsvarende andel er noe lavere blant studenter med inntekt over grensen i minst tre av årene, hvor den er på 31 prosent. Det er også små forskjeller mellom gruppene når vi ser på andelen som har fullført en grad på høyere nivå. Vi finner lignende mønstre i aldersgruppen 21–24 år. Blant studenter eldre enn 25 år når de begynte i universitets- og høyskoleutdanning, skiller studenter som hadde inntekt over grensen ett eller to år seg ut ved at de i større grad ikke har fullført en utdanning enn studenter i de øvrige gruppene. I denne aldersgruppen er det studenter som hadde inntekt over grensen i minst tre år som i størst grad har avlagt en grad.

Det er også kjønnsforskjeller, og blant kvinnelige studenter er det generelt en høyere andel som har fullført en grad enn blant mannlige studenter, samtidig som det er vanligere blant mannlige studenter å avlegge en grad på høyere nivå ([vedlegg D2](#)). Mønsteret, hvor andelen som ikke har fullført en grad, er størst blant studenter med inntekt under grensen, er tydeligere blant mannlige studenter enn blant kvinnelige studenter. Blant kvinnelige studenter skiller studenter med inntekt over grensen minst tre av årene seg ut, ved at de i større grad har fullført en utdanning enn øvrige grupper. Både blant kvinnelige og mannlige studenter, har imidlertid studentene som aldri hadde inntekt over grensen i størst grad fullført en utdanning på høyere nivå. Her er forskjellene sammenlignet med studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen mer markerte blant kvinnelige studenter.

Det er også tydelige forskjeller mellom heltids- og deltidsstudenter ([vedlegg D2](#)). Blant dem som var heltidsstudent i 2016, er det 1 av 3 som ikke har fullført en grad innen utgangen av 2021. Andelen er lavest blant studenter med inntekt over grensen minst tre år, men det er kun små forskjeller mellom dem som hadde inntekt over grensen ett til to år og de som aldri hadde inntekt over grensen. Av de som hadde inntekt over grensen minst tre av årene, har 6 av 10 fullført en grad på lavere nivå, men kun 1 av 10 har fullført en grad på høyere nivå. Her er andelen betydelig høyere blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen eller som kun hadde det ett til to år, hvor henholdsvis 13 og 16 prosent har fullført en grad på dette nivået. Blant deltidsstudentene er det vanligst å fullføre en grad på lavere nivå og det er kun 6 prosent som har oppnådd en grad på høyere nivå. Vi ser de samme mønstrene, hvor de som hadde inntekt over grensen i større grad fullfører en grad enn de uten inntekt over grensen, samtidig som studenter med inntekt over grensen i mindre grad fullfører en grad på høyere nivå.

Oppsummert ser vi at bildet er sammensatt. De som hadde inntekt over grensen, har i større grad fullført en utdanning, men samtidig er det ikke så vanlig å ta en grad på høyere nivå. Dette er mest vanlig blant dem som aldri hadde inntekt over grensen. Forskjeller mellom gruppene kan henge sammen med sammensetningen av studentene, og med forskjeller i hvorvidt studentene planlegger å ta en utdanning på høyere nivå.

Vanlig å jobbe ved siden av studiene, også blant studenter som ikke har inntekt over grensen

Yrkesinntekt i løpet av et år gir informasjon om hvorvidt studenter har jobb ved siden av studiene, men forteller ikke om studentene har jobbet hele året, eller hatt jobb deler av året. Vi skal derfor se nærmere på om studentene har hatt arbeidsforhold i løpet av årene de har studert. For å vite om studentene tjente opp yrkesinntektene kun på sommeren, eller om de var i jobb hele eller deler av semesteret, skiller vi mellom følgende kategorier:

- Kun sommerjobb: i jobb/lønnstaker en eller flere av månedene juni–august i et gitt kalenderår, og ikke i jobb/lønnstaker andre måneder samme år³¹
- Lønnstaker andre måneder: i jobb/lønnstaker en eller flere måneder et gitt kalenderår. Personer i denne kategorien kan ha vært i jobb/lønnstaker i perioden juni – august, men har også vært i jobb/lønnstaker andre måneder i løpet av året.
- Ikke lønnstaker: ikke i jobb/ikke lønnstaker en eneste av månedene et gitt kalenderår

Ser vi nærmere på arbeidsforhold blant nye studenter i 2016, ser vi at rundt 2 av 3 hadde jobb dette året ([vedlegg D3](#)). Det er kun 6 prosent av studentene som kun hadde sommerjobb, og det er klart mest vanlig å jobbe andre deler av året. Dette gjelder spesielt blant studentene som hadde inntekt over inntektsgrensen, hvor det er kun svært få som hadde kun sommerjobb. I denne gruppen er det også en lavere andel som ikke var lønnstaker i 2016 enn blant studentene som ikke hadde inntekt over grensen. Vi finner de samme mønstrene i 2017.

Tabell 4.5 Arbeidsforhold blant studenter, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2016 og 2017

	2016			2017		
	Kun sommerjobb	Lønnstaker andre måneder	Ikke lønnstaker	Kun sommerjobb	Lønnstaker andre måneder	Ikke lønnstaker
Inntekt under grensen	6,0	61,8	32,2	9,6	54,1	36,3
Inntekt over inntektsgrensen	1,3	69,4	29,3	1,9	64,4	33,8

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

I perioden etter 2018 ([vedlegg D3](#)) er det også en større andel som er lønnstakere i løpet av året, som kan henge sammen med at studenter er ferdig med utdanningen og går fra å være student til å hovedsakelig være i jobb. Blant studenter med inntekt over grensen er det vanligere å være lønnstaker enn blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen. Likevel er det også studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen de behovsprøves mot, selv om de ikke var lønnstakere. I 2017 gjelder dette rundt 950 personer. At studenter har inntekt over inntektsgrensen, selv om de ikke er lønnstakere, kan henge sammen med at studentene har tjent yrkesinntekter som selvstendig næringsdrivende. At 7 av 10 personer i denne gruppen hadde yrkesinntekter i 2017, tyder på at inntektene først og fremst kommer fra yrkesinntekter som ble tjent som selvstendig næringsdrivende. En annen årsak kan være at studentene har andre inntekter man tar hensyn til i

³¹ I artikkelen [476 000 unge jobber om sommeren – SSB](#) definerer SSB «sommerjobb» som et midlertidig arbeidsforhold i perioden juni – august. I denne rapporten bruker vi en forenklet definisjon og ser kun på hvilke måneder en student er lønnstaker/i jobb, da informasjon om hvorvidt arbeidsforholdet er midlertidig eller fast finnes ikke før 2021.

behovsprøvingen og rundt 45 prosent av studentene som har inntekt over grensen og som ikke er lønnstakere, har inntekter i form av skattepliktige overføringer i 2017.

Vi ser også forskjeller mellom grupper ([vedlegg D3](#)). For eksempel er det noe vanligere blant kvinnelige studenter å ha jobb, men både blant kvinnelige og mannlige studenter ser man et tydelig mønster hvor studenter med inntekt over grensen i større grad har jobber enn studenter med inntekt under grensen, og hvor det er vanligere blant studenter med inntekt under grensen at de kun jobber på sommeren.

Det er generelt vanligere å ha jobb jo eldre studentene er (Keute, 2024). Ser vi kun på studenter som var nye i 2016, er mønstrene imidlertid ikke helt tydelige. En grunn kan være at vi ikke inkluderer arbeid som selvstendig næringsdrivende. En annen årsak er at vi har et grovt aldersskille, og ikke fanger opp forskjeller mellom studenter som er yngre og eldre enn 30 år.

4.2. Studenter som har formue over grensen

Små variasjoner i antall avlagte studiepoeng

Som omtalt i delkapittel 4.1, er det ikke vanlig at studentene som var nye i høyere utdanning i 2016, avlegger mer enn 30 studiepoeng dette året. Sammenligner vi studenter med formue over og under behovsprøvingsgrensen i 2016, er det kun små forskjeller i studieprogresjonen dette året. Både andelen som avlegger 30 eller flere studiepoeng, og andelen som ikke avla studiepoeng, er omtrent like store i begge gruppene.

Tabell 4.6 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2016

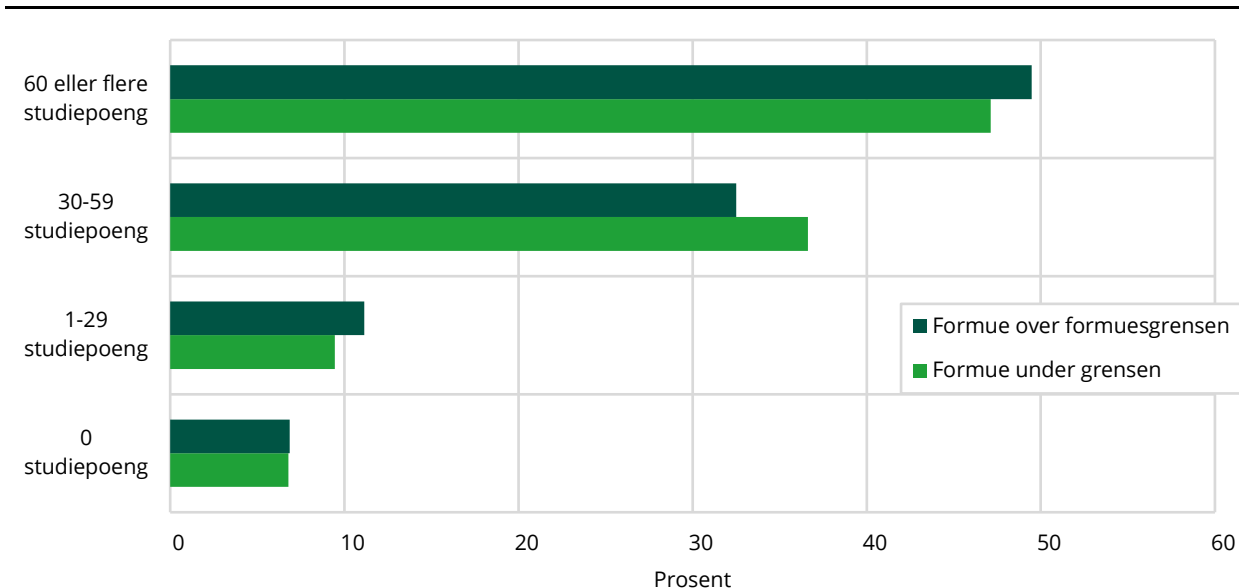
	Formue under grensen	Formue over Formuesgrensen
0 studiepoeng	13,7	13,6
1–29 studiepoeng	39,5	39,8
30 eller flere studiepoeng	46,8	46,6

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Ser vi nærmere på avlagte studiepoeng i kalenderåret 2017, er forskjellene mellom gruppene tydeligere. Blant studenter med formue over grensen, er det en noe større andel som avlegger 60 studiepoeng enn blant studenter med formue under grensen. Det er ingen forskjeller i hvor vanlig det er å avlegge 0 studiepoeng, men studenter som har formue under grensen, avlegger i noe større grad 30–59 studiepoeng enn studenter med formue over grensen. Bildet endrer seg noe når vi sammenligner de to gruppene de påfølgende årene. For eksempel er det en lavere andel studenter med formue over grensen som avlegger 60 studiepoeng i 2019 og 2020 enn blant studenter med formue under grensen. I 2018, derimot, er det ingen forskjeller mellom gruppene, og vi kan ikke trekke noen tydelige konklusjoner om forskjeller i studieprogresjonen mellom de to gruppene.

At det ikke er stabile mønstre over tid, kan henge sammen med at studenter blir ferdig med utdanningen, eller har et opphold i utdanningsløpet. Ettersom vi ser på avlagte studiepoeng i løpet av et kalenderår, kan det slå ut at noen studenter kun tar utdanning på vårsemesteret, og hvor vanlig det er å ta pause eller avslutte utdanningen, kan variere mellom gruppene.

Figur 4.2 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Som vi har sett tidligere, varierer antall avlagte studiepoeng mellom ulike aldersgrupper, og jo eldre studentene er, jo lavere er andelen som tar 60 eller flere studiepoeng ([vedlegg D4](#)). Sammenligner man derimot kun studenter i samme aldersgruppe, er det små forskjeller i studieprogresjonen når man ser på studenter med formue over og under grensen i de fleste aldersgruppene.

Vi har allerede sett at kvinner har bedre progresjon enn menn, og at kvinner i større grad avlegger 60 studiepoeng i løpet av et år enn menn. Blant kvinnelige studenter er det kun små forskjeller i progresjonen til studenter med formue over og under grensen ([vedlegg D4](#)). Halvparten av kvinnelige studenter med formue under grensen avlegger 60 eller flere studiepoeng i 2017, mot 48 prosent blant kvinnelige studenter med formue over grensen. Blant mannlige studenter er forskjellene mer utpreget. Her er det 43 prosent av studentene med formue under grensen som tar 60 eller flere studiepoeng, mot 52 prosent blant dem med formue over grensen. Både blant kvinnelige og mannlige studenter er det små forskjeller i andelen som ikke avlegger studiepoeng når vi sammenligner studenter med formue over og under grensen. Mønsteret er stabilt også i 2018, men det blir større forskjeller mellom gruppene fra og med kalenderåret 2019, som kan skyldes opphold i utdanning eller at studentene har fullført utdanningen.

Tabell 4.7 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen og kjønn. Kalenderåret 2017

	0 studiepoeng	1-29 studiepoeng	30-59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Mann				
Formue under grensen	8,9	11,8	36,0	43,3
Formue over formuesgrensen	8,0	10,5	29,8	51,7
Kvinne				
Formue under grensen	5,4	7,9	37,0	49,6
Formue over formuesgrensen	5,9	11,7	34,9	47,6

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Blant heltidsstudenter med formue over grensen, er det noe vanligere å avlegge 60 studiepoeng i kalenderåret 2017 enn blant dem med formue under grensen. Det er imidlertid ingen forskjeller i andelen som ikke har avlagt studiepoeng i 2017. Som nevnt, tar informasjon om hvorvidt studentene studerer på heltid eller deltid utgangspunkt i studiebrøk per høsten 2016, og kan endre seg over tid.

Tabell 4.8 Avlagte studiepoeng blant heltidsstudenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017

	0 studiepoeng	1–29 studiepoeng	30–59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Formue under grensen	6,7	9,5	36,4	47,4
Formue over formuesgrensen	6,8	11,6	29,3	52,3

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Oppsummert ser vi igjen at bildet er sammensatt. Overordnet finner vi ingen forskjeller i studieprogresjonen til studenter med formue over og under grensen. Dette kan henge sammen med hvordan gruppene er satt sammen, og det er viktig å ta hensyn til at avlagte studiepoeng varierer etter kjennetegn som kjønn og alder. Blant heltidsstudenter og mannlige studenter har de med formue over grensen bedre progresjon, men dette gjelder ikke blant kvinnelige studenter.

Studenter med formue over grensen, fullfører oftest en grad

I delkapittel 4.1 så vi at studenter som hadde inntekt over grensen i større grad fullfører en utdanning enn de som ikke hadde inntekt over grensen. Samtidig er det vanligere å ta en grad på høyere nivå blant studenter som ikke hadde formue over grensen. Ser vi nærmere på om studentene hadde *formue* over grensen noen av årene, er bildet mer sammensatt. Studenter som ikke hadde formue over grensen, har i noe større grad ikke avlagt en grad innen utgangen av 2021 enn de som hadde formue over grensen. forskjellene mellom studentene som hadde formue over grensen ett til to år, og dem som hadde formue over grensen minst tre av årene, er små.

Vi ser også at studenter som ikke hadde formue over formuesgrensen er gruppen som i lavest grad har fullført en grad på høyere nivå, med 14 prosent av studentene som har fullført en grad på dette nivået innen utgangen av 2021. Andelen er høyere blant studentene som hadde formue over formuesgrensen, og høyest blant de som hadde formue over grensen ett eller to år, hvor 22 prosent har fullført en grad på høyere nivå.

Tabell 4.9 Høyeste fullførte grad innen 2021, etter antall år studenten hadde formue over behovsprøvingsgrensen

	Ikke fullført grad	Fullført grad på lavere nivå	Fullført grad på høyere nivå
Formue over grensen ingen av årene	32,4	53,9	13,7
Formue over grensen 1 eller 2 år	26,7	51,7	21,7
Formue over grensen minst 3 år	28,0	55,2	16,7

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016 –2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Som vi har sett tidligere, varierer andelen som fullfører en grad på ulike nivåer med alder ([vedlegg D5](#)). Blant de yngste studentene kjenner vi igjen mønsteret hvor de som hadde formue over grensen ett eller to år i størst grad har fullført en grad, og hvor størst andel har fullført en grad på høyere nivå. 29 prosent av studentene som var yngre enn 20 år da de begynte i universitets- og høyskoleutdanning, og som hadde formue over grensen ett eller to år, har fullført en grad på dette nivået. Blant studenter i samme aldersgruppe som ikke hadde formue over grensen, er tilsvarende andel kun 17 prosent. Også i de øvrige aldersgruppene finner vi forskjeller mellom gruppene, og studenter med formue over grensen, fullfører oftere en grad på høyere nivå enn studenter som ikke

hadde formue over grensen. Blant studentene som hadde formue over grensen er det generelt vanligere å fullføre en grad enn blant studentene som ikke hadde formue over grensen. Ett unntak er aldersgruppen 21–24 år, hvor studenter med inntekt minst tre år over grensen, er gruppen hvor størst andel ikke har fullført en grad innen utgangen av 2021.

Det er tydelige kjønnsforskjeller i andelen som fullfører en grad. Kvinner fullfører oftere en utdanning, men blant mannlige studenter er det mer vanlig å ha fullført en grad på høyere nivå enn blant kvinnelige studenter ([vedlegg D5](#)). Blant mannlige studenter er forskjellene etter antall år over formuesgrensen også tydeligere enn blant kvinnelige studenter. Mannlige studenter med formue over grensen ett til to år har lavere andel som ikke har fullført en grad og størst andel som fullførte en grad på høyere nivå enn øvrige grupper. Blant kvinnelige forskjeller er det mindre forskjeller. Også her er det de med formue over grensen ett eller to år som i størst grad fullfører en grad på høyere nivå, men forskjellene er generelt små.

Ser vi på heltidsstudentene, er det studenter som hadde formue over grensen ett til to år, som i størst grad har fullført en grad på høyere nivå, med 24 prosent ([vedlegg D5](#)). Tilsvarende gjelder 15 prosent blant de som ikke hadde formue over grensen, og 19 prosent av studentene som hadde formue over grensen i 3 eller flere år.

Vanlig å jobbe ved siden av studiene, også blant studenter med formue over grensen

Vi finner ikke store forskjeller i andelen som har vært lønnstaker i 2016 når vi sammenligner studenter med formue over grensen, og studenter som hadde formue under grensen i 2016. Blant studenter som hadde formue over grensen de behovsprøves mot, er det noe vanligere å ikke være i jobb enn blant studentene som ikke hadde formue over grensen. Forskjellene mellom gruppene er noe tydeligere i 2017 enn i 2016. Mens 41 prosent av studentene med formue over grensen ikke var lønnstakere i 2017, gjelder det samme for 36 prosent av studentene med formue under grensen. Samme mønster finner vi også for årgangene 2018–2020 ([vedlegg D6](#)), mens det igjen er mindre forskjeller mellom gruppene når vi ser på arbeidsforhold i 2021.

Tabell 4.10 Arbeidsforhold blant studenter, etter formue over behovsprøvingsgrensen. 2016 og 2017

	2016			2017		
	Kun sommerjobb	Sysselsatt andre måneder	Ikke lønnstaker	Kun sommerjobb	Sysselsatt andre måneder	Ikke lønnstaker
Formue under grensen	5,8	62,2	32,0	8,7	55,4	35,9
Formue over formuesgrensen	4,7	60,0	35,4	8,6	50,3	41,2

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Ser vi nærmere på forskjeller mellom studenter med formue over og under grensen i ulike aldersgrupper, finner vi større forskjeller i andelen med jobb blant studenter som er yngre enn 25 år enn blant eldre studenter ([vedlegg D6](#)). I sistnevnte gruppe er andel lønnstakere og andel med sommerjobb omtrent like høy blant studentene med formue over grensen som det er blant studentene med formue under grensen. De øvrige årene i perioden 2018–2020, er det imidlertid også forskjeller blant de eldre studentene, og studenter med formue over grensen jobber i noe mindre grad.

5. Nedbetaling av gjeld etter endte studier

I denne rapporten har vi sett på kjennetegn ved studenter som har inntekt eller formue over grensene for behovsprøving, og vi har sett nærmere på hva inntekten og formuen består av. Et viktig spørsmål er om studenter som har inntekt eller formue over grensene, betaler tilbake studielånet raskere enn studenter som ikke har inntekt eller formue over de respektive grensene. I dette kapitlet skal vi se på den økonomiske situasjonen til studentene etter fullført utdanning. Gjør nivået på inntekt og formue at studenter som hadde inntekt eller formue over grensen tilbakebetaler studielånet raskere enn andre studenter?

Rapporten følger studenter som var nye i høyere utdanning i 2016 og som mottok utdanningsstøtte høsten samme år. Vi følger studentene gjennom utdanningsløpet frem til 2021. Som vi har sett, varierer antall studenter som får utdanningsstøtte for hvert av årene vi ser på, som tyder på at noen studenter har avbrutt, eller tatt en pause i utdanningsløpet sitt. I kapittel 4 har vi også sett det er små forskjeller i studieprogresjonen når vi sammenligner hvor mange studiepoeng studenter med inntekt over og under grensen avlegger, og det samme gjelder for formue. Til tross for små forskjeller i avlagte studiepoeng, ser vi at det er vanligere blant studenter med inntekt eller formue over grensen å avlegge en grad enn blant studenter som ikke har inntekt eller formue over grensen. Studenter med inntekt under grensen skiller seg imidlertid ut ved at de i større grad fullfører en grad på høyere nivå enn studenter som hadde inntekt over grensen minst ett år. I denne rapporten ser vi ikke på hvorvidt studenter oppnår en grad på normert tid for utdanningen, men studenter som fullfører en grad på høyere nivå, har vanligvis vært flere år i universitets- og høyskoleutdanning enn studenter som oppnår en grad på lavere nivå. Ettersom nivået på studielånet avhenger av hvor mange år en har mottatt utdanningsstøtte, vil vi i dette kapitlet kun se på studenter som mottok utdanningsstøtte i minste tre av årene i perioden 2016–2021.³²

5.1. 2 av 3 har betalt tilbake på lånet

I dette kapitlet skal vi se på den økonomiske situasjonen til studentene i perioden 2021–2024. Vi tar utgangspunkt i hvor mye studielån en student hadde i 2021, og sammenligner beløpet med studielånet i 2024. Av studentene som var nye i høyere utdanning i 2016, er det 25 800 studenter som fikk støtte i minst tre år i perioden 2016–2021. Av disse har 2 av 3 nedbetalt på lånet i perioden 2021–2024. I denne sammenhengen betyr «nedbetalt» at studiegjelden i 2024 var lavere enn studiegjelden i 2021. Hvorvidt denne reduksjonen skyldes at studentene faktisk har nedbetalt på lånet, kan vi imidlertid ikke med sikkerhet si. En annen årsak til at studiegjelden er redusert, kan være at deler av lånet ble omgjort til stipend når studenten fullførte graden. Lånekassen har også ulike ordninger for sletting av gjeld. For eksempel er det gjeldssletteordninger for personer som har tatt lærerutdanning, og man kan få slettet gjeld dersom man er bosatt og arbeider i en mindre sentral kommune.³³ Et viktig forbehold vi må ta når vi sammenligner nedbetaling av gjeld i ulike grupper, er at vi ikke har informasjon om hvorvidt studenter har fått slettet gjeld.

I overkant av 30 prosent av studentene har mer studiegjeld i 2024 enn de hadde i 2021. Studenter kan få støtte fra Lånekassen til 480 studiepoeng, som tilsvarer åtte år med fulltidsstudier. Resultatene tyder altså på at mange studenter fortsetter å ta utdanning, og bygger opp mer studiegjeld frem til 2024. Gruppen inkluderer også noen få personer som ikke har nedbetalt på studielånet og som har like mye studiegjeld i 2024 som de hadde i 2021. Studenter har mulighet til å be om utsettelse på nedbetaling 36 ganger, men resultatene tyder på at det er svært lite vanlig at studentene ber om maksimal betalingsutsettelse.

³² Vedleggstabellene for kapitlet finner du her:

<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/behovsprøving-av-utdanningsstipend-mot-inntekt-og-formue>

³³ Se mer informasjon om sletting av gjeld på Lånekassens nettsider, <https://lanekassen.no/nb-NO/gjeld-og-betaling>.

Bryter vi ned resultatene og ser på ulike studentgrupper, finner vi ikke store forskjeller i hvor vanlig det er at studentene har begynt å nedbetale på lånet. Vi ser imidlertid at jo eldre studentene var da de startet i høyere utdanning, jo større er andelen som har tilbakebetalt på lånet. Eldre studenter studerer oftere på deltid enn yngre studenter, og resultatene bekrefter også at deltidsstudenter i større grad har nedbetalt på lånet enn heltidsstudenter. Blant yngre studenter er det vanligere å ha mer studiegjeld i 2024 enn de hadde i 2021, som kan tyde på at det er mer vanlig å fortsette å ta utdanning i denne gruppen.

Studenter i aldersgruppen 30 år eller eldre skiller seg ut ved at dette er gruppen hvor størst andel ikke har studiegjeld i 2021. Dette gjelder 6 prosent av studentene i denne aldersgruppen. En mulig årsak til dette kan nettopp være at eldre studenter i større grad har inntekt og formue over grensene, og at de har nedbetalt hele studielånet allerede. Merk imidlertid at vi kun ser på studiegjelden i 2021, og at personer som ikke hadde studiegjeld i 2021 kan ha tatt mer utdanning i årene frem mot 2024. At studentene ikke hadde studiegjeld i 2021, betyr altså ikke nødvendigvis at de heller ikke hadde studiegjeld i 2024.

Tabell 5.1 Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter kjennetegn ved studentene

	Har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024	Har ikke nedbetalt eller høyere studielån i 2024 enn i 2021	Har ikke studiegjeld i 2021
I alt	65,9	31,5	2,6
Alder ved utgangen av 2016			
Yngre enn 25 år	65,4	32,3	2,4
25–29 år	69,1	27,5	3,4
30 år eller eldre	72,3	21,9	5,8
Kjønn			
Mann	66,1	31,5	2,3
Kvinne	65,8	31,5	2,8
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016			
Heltid	65,5	31,9	2,6
Deltid	69,8	27,8	2,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

5.2. Studenter som har inntekt over grensen

Vi skal nå se nedbetaling av studiegjelden i sammenheng med hvor mange år studentene hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen. Som vi har sett i kapittel 2, har rundt 1 av 4 studenter som mottok utdanningsstøtte i minst tre år, inntekt over inntektsgrensen minst ett av årene de studerer. Vi ser kun små forskjeller når vi sammenligner i hvor stor grad studenter i ulike grupper har nedbetalt studiegjelden. Det er blant studentene som ikke hadde inntekt over inntektsgrensen vi finner størst andel som har nedbetalt på studiegjelden i perioden 2021–2024. Som nevnt, kan omgjøring av lån til stipend ved bestått utdanning, være én av årsakene til at studiegjelden er redusert. Blant studentene som hadde inntekt over inntektsgrensen, har rundt 1 av 3 mer studiegjeld i 2024 enn de hadde i 2021, som tyder på at studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen, i større grad har valgt å ta mer utdanning enn studentene som ikke hadde inntekt over grensen. Vi ser også kun små forskjeller i hvor vanlig det er at studentene ikke har studiegjeld i 2021, og resultatene viser at det ikke er vanlig å ha 0 kroner i studiegjeld blant studenter som har hadde inntekt over inntektsgrensen flere av årene de har mottatt utdanningsstøtte. Ettersom populasjonen i denne rapporten er studenter som har mottatt utdanningsstøtte i 2016, er det naturlig at de aller fleste vil ha studiegjeld i 2021.

Tabell 5.2 Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen

	Har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024	Har ikke nedbetalt eller høyere studielån i 2024 enn i 2021	Har ikke studiegjeld i 2021
Inntekt over grensen ingen av årene	66,7	30,6	2,7
Inntekt over grensen 1 eller 2 år	63,2	34,4	2,5
Inntekt over grensen minst 3 år	64,5	33,3	2,2

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Beløpet på studiegjelden i 2021 varierer mellom grupper

Vi skal videre kun se på studentene som har nedbetalt på studiegjelden. Blant alle studenter som var nye i høyere utdanning i 2016 og som fikk utdanningsstøtte i minst tre år i perioden 2016–2021, er median studiegjelden 366 800 kroner i 2021 ([vedlegg E1](#)). Det er ingen tydelige forskjeller etter hvor ofte studentene hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen for inntekt, og beløpene varierer mellom 361 000 kroner blant dem med inntekt over grensen ett til to år, og 369 600 kroner blant dem som hadde inntekt over grensen minst tre år. Dette må ses i sammenheng med hvor vanlig det er å motta støtte og hvor mange år studentene har fått støtte. Jo flere år studentene får utdanningsstøtte, jo mer gjeld vil studentene ha i 2021. Blant studenter som har hadde inntekt over grensen tre år eller mer, er det i overkant av 70 prosent som har mottatt støtte i fem eller seks år, og tilsvarende andel er noe lavere i de andre gruppene ([vedlegg E1](#)). I tillegg vil studenter som har inntekt over inntektsgrensen få en stipendreduksjon, som også kan være med på å forklare at studenter i denne gruppen har høyere studiegjeld enn andre studenter.

Tabell 5.3 Median studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen og kjennetegn ved studentene. 2021

	Inntekt over grensen ingen av årene		Inntekt over grensen 1 eller 2 år		Inntekt over grensen minst 3 år	
	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median
I alt	12 861	367 662	3 045	361 025	1 081	369 624
Alder ved utgangen av 2016						
Yngre enn 25 år	12 136	373 492	2 485	379 722	550	422 002
25–29 år	445	289 700	262	318 998	169	380 384
30 år eller eldre	280	251 467	298	265 980	362	330 215
Kjønn						
Mann	5 123	374 537	1 167	378 100	362	413 786
Kvinne	7 738	362 278	1 878	342 399	719	355 124
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016						
Heltid	11 624	374 537	2 690	373 495	795	414 845
Deltid	1 237	252 581	355	268 426	286	299 607

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som nedbetalte på studielånet i perioden 2021–2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Jo eldre studentene er når de begynner å studere, jo lavere er studiegjelden i 2021. Vi har allerede sett at andelen som fullfører en grad på høyere nivå, er lavere, jo eldre studentene er når de er nye studenter i universitets- og høyskoleutdanning. En forklaring på aldersforskjeller i studiegjelden kan være at eldre studenter i større grad tar bachelorutdanninger, og at de har færre år i utdanning enn yngre studenter. Eldre studenter studerer ofte på deltid, og vi ser også at deltidsstudenter har lavere studiegjeld enn heltidsstudenter. Bryter vi ned resultatene etter hvorvidt studentene har hadde inntekt over inntektsgrensen, blir forskjeller i studiegjelden imidlertid tydeligere, og vi ser igjen at studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen har høyere studiegjeld enn studentene som ikke hadde inntekt over grensen. Dette mønsteret er imidlertid mindre tydelig når vi ser på

kjønnsforskjeller. Blant mannlige studenter øker studiegjelden med antall år en student hadde inntekt over inntektsgrensen, men vi finner ikke de samme forskjellene blant kvinnelige studenter.

Små variasjoner i hvor mye studiegjeld studentene nedbetaler

Ettersom man kan utsette tilbakebetalingen av lånet i opptil tre år (månedlig tilbakebetaling kan utsettes inntil 36 ganger), vil vi se nærmere på hvor mye studiegjeld studentene har nedbetalt i perioden mellom 2021 og 2024. Hvor stort beløpet man nedbetaler er, avhenger både av størrelsen på lånet, nedbetalingstiden³⁴ og renten.

Resultatene viser at det er forskjeller mellom ulike studentgrupper når vi ser på beløpet som ble nedbetalt mellom 2021 og 2024. Medianverdien for alle studenter som har nedbetalt på studiegjelden i denne perioden, er en nedbetaling på 40 600 kroner ([vedlegg E1](#)). Det er ikke store forskjeller mellom studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen og dem som ikke hadde inntekt over grensen i noen av årene de fikk utdanningsstøtte. Studentene som ikke hadde inntekt over grensen, har nedbetalt et noe større beløp av studiegjelden, men dette må også ses i sammenheng med at det er små variasjoner i studiegjelden studentene hadde i 2021. Det månedlige beløpet som nedbetales, er avhengig av størrelsen på studiegjelden, men studentene kan selv endre hvor mye de nedbetaler. I tillegg må vi ta hensyn til omgjøringen av lån til stipend, som for de fleste studentene skjer rundt ett år etter fullført utdanning (Lånekassen, 2026a). Vi har ikke informasjon om akkurat når studentene fikk omgjort lån til stipend ved bestått utdanning, men ettersom det varierer når studentene ble ferdige med utdanningen, vil det også være forskjeller i når denne omgjøringen skjer.

Tabell 5.4 Median beløp på nedbetalt studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021-2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2021

	Inntekt over grensen ingen av årene		Inntekt over grensen 1 eller 2 år		Inntekt over grensen minst 3 år	
	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median
I alt	12 861	41 480	3 045	38 390	1 081	38 793
Alder ved utgangen av 2016						
Yngre enn 25 år	12 136	42 063	2 485	39 324	550	39 619
25-29 år	445	34 343	262	36 371	169	38 479
30 år eller eldre	280	32 988	298	34 693	362	38 013
Kjønn						
Mann	5 123	42 596	1 167	39 384	362	43 145
Kvinne	7 738	40 666	1 878	37 825	719	36 845
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016						
Heltid	11 624	42 570	2 690	39 264	795	40 492
Deltid	1 237	33 119	355	33 922	286	36 988

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016 -2021 og som nedbetalte på studielånet i perioden 2021-2024. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Studenter som var i aldersgruppen 30 år eller eldre da var nye studenter i 2016, har nedbetalt et lavere medianbeløp på studiegjelden enn yngre studenter, og deltidsstudenter nedbetaler et lavere beløp enn heltidsstudenter ([vedlegg E1](#)). Som vi har sett, er eldre studenter og deltidsstudenter gruppene som hadde lavest studiegjeld i 2021, og at beløpene de har nedbetalt er mindre enn blant henholdsvis heltidsstudenter og yngre studenter, kan gjenspeile forskjeller i nedbetalingsplanen. Ser vi aldersforskjellene i sammenheng med hvor ofte studentene hadde inntekt over inntektsgrensen,

³⁴ Vanlig nedbetalingstid er 20 år. Se mer informasjon om nedbetaling på Lånekassens nettsider, <https://lanekassen.no/nb-NO/gjeld-og-betaling/hva-er-studielan>

ser vi imidlertid at yngre studenter som ikke hadde inntekt over inntektsgrensen nedbetaler et noe større beløp enn studenter som oversteg grensen i samme aldersgruppe. Blant studentene som var eldre enn 25 år da de begynte på utdanningen, er mønsteret imidlertid motsatt, og gruppene som hadde inntekt over grensen, nedbetaler større medianbeløp enn studenter som ikke hadde inntekt over grensen.

I tillegg til å se på *medianbeløpet* studenter i ulike grupper har nedbetalt i perioden 2021–2024, kan vi også se nærmere på hvor mange av studentene som har nedbetalt beløp i ulike størrelsesorden ([vedlegg E1](#)). Det vanligste er at studentene har nedbetalt mellom 25 000 og 74 999 kroner i løpet av de tre årene. Av studentene som ikke hadde inntekt over inntektsgrensen, gjelder dette 62 prosent, hvor til sammen 8 av 10 har nedbetalt beløp på inntil 75 000 kroner. Det er minst vanlig å nedbetale beløp over 150 000 kroner, og dette gjelder kun 5 prosent av studentene – både blant studenter som hadde inntekt over grensen og dem som ikke hadde det.

Studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen, nedbetaler i mindre grad store beløp ([vedlegg E1](#)). Blant studenter som hadde inntekt over grensen minst tre av årene, har kun 15 prosent nedbetalt 75 000 kroner eller mer, mot 22 prosent blant dem som ikke hadde inntekt over grensen. Hvor mye studentene nedbetaler, varierer også etter alder. Studenter som var yngre enn 25 år da de var nye i høyere utdanning, har i størst grad nedbetalt mer enn 75 000 kroner i løpet av perioden. Både blant de yngste og blant de eldste studentene har de som aldri hadde inntekt over grensen i størst grad nedbetalt beløp over 75 000 kroner, men dette gjelder ikke for studenter i aldersgruppen 25–29 år.

Vi finner også små kjønnsforskjeller ([vedlegg E1](#)). Blant mannlige studenter med inntekt over inntektsgrensen minst tre år, er det vanligere å tilbakebetale beløp over 75 000 kroner enn blant kvinnelige studenter som hadde inntekt over grensen minst tre år. Et annet viktig skille går mellom heltids- og deltidsstudenter. Blant heltidsstudentene er det større forskjeller i nedbetalingen når vi ser på antall år studentene hadde inntekt over grensen, men disse forskjellene er mindre markerte hos deltidsstudentene.

Studiegjelden i 2024, tilsvarer omtrent 90 prosent av gjelden studenten hadde i 2021

Så langt i dette kapitlet har vi sett på median studiegjeld i 2021, og vi har sett på beløpene som studenter i ulike grupper har nedbetalt i perioden 2021–2024. Nedbetaling av konkrete beløp er vanskelig å tolke, da størrelsen på studiegjelden varierer mellom grupper, og hvor mye studentene nedbetaler i løpet av en måned og et år, er også avhengig av nedbetalingstiden og renten. Ettersom det er kun små forskjeller i størrelsen på median studiegjeld i 2021, og siden vi ikke vet om studentene har endret nedbetalingsplanen sin, kan vi anta at studenter i ulike grupper, nedbetaler omtrent like store beløp av studiegjelden i løpet av et år.

En annen måte å fremstille forskjeller i nedbetalingen av gjelden og studentenes betalingsevne på, er å beregne hvor stor andel studiegjelden studentene har i 2024, utgjør av gjelden studentene hadde i 2021. I denne delen ser vi på alle som var nye studenter i 2016, som fikk utdanningsstøtte i 2016 og minst to år til, og som i tillegg hadde studiegjeld i 2021. Vi ser på alle studenter som oppfyller disse kriteriene, uavhengig av om gjelden i 2024 er større eller mindre enn den var i 2021. Dersom studenter har like mye gjeld i 2024 som de hadde i 2021, vil gjelden i 2024 tilsvare 100 prosent av gjelden i 2021. Har studentene nedbetalt på studielånet, er gjelden i 2024 lavere enn gjelden i 2021, og dersom de har mer gjeld i 2024 enn de hadde i 2021, vil gjelden tilsvare mer enn 100 prosent.

Blant alle studenter som hadde studiegjeld i 2021, tilsvarer gjelden de har i 2024, omtrent 90 prosent (median) av 2021-gjelden ([vedlegg E2](#)). Det er små forskjeller mellom studenter som hadde inntekt over og under grensen, men resultatene viser at jo flere år studentene hadde inntekt over

grensen, jo høyere andel utgjør gjelden i 2024 av gjelden studentene hadde tre år tidligere. Resultatene indikerer at studenter som hadde inntekt over grensen i flere år, ikke ser ut til å nedbetale på lånet raskere enn studenter som ikke hadde inntekt over grensen. En årsak til dette kan være at studenter som har inntekt over grensen vil få mer lån, da de får redusert stipendandelen, men forskjeller mellom gruppene kan også skyldes forskjeller i hvor vanlig det er at studentene har tatt mer utdanning etter 2021. At studenter som hadde inntekt over grensen ikke nedbetaler lånet raskere enn andre studenter, kan imidlertid også henge sammen med at studentene ikke sparer opp inntektene for å nedbetale lånet. Å kunne bruke inntekter fra betalt arbeid til å dekke levekostnader, er en av de viktigste grunnene til at studenter i Norge har jobb ved siden av studiene (Eurostudent, 2024d).

Hvor mye gjelden i 2024 tilsvarer av gjelden i 2021, varierer imidlertid mellom ulike studentgrupper ([vedlegg E2](#)). For eksempel er medianbeløpet på andelen som studiegjelden utgjør i 2024 sammenlignet med gjelden i 2021, noe lavere blant eldre studenter enn blant yngre, og den er lavere blant deltidsstudenter enn blant heltidsstudenter. Forskjellene mellom kvinnelige og mannlige studenter, er imidlertid små. I alle gruppene vi ser på, er mønstrene knyttet til antall år studentene hadde inntekt over inntektsgrensen de samme. Blant studenter med inntekt over grensen flere av årene, tilsvarer gjelden i 2024 en større andel av gjelden i 2021 enn blant andre studenter.

Tabell 5.5 Andel studiegjeld i 2024 utgjør av studiegjeld i 2021 (median), etter antall år studentene hadde inntekt over grensen

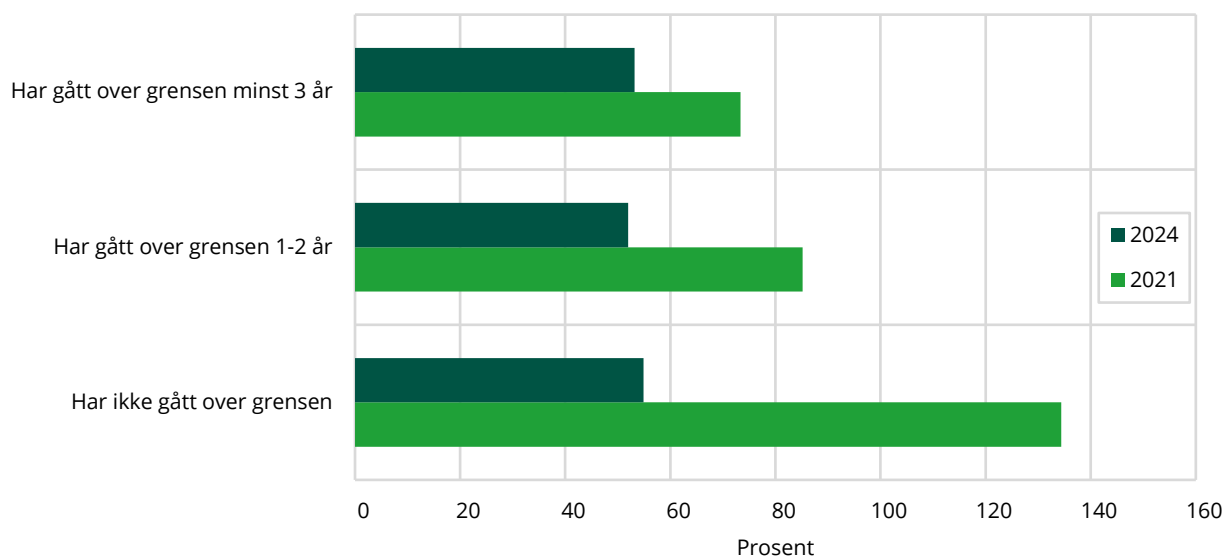
	Median
Inntekt over grensen ingen av årene	89,2
Inntekt over grensen 1 eller 2 år	91,8
Inntekt over grensen minst 3 år	93,3

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som hadde studiegjeld i 2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Et siste alternativ for å vise om noen grupper studenter er bedre rustet til å nedbetale på lånet, er å se studiegjelden i sammenheng med inntekten studentene hadde i 2021 og i 2024. Dersom studielånet utgjør en lavere andel av den totale inntekten, kan vi anta at studenter har mer inntekt til å betjene studiegjelden. Blant alle studenter som hadde gjeld i 2021, tilsvarer beløpet på studiegjelden i 2021 rundt 116 prosent av inntekten de hadde dette året. Dette må ses i sammenheng med at flere av studentene fremdeles var i utdanning i 2021. I 2024, hvor mange av studentene har avsluttet utdanningen og er hovedsakelig yrkesaktive, tilsvarer gjelden kun 54 prosent av inntekten de hadde dette året ([vedlegg E2](#)). Andelen som studiegjelden utgjør av inntektene i 2021 er betydelig mindre blant studentene hadde inntekt over inntektsgrensen minst ett av årene enn den er blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen. Dette er ikke overraskende, nettopp fordi studenter som ikke hadde inntekt over grensen, har lavere inntekt. I 2024 er forskjellene mellom gruppene jevnet ut. Blant dem som hadde inntekt over grensen minst ett av årene, utgjør studiegjelden i 2024 en noe mindre andel av inntekten dette året enn blant dem som ikke hadde inntekt over grensen noen av årene, men forskjellene er små.

Hvor mye studiegjelden utgjør av inntekten varierer mellom ulike grupper, både i 2021 og i 2024 ([vedlegg E2](#)). Studenter som hadde inntekt over grensen ett eller to år, skiller seg mest ut, og dette gjelder både når vi ser på forskjeller mellom studenter i ulike aldre, sammenligner kvinnelige og mannlige studenter, og når vi sammenligner heltids- og deltidsstudentene. Blant studentene som hadde inntekt over grensen i ett eller to av årene de mottok utdanningsstøtte, tilsvarer studiegjelden lavest andel av inntekten de har, som kan indikere en noe bedre evne til å betjene studiegjelden.

Figur 5.1 Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studentene hadde inntekt over grensen. 2021 og 2024

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som hadde studiegjeld i 2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

5.3. Studenter som har formue over grensen

Som vi har sett, har rundt 8 prosent av studentene som fikk utdanningsstøtte i minst tre år, formue over grensen i minst ett av årene de studerer. Ser vi antall år studentene hadde over formuegrensen i sammenheng med nedbetaling av studiegjelden, finner vi kun små forskjeller i andelen studenter i ulike grupper som har nedbetalt på studiegjelden. Blant studenter som hadde formue over grensen, er det imidlertid mindre vanlig å ha høyere studiegjeld i 2024 enn de hadde i 2021, som gjenspeiler at det er mindre vanlig å fortsette som student i høyere utdanning. Studentene som hadde formue over grensen, er også gruppen hvor størst andel ikke har studiegjeld i 2021. Som allerede omtalt, kan studenter som ikke hadde studiegjeld i 2021 velge å ta mer utdanning, og få mer studiegjeld i perioden frem til 2024.

Tabell 5.6 Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter antall år studenter hadde formue over behovsprøvingsgrensen

	Har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024	Har ikke nedbetalt eller høyere studielån i 2024 enn i 2021	Har ikke studiegjeld i 2021
Formue over grensen ingen av årene	65,7	31,9	2,4
Formue over grensen 1 eller 2 år	68,6	27,2	4,2
Formue over grensen minst 3 år	65,7	27,0	7,3

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Studenter med formue over grensen, har noe høyere studiegjeld

Når vi bryter ned resultatene på ytterligere kjennetegn, blir det for små tall til å kunne skille etter antall år studentene hadde formue over grensen. Vi skiller derfor kun mellom studenter som hadde formue over grensen minst ett av årene, og studentene som aldri hadde formue over grensen de behovsprøves mot. Mønstrene vi finner, ligner på mønstrene vi så da vi omtalte studenter som hadde *inntekt* over grensen, hvor studiegjelden er høyere jo flere år studentene har inntekt over

grensen. Også blant studenter som hadde formue over grensen, er median studiegjelden noe høyere enn blant studenter som ikke hadde formue over grensen. For eksempel har studenter som hadde formue over formuesgrensen en median studiegjeld på 374 500 kroner i 2021, mens tilsvarende beløp er 366 100 kroner blant studenter som ikke hadde formue over grensen.

Variasjoner i studiegjeld henger sammen med hvor mange år studentene har fått støtte fra Lånekassen. Blant studenter som aldri hadde formue over formuesgrensen, er det 64 prosent som fikk utdanningsstøtte i fem eller seks år ([vedlegg E3](#)). Blant studenter med formue over grensen, er andelen noe høyere, med 66 prosent. Vi finner også variasjoner etter andre bakgrunnskjennetegn ved studentene. Både forskjeller etter kjønn og alder, og forskjeller mellom heltids- og deltidsstudentene, ligner på mønstrene omtalt i kapittel 5.1.

Tabell 5.7 Median studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde formue over behovsprøvingsgrensen. 2021

	Formue over grensen ingen av årene		Formue over grensen minst ett år	
	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median
I alt	15 603	366 133	1 384	374 537
Alder ved utgangen av 2016				
Yngre enn 25 år	14 058	374 537	1 113	389 135
25–29 år	766	315 263	110	357 067
30 år eller eldre	779	297 424	161	282 357
Kjønn				
Mann	6 047	374 537	605	391 480
Kvinne	9 556	359 402	779	353 540
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016				
Heltid	13 901	374 537	1 208	387 245
Deltid	1 702	267 469	176	284 789

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som nedbetalte på studielånet i perioden 2021–2024. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Studenter som hadde formue over grensen, nedbetaler noe mer på studiegjelden

I delkapittel 5.1 har vi sett at studenter som hadde inntekt over inntektsgrensen, ikke nedbetalte større beløp på studiegjelden enn studenter som ikke hadde inntekt over grensen. Ser vi nedbetaling av studiegjelden i sammenheng med om studentene hadde *formue* over grensen, er forskjellene tydeligere. Vi ser at studenter som hadde formue over grensen minst ett av årene, nedbetalte et medianbeløp på 43 300 kroner i perioden 2021–2024, mot 40 300 kroner for studenter som ikke hadde formue over grensen. Forskjellene mellom gruppene er imidlertid ikke store, og må også ses i sammenheng med at studenter som hadde formue over grensen, har noe høyere studiegjeld i 2021 enn studenter som ikke hadde formue over grensen. Gitt ulike beløp på studiegjelden, er det naturlig at studenter som hadde formue over grensen, har en nedbetalingsplan som tilsier at de nedbetaler større månedlige beløp enn studenter som ikke hadde formue over grensen.

Mønsteret, hvor studenter som hadde formue over grensen nedbetaler større beløp enn studentene som ikke hadde formue over grensen, går igjen for alle gruppene vi ser på.

Tabell 5.8 Median beløp på nedbetalt studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde inntekt behovsprøvingsgrensen. 2021

	Formue over grensen ingen av årene		Formue over grensen minst ett år	
	Antall med beløp	Median	Antall med beløp	Median
I alt	15 603	40 292	1 384	43 253
Alder ved utgangen av 2016				
Yngre enn 25 år	14 058	41 249	1 113	45 400
25–29 år	766	35 327	110	42 688
30 år eller eldre	779	34 539	161	37 647
Kjønn				
Mann	6 047	41 804	605	44 988
Kvinne	9 556	39 431	779	42 404
Heltids-/deltidsstudent høsten 2016				
Heltid	13 901	41 506	1 208	44 791
Deltid	1 702	33 786	176	37 656

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som nedbetalte på studielånet i perioden 2021–2024. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Vi skal nyansere forskjellene i beløpene som ble nedbetalt ved å se på hvor stor andel av studentene som har nedbetalt konkrete beløp. Blant studentene som ikke hadde formue over grensen, er det en noe større andel som har nedbetalt inntil 25 000 kroner på studiegjelden enn blant studentene som hadde formue over grensen. I sistnevnt gruppe er det imidlertid en noe større andel som har nedbetalt beløp over 150 000 kroner enn blant studenter som ikke hadde formue over formuesgrensen. Grupperer vi beløpene ved å se på nedbetaling av beløp inntil 75 000 kroner og over dette beløpet, er det imidlertid kun små forskjeller mellom gruppene ([vedlegg E3](#)).

Ser vi på forskjeller mellom ulike grupper, finner vi små forskjeller i nedbetalingsevnen til de yngste studentene ([vedlegg E3](#)). Blant aldersgruppene som var over 25 år da de begynte å studere, er det imidlertid tydeligere forskjeller, og de som hadde formue over grensen minst ett av årene, har i større grad betalt tilbake beløp på minst 75 000 kroner enn studenter som ikke hadde formue over grensen.

Vi finner små kjønnsforskjeller, men blant kvinnelige studenter har studenter med formue over grensen i noe større grad har betalt tilbake beløp over 75 000 kroner enn blant kvinnelige studenter som ikke hadde formue over grensen ([vedlegg E3](#)). Forskjellene mellom heltids- og deltidsstudenter viser at heltidsstudenter i noe større grad tilbakebetaler beløp over 75 000 kroner enn deltidsstudenter, men vi har allerede sett at deltidsstudenter har litt mindre studiegjeld i 2021 enn heltidsstudenter ([vedlegg E3](#)).

At studenter med formue over grensen minst ett år i noe større grad tilbakebetaler beløp over 75 000 kroner enn studenter som aldri hadde formue over formuesgrensen, kan indikere en bedre nedbetalingsevne. Vi må imidlertid også ta hensyn til at studenter som hadde formue over grensen i større grad ikke har noe studielån i 2021 enn andre studenter. Forskjeller i nedbetaling mellom grupper er også komplekst å analysere, da nedbetalingen følger individuelle nedbetalingsplan, og vi må ta forbehold om hvorvidt resultatene indikerer at enkelte grupper har bedre nedbetalingsevne enn andre.

Studiegjeld utgjør en lavere andel av inntekten blant studenter som hadde formue over grensen

Som nevnt i delkapittel 5.1, kan vi også fremstille nedbetalingsevnen ved å beregne hvor stor andel studiegjelden studentene har i 2024, utgjør av gjelden de hadde i 2021. Blant studentene som hadde formue over grensen ett eller to av årene de mottok utdanningsstøtte, tilsvarer gjelden i 2024 rundt 88 prosent av gjelden de hadde i 2021. Andelen er lavest i denne gruppen, men det generelt små forskjeller når vi sammenligner studenter som ikke hadde formue over grensen noen av årene de

mottok utdanningsstøtte, med studentene som hadde formue over grensen ett til to, eller minst tre av årene. Sammenligner vi ulike studentgrupper, finner vi stabile mønstre når vi sammenligner studenter med formue over og under grensen i ulike grupper. Vi finner gjennomgående små forskjeller mellom gruppene, men studenter som hadde formue ett eller to av årene skiller seg noe ut ved at studiegjelden i 2024 utgjør en noe lavere andel av gjelden de hadde i 2021 enn i de andre gruppene ([vedlegg E4](#)).

Tabell 5.9 Andel studiegjeld i 2024 utgjør av studiegjeld i 2021 (median), etter antall år studentene hadde formue over grensen

	Median
Formue over grensen ingen av årene	90,1
Formue over grensen 1 eller 2 år	87,8
Formue over grensen minst 3 år	89,4

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som hadde studiegjeld i 2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånkassen.

Vi ser også studiegjelden i sammenheng med samlet inntekt etter skatt, både i 2021 og i 2024. Gjelden utgjør en betydelig lavere andel av inntekten i 2024 enn den gjorde i 2021, både blant studenter som hadde formue over grensen, og blant studentene som ikke hadde det. I 2021 ser vi at andelen gjelden utgjør av inntekten er lavere, jo flere år studentene hadde formue over grensen. For eksempel utgjør studiegjelden i 2021 hele 118 prosent av inntektene til studentene som ikke hadde formue over grensen noen av årene de mottok utdanningsstøtte, mens tilsvarende andel er 99 prosent blant studenter med formue over grensen minst tre av årene.

Bildet i 2024 er mer sammensatt, og det er studenter som hadde formue over grensen ett eller to år som skiller seg ut ved at studiegjelden utgjør lavest andel av deres inntekt etter skatt. Dette kan indikere at denne gruppen studenter er noe bedre rustet til å betjene studiegjelden enn andre grupper. Forskjellene mellom studenter som hadde formue over grensen og som ikke hadde det, er imidlertid små. Det er noen forskjeller mellom studenter i ulike aldersgrupper, mellom kvinnelige og mannlige studenter, og mellom heltids- og deltidsstudenter ([vedlegg E4](#)). Forskjeller mellom gruppene kan også henge sammen med hvor vanlig det er at studentene har tatt mer utdanning de påfølgende årene. Likevel er det et gjennomgående funn er at studiegjelden utgjør lavest andel av den samlede inntekten etter skatt blant studenter som hadde formue over grensen ett eller to av årene de mottok utdanningsstøtte.

Tabell 5.10 Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studenten hadde formue over behovsprøvingsgrensen. 2021 og 2024

	Formue over grensen ingen av årene	Formue over grensen 1-2 år	Formue over grensen minst 3 år
2021	117,5	102,9	98,6
2024	54,7	47,9	53,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som hadde studiegjeld i 2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånkassen.

6. Oppsummering

Utdanningsstipendet behovsprøves mot studentenes inntekt og formue, og formålet med denne rapporten er å se nærmere på studenter som har inntekt eller formue over grensen de behovsprøves mot. I rapporten følger vi studentene over tid for å analysere om det er forskjeller mellom studenter som har inntekt eller formue over grensen, og studentene som ikke har inntekt eller formue over grensen i årene vi følger dem. Er gruppene forskjellige med tanke på studieprogresjon og nedbetaling av studiegjelden etter endte studier?

Populasjonen vi følger i denne rapporten er studenter som fikk utdanningsstøtte fra Lånekassen høsten 2016 og som var nye i høyere utdanning samme år. 60 prosent av studentene er yngre enn 20 år gamle når de begynner i høyere utdanning, og kun 6 prosent er 30 år eller eldre. De aller fleste studentene mottak utdanningsstøtte ikke bare høsten 2016, men flere av årene i perioden 2016–2021.

6.1. Det er vanligere å ha inntekt over grensen enn å ha formue over grensen

Behovsprøvingen mot studentenes inntekt er avhengig av hvor mange måneder studenten mottar utdanningsstøtte i løpet av et kalenderår, og studenter som mottar støtte i sju eller færre måneder, behovsprøves mot en høyere grense enn studenter som får støtte i mer enn sju måneder. 8 av 10 studenter behovsprøves mot den høye inntektsgrensen i 2016, året de begynner å studere, og 4 prosent av studentene har inntekt over behovsprøvingsgrensen dette året. Det er det klart vanligst å bli behovsprøvd mot den lave inntektsgrensen de påfølgende årene, hvor det store flertallet av studentene mottar utdanningsstøtte hele året. I perioden 2017–2021 er det 1 av 10 studenter som har inntekt over grensen. Det er vanligst at studentene enten har inntil 45 000 kroner inntekt over grensen, eller at inntekten overstiger grensen med 90 000 kroner eller mer.

Behovsprøving mot studentenes formue er avhengig av studentenes sivilstatus, og de fleste studenter behovsprøves mot den lave formuesgrensen. Andel som behovsprøves mot den høye formuesgrensen øker med studentenes alder, og i motsetning til behovsprøvingen av inntekt, er andel studenter som behovsprøves mot den høye og den lave formuesgrensen, stabil over tid. Det er ikke mange av studentene som har formue over grensen, og i perioden 2016–2021, er det 3–5 prosent av studentene som har formue over grensen hvert av årene vi ser på. Det er omtrent like vanlig å ha inntekt inntil 250 000 kroner over som det er å overstige grensen med mer enn 250 000 kroner. Å ha formue over grensen, er altså langt mindre vanlig enn å ha inntekt over behovsprøvingsgrensen.

Ser vi nærmere på kjennetegn ved studenter som overstiger de respektive grensene, spiller alder en viktig rolle. Å ha inntekt over grensen er vanligere jo eldre studentene er, og det samme gjelder formue. Vi ser også at deltidsstudenter i større grad har inntekt eller formue over grensen enn heltidsstudenter, men også disse forskjellene henger tett sammen med at det er vanligere å studere deltid blant eldre studenter. Dette bekrefter funn fra Tobiassen (2026a), som finner at unge heltidsstudenter sjeldnere har inntekt eller formue over grensene enn andre mottakere av utdanningsstøtte, og at det er en sterk sammenheng mellom alder og stipendreduksjon.

Studenter kan ha inntekt over behovsprøvingsgrensen ett eller flere av årene de mottar utdanningsstøtte. Dersom vi kun ser på studenter som fikk støtte minst tre år i perioden 2016–2021, har 1 av 4 studenter inntekt over inntektsgrensen minst ett av årene. Det er vanligst å ha inntekt over grensen ett eller to år, men 7 prosent av studentene har inntekt over grensen minst tre av årene de mottar utdanningsstøtte. 18 prosent av studentene som var yngre enn 20 år da de begynte å studere, har inntekt over grensen minst ett av årene. Til sammenligning er det hele 70 prosent av studentene som er 30 år eller eldre i 2016 som har inntekt over inntektsgrensen minst ett av årene.

8 prosent av studentene har formue over formuesgrensen minst ett av årene. De fleste studentene har formue over grensen ett eller to år, og kun 2 prosent av alle som var nye studenter i 2016, overstiger grensen tre eller flere år. Når vi kun ser på studenter som mottok utdanningsstøtte i minst tre år, ser vi også at andelen som har formue over grensen, varierer med studentenes sosiale bakgrunn. Blant studenter som har høyt utdannede foreldre er det vanligere å motta utdanningsstøtte i flere år enn blant studenter hvis foreldre har lavere utdanning, og blant studentene med høyt utdannede foreldre, er det også vanligere å ha formue over grensen minst ett av årene de studerte.

6.2. Yrkesinntekt er den viktigste inntektskilden, og formue registrert i bolig er en viktig komponent av formuen

Inntektsnivået øker med studentenes alder, og yrkesinntekt er den viktigste inntektskilden for studentene. Dette gjelder både for studenter som har inntekt over grensen, og for studenter som har inntekt under behovsprøvingsgrensen. Øvrige inntektskilder, som kapitalinntekter, samt skattepliktige og skattefrie overføringer, er langt mindre viktige inntektskilder for studentene enn yrkesinntekter.

Ser vi nærmere på studentenes formue, ser vi at studentene med formue under grensen, har en negativ nettoformue, som innebærer at mange har mer gjeld enn formue. Til sammenligning har studenter som overstiger formuesgrensen med 250 000 kroner eller mer, en median nettoformue på mer enn 1,6 millioner kroner i 2017 (regnet om til faste 2021-kroner). Formue varierer også med studentenes alder, og jo eldre studentene er, jo høyere nettoformue har de. Formue i bolig er en viktig komponent av formuen. Blant studenter som har formue over grensen, er det vanligere å være registrert med formue i bolig enn blant studenter som ikke har formue over grensen, og jo mer studentene overstiger formuesgrensen, jo høyere er også medianverdien på boligen blant studentene som står registrert med formue i en primærbolig.

6.3. Små forskjeller i studieprogresjonen

Ser vi nærmere på studieprogresjonen til studentene, finner vi kun små forskjeller i andel studenter som ikke avlegger studiepoeng i løpet av et kalenderår når vi sammenligner studenter som har inntekt over og under behovsprøvingsgrensen. Blant studentene med inntekt under grensen, er det imidlertid vanligere å følge full studieprogresjon for en heltidsstudent og avlegge 60 studiepoeng, mens studenter med inntekt over grensen oftere avlegger færre enn 60 studiepoeng. Også når vi ser nærmere på hvorvidt studentene avlegger en grad, er bildet sammensatt. Studenter med inntekt over grensen fullfører i større grad en utdanning enn studenter som ikke hadde inntekt over grensen. Samtidig tar studenter som hadde inntekt over grensen sjeldnere en grad på høyere nivå enn studentene som ikke hadde inntekt over grensen. Det er derfor vanskelig å konkludere hvorvidt studenter med inntekt over og under grensen har forskjellig progresjon.

Studieprogresjon og fullføring av en grad varierer også etter kjennetegn som alder og kjønn. Forskjeller mellom studenter med inntekt over og under grensen, må derfor ses i sammenheng med at studenter med inntekt over grensen i større grad er eldre og studerer deltid enn studenter med inntekt under grensen.

Også når vi sammenligner studieprogresjonen til studentene med formue over og under grensen, er det små forskjeller. Hvilken av gruppene som i størst grad avlegger 60 studiepoeng i løpet av et kalenderår, varierer fra år til år. Til tross for små forskjeller på et overordnet nivå, finner vi forskjeller mellom ulike grupper. For eksempel har studenter med formue over grensen bedre progresjon enn studenter med formue under grensen når vi kun ser på mannlige studenter og på heltidsstudenter.

Blant kvinnelige studenter, finner vi derimot ingen forskjeller mellom gruppene. Også når vi ser på fullførte grader innen 2021, er forskjellene små. Blant studenter med formue over grensen, er imidlertid andelen som avlegger en grad noe større enn blant studentene som ikke har formue over grensen. I tillegg ser vi at studenter med formue over grensen, i større grad fullfører en grad på høyere nivå enn studenter som ikke har formue over grensen noen av årene vi følger dem.

6.4. Nedbetaling av studiegjeld

Blant studentene som ikke har inntekt over inntektsgrensen noen av årene de studerte, har 2 av 3 studenter nedbetalt på studiegjelden i perioden 2021–2024, og studiegjelden er lavere i 2024 enn den var tre år tidligere. Studenter som hadde inntekt over grensen minst ett av årene de mottok utdanningsstøtte, fortsetter i større grad å ta mer utdanning, og i denne gruppen har rundt 1 av 3 høyere studiegjeld i 2024 enn de hadde i 2021. Hvor mye studiegjeld studentene har i 2021, og hvor mye de har nedbetalt i løpet av tre år, varierer mellom ulike grupper studenter. Vi finner kun små forskjeller når vi sammenligner studenter som hadde inntekt over grensen med dem som ikke hadde det. Å kunne betale levekostnader er en viktig motivasjon for å ha jobb ved siden av studiene (Eurostudent, 2024d), og resultatene tyder ikke på at studenter som hadde inntekt over grensen, i større grad nedbetaler studiegjelden enn andre studenter.

Nedbetaling av studiegjelden er avhengig både av størrelsen på studielånet, nedbetalingstiden og renten, som gjør nedbetaling av konkrete beløp vanskelig å tolke. For å undersøke hvorvidt noen studentgrupper har bedre nedbetalingsevne enn andre, kan vi også se størrelsen på studielånet i sammenheng studentenes inntekt etter skatt. Studiegjelden utgjør en større andel av inntekten blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen noen av årene de studerte enn blant studentene som hadde inntekt over inntektsgrensen. Dette gjelder både i 2021 og i 2024. Blant studentene som hadde inntekt over grensen i ett eller to av årene de mottok utdanningsstøtte, tilsvarende studiegjelden lavest andel av inntekten de har, som kan indikere en noe bedre evne til å betjene studiegjelden.

Blant studenter som hadde formue over formuesgrensen i minst tre år, er det 7 prosent som ikke har studiegjeld i 2021, og denne andelen er større enn blant studenter som ikke hadde formue over grensen, eller som hadde formue over formuesgrensen ett eller to år. Studenter som har formue over formuesgrensen, nedbetaler noe mer på studiegjelden enn studenter som ikke har formue over grensen. Samtidig varierer beløpet som ble nedbetalt mellom grupper, og nedbetalingen av studiegjelden følger individuelle nedbetalingsplaner. Ser vi nærmere på hvor stor andel av inntekten studiegjelden utgjør, ser vi imidlertid at studiegjelden utgjør en lavere andel av inntekten i 2024 blant studenter som hadde formue over grensen enn blant studenter som ikke hadde det. Dette gjelder spesielt studenter som hadde formue over grensen ett eller to år, som kan tyde på at denne gruppen er noe bedre stilt til å nedbetale på studiegjelden.

6.5. Begrensninger med rapporten

Regelverket for behovsprøving mot inntekt og formue er komplekst, og i denne rapporten har vi kun sett på behovsprøving av utdanningsstipendet, og ikke på behovsprøvingen av andre stipend fra Lånekassen. Rapporten følger studenter som mottok utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i høyere utdanning samme år. Flesteparten av studentene er unge, og kun 6 prosent av studentene er 30 år eller eldre. Rapporten viser at det å ha inntekt over grensen varierer med studentenes alder, og at andel studenter med formue over grensen øker med alder. Dette er ikke overraskende. Jo eldre studentene er, jo mer vanlig er det at de har familie og barn, og blant eldre studenter er det vanlig å ta utdanning ved siden av å være i jobb. Samtidig tar det tid å bygge opp formue (Hattrem, 2026), som også forklarer at det er vanligere å ha formue over grensen, jo eldre studentene er.

Rapporten viser at det ikke er mange av studentene som var nye i høyere utdanning som har inntekt eller formue over de respektive grensene. Når vi skal trekke konklusjoner, må vi imidlertid ta hensyn til hvem vi følger i denne rapporten, og at det store flertallet av studentene som var nye i høyere utdanning i 2016, er under 25 år gamle når de begynner å studere. Analyser fra Lånekassen viser at andelen som har inntekt over inntektsgrensen er betydelig større når man ser på alle støttemottakere: Rundt 2 av 10 har inntekt over grensen, og andelen øker ytterligere dersom en inkluderer de andre behovsprøvingselementene, altså formue, trygd og ektefelles inntekt (Tobiassen, 2026b).

I denne rapporten følger vi studentene over tid for å analysere studieprogresjonen og nedbetaling av lånet etter endt utdanning. Vi følger studentene i perioden 2016–2021, men når vi følger studentene, tar vi ikke hensyn til opphold i utdanningen. Blant studenter som har inntekt over grensen, er det vanligere å ta mer utdanning etter 2021 enn blant studenter som ikke hadde inntekt over grensen, og rapporten kan ikke si noe om hvordan det å ha inntekt eller formue over grensen, påvirker utdanningsutfall i et lengre tidsperspektiv.

Figurregister

Figur 2.1	Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav inntektsgrense. 2016–2021	22
Figur 2.2	Andel studenter med inntekt over behovsprøvingsgrensen, etter alder. 2016 og 2017 .	24
Figur 2.3	Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav formuesgrense, 2016–2021	27
Figur 3.1	Yrkesinntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. Median. 2017. Faste kroner (2021=100)	34
Figur 4.1	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017	50
Figur 4.2	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017	56
Figur 5.1	Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studentene hadde inntekt over grensen. 2021 og 2024.....	65

Tabellregister

Tabell 1.1	Beløp på basislånet fra Lånekassen, 2016–2021	7
Tabell 1.2	Behovsprøvingsgrenser for inntekt og formue, 2016–2025	9
Tabell 1.3	Eksempler på reduksjon av stipendandelen for studenter som overstiger inntektsgrensen	9
Tabell 1.4	Eksempler på reduksjon av stipendandelen for studenter som overstiger formuesgrensen.....	10
Tabell 1.5	Behovsprøvingsgrenser 2016–2021. Faste kroner (2021=100).	11
Tabell 1.6	Beløp på basislånet 2016–2021. Faste kroner (2021=100).....	11
Tabell 1.7	Nye studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjennetegn ved studentene. 2016.....	14
Tabell 1.8	Nye studenter som fikk behovsprøvd utdanningsstøtte i 2016, etter antall år de mottok utdanningsstøtte i perioden og kjennetegn ved studentene. 2016–2021.	16
Tabell 2.1	Andel studenter som har inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2016–2021	23
Tabell 2.2	Inntekt som oversteg inntektsgrensen (median) blant studenter med inntekt over grensen. 2016 og 2017	26
Tabell 2.3	Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og kjennetegn ved studentene.....	26
Tabell 2.4	Andel studenter som har formue over behovsprøvingsgrensen. 2016–2021	28
Tabell 2.5	Andel studenter med formue over behovsprøvingsgrensen, etter alder. 2016 og 2017	29
Tabell 2.6	Andel studenter med formue over behovsprøvingsgrensen, etter husholdningsinntekt ved 16 år. 2016.....	29
Tabell 2.7	Formue som oversteg formuesgrensen (median) blant studenter med formue over grensen. 2016 og 2017	30
Tabell 2.8	Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og alder	31
Tabell 2.9	Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og foreldrenes utdanningsnivå.....	31
Tabell 2.10	Nye studenter som fikk utdanningsstøtte i 2016, etter hvor mange år de hadde formue over behovsprøvingsgrensen i perioden 2016–2021 og husholdningsinntekt ved 16 år.....	31
Tabell 3.1	Median samlet inntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).....	32
Tabell 3.2	Median samlet inntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter inntekt over grensen. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).....	33
Tabell 3.3	Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).	34
Tabell 3.4	Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).....	35
Tabell 3.5	Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter heltid/deltid. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).	36
Tabell 3.6	Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter behovsprøvingsgrense. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).	37
Tabell 3.7	Husholdningsinntekt for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).....	38
Tabell 3.8	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte. 2016–2021. Faste kroner (2021=100).	38
Tabell 3.9	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter formue over grensen. 2017. Faste kroner (2021=100).....	39

Tabell 3.10	Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter formue over grensen. 2017.....	40
Tabell 3.11	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. 2017. Faste kroner (2021=100).....	41
Tabell 3.12	Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter kjønn. 2017	42
Tabell 3.13	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter alder. 2017. Faste kroner (2021=100).....	43
Tabell 3.14	Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter alder. 2017	44
Tabell 3.15	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte. Heltids- og deltidsstudenter. 2017. Faste kroner (2021=100).	45
Tabell 3.16	Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter. Heltids- og deltidsstudenter. 2017	46
Tabell 3.17	Median formue for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. 2017. Faste kroner (2021=100).....	47
Tabell 3.18	Andel studenter som fikk utdanningsstøtte og som har oppgitt verdi på ulike formueskomponenter, etter behovsprøvingsgrense. 2017	48
Tabell 4.1	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over grensen. Kalenderåret 2016	49
Tabell 4.2	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen og studentenes alder. Kalenderåret 2017.....	51
Tabell 4.3	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen og kjønn. Kalenderåret 2017	51
Tabell 4.4	Høyeste fullførte grad innen 2021, etter antall år studenten hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen.....	53
Tabell 4.5	Arbeidsforhold blant studenter, etter inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2016 og 2017	54
Tabell 4.6	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2016	55
Tabell 4.7	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen og kjønn. Kalenderåret 2017	56
Tabell 4.8	Avlagte studiepoeng blant heltidsstudenter som mottok utdanningsstøtte, etter formue over behovsprøvingsgrensen. Kalenderåret 2017	57
Tabell 4.9	Høyeste fullførte grad innen 2021, etter antall år studenten hadde formue over behovsprøvingsgrensen.....	57
Tabell 4.10	Arbeidsforhold blant studenter, etter formue over behovsprøvingsgrensen. 2016 og 2017	58
Tabell 5.1	Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter kjennetegn ved studentene ..	60
Tabell 5.2	Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen	61
Tabell 5.3	Median studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen og kjennetegn ved studentene. 2021	61
Tabell 5.4	Median beløp på nedbetalt studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2021	62
Tabell 5.5	Andel studiegjeld i 2024 utgjør av studiegjeld i 2021 (median), etter antall år studentene hadde inntekt over grensen	64
Tabell 5.6	Nedbetaling av studiegjeld i perioden 2021 – 2024, etter antall år studenter hadde formue over behovsprøvingsgrensen.....	65

Tabell 5.7	Median studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde formue over behovsprøvingsgrensen. 2021	66
Tabell 5.8	Median beløp på nedbetalt studiegjeld blant studenter som har nedbetalt på studielånet i perioden 2021–2024, etter antall år studenter hadde inntekt behovsprøvingssgrensen. 2021	67
Tabell 5.9	Andel studiegjeld i 2024 utgjør av studiegjeld i 2021 (median), etter antall år studentene hadde formue over grensen	68
Tabell 5.10	Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studenten hadde formue over behovsprøvingssgrensen. 2021 og 2024	68
Tabell A1	Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav inntektsgrense 2016–2021	79
Tabell A2	Andel studenter med inntekt over behovsprøvingssgrensen, etter alder. 2016 og 2017 .	79
Tabell A3	Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav formuesgrense, 2016-2021	79
Tabell A4	Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).....	79
Tabell A5	Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over inntektsgrensen. Kalenderåret 2017	79
Tabell A6	Avlagte studiepoeng i kalenderåret 2017, etter formue over behovsprøvingssgrensen. 2017	80
Tabell A7	Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studentene hadde inntekt over behovsprøvingssgrensen. 2021 og 2024.....	80

Referanser

- Hauschildt, K. (Ed.), Gwosć, C. Schirmer, H., Mandl, S. & Menz, C. (2024). *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe*. DZHW.
https://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_8_Synopsis_of_Indicators.pdf
- Eurostudent (2024a). Duration of transition between graduating from previous programme to current Master programme.
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=MA_transition&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Eurostudent (2024b). Duration of transition from secondary school to higher education.
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=transition_HE&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Eurostudent (2024c). Students' employment during the current lecture period.
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=work_lecture_period_3&fg=e_sex&country_list=NO&Curr=NCU
- Eurostudent (2024d). Students who work alongside studies in order to cover their living costs.
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=work_motive_fund_living_5&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Hattrem, A. (2026). *Hva er vanlig formue?* Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/hva-er-vanlig-formue>
- Keute, A.-L. (2024). *Mye jobb fører til mindre studietid – men ikke all jobb går på bekostning av studiene*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/mye-jobb-forer-til-mindre-studietid--men-ikke-all-jobb-gar-pa-bekostning-av-studiene>
- Lervåg, M. L. & Stengrundet, A. (2026). *Kva skjer i åra mellom fullført vidaregåande og påbyrja høgare utdanning?* (Rapporter 2026/11). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/kva-skjer-i-ara-mellom-fullfort-vidaregaande-og-pabyrja-hogare-utdanning>
- Lånekassen (2023). *Er det sammenheng mellom inntekt og studieprogresjon?* <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/inntekt-og-studieprogresjon/>
- Lånekassen (2026a). *Når du skal begynne å betale på lånet*. <https://lanekassen.no/nb-NO/gjeld-og-betaling/nar-du-skal-begynne-a-betale-pa-lanet/>
- Lånekassen (2026b). *Om Lånekassen*. <https://lanekassen.no/nb-NO/presse-og-samfunnskontakt/om-lanekassen/>
- Lånekassen (2026c). *Utdanningsstøtten 2026*. <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/utdanningsstotten-2026/>
- Statistisk sentralbyrå (2026a). Tabell 05576: Studenter i høyere utdanning i Norge, etter fagfelt, år og kjønn [Statistikk]. <https://www.ssb.no/statbank/table/05576>
- Statistisk sentralbyrå (2026b). Tabell 07951: Oppnådde studiepoeng per student i høyere utdanning, etter foreldrenes utdanningsnivå, intervall (år) og kjønn [Statistikk]. <https://www.ssb.no/statbank/table/07951>
- Statistisk sentralbyrå (2026b). Tabell 14217: Studenter i universitets- og høyskoleutdanning i Norge, etter alder, år og kjønn [Statistikk]. <https://www.ssb.no/statbank/table/14217>
- Statistisk sentralbyrå (2026c). Priskalkulator. <https://www.ssb.no/kalkulatorer/priskalkulator>
- Svendsen, T. & Slupphaug, K. (2025). *Frafall i første studieår*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/frafall-forste-studiear>

- Tobiassen, T. H. (2025a). *Behovsprøving av studenter i Lånekassen* (Notat nr. 1/2025). Lånekassen. <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/flere-studenter-har-inntekt-og-formue-over-belopsgrensene/>
- Tobiassen, T. H. (2025b). *Behovsprøving i Lånekassen og korona* (Notat nr. 2/2025). Lånekassen. <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/flere-studenter-har-inntekt-og-formue-over-belopsgrensene/>
- Tobiassen, T. H. (2026a). *Behovsprøving: Hvem overstiger beløpsgrensene?* (Notat nr. 2/2026). Lånekassen. <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/behovsproving-hvem-overstiger-belopsgrensene/>
- Tobiassen, T. H. (2026b). *Behovsprøving – hvilke deler av behovsprøvingen fører til reduksjon i stipendene* (Notat nr. 1/2026). Lånekassen. <https://lanekassen.no/nb-NO/statistikk-og-analyse/innsikt-og-analyse/behovsproving---hvilke-deler-av-behovsprovingen-forer-til-redusert-stipend/>

Vedlegg A: Figurgrunnlag

Tabell A1 Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav inntektsgrense. 2016–2021

	Høy grense	Lav grense
2016	81,9	18,1
2017	13,4	86,6
2018	14,1	85,9
2019	41,1	58,9
2020	34,7	65,4
2021	48,5	51,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A2 Andel studenter med inntekt over behovsprøvingsgrensen, etter alder. 2016 og 2017

År	Alder	Andel behovsprøvd mot lav inntektsgrense	Andel behovsprøvd mot høy inntektsgrense
2016	20 år eller yngre	99,7	0,3
2016	21-24 år	96,3	3,7
2016	25-29 år	83,17	16,8
2016	30 år eller eldre	67,98	32,0
2017	20 år eller yngre	96,3	3,7
2017	21-24 år	89,0	11,0
2017	25-29 år	68,4	31,6
2017	30 år eller eldre	45,3	54,7

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A3 Andel studenter som ble behovsprøvd mot høy og lav formuesgrense. 2016-2021

	Høy grense	Lav grense
2016	6,0	94,0
2017	6,4	93,6
2018	6,8	93,2
2019	7,0	93,0
2020	7,5	92,5
2021	6,6	93,4

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A4 Inntekter for studenter som fikk utdanningsstøtte, etter kjønn. Median. 2017. Faste kroner (2021=100).

Kjønn	Inntekt under grensen	Mindre enn 45 000 kroner over inntektsgrensen	45 000 - 89 999 kroner over inntektsgrensen	90 000 kroner eller mer over inntektsgrensen
Mann	Yrkesinntekt	54 189	204 144	246 721
Kvinne	Yrkesinntekt	71 575	203 411	243 508
Mann	Samlet inntekt	118 127	246 224	277 743
Kvinne	Samlet inntekt	96 288	242 011	269 471

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år. Beløpet som overstiger grensen, er regnet om til faste 2021-kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A5 Avlagte studiepoeng blant studenter som mottok utdanningsstøtte, etter inntekt over inntektsgrensen. Kalenderåret 2017

	0 studiepoeng	1-29 studiepoeng	30-59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Inntekt under grensen	6,9	9,4	35,8	47,9
Inntekt over inntektsgrensen	5,9	10,3	42,8	41,0

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høgskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A6 Avlagte studiepoeng i kalenderåret 2017, etter formue over behovsprøvingsgrensen. 2017

	0 studiepoeng	1-29 studiepoeng	30-59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Formue under grensen	6,8	9,5	36,6	47,1
Formue over Formuesgrensen	6,9	11,1	32,5	49,5

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.

Tabell A7 Studiegjeld som andel av samlet inntekt etter skatt, etter antall år studentene hadde inntekt over behovsprøvingsgrensen. 2021 og 2024

	Inntekt over grensen ingen av årene	Inntekt over grensen 1 eller 2 år	Inntekt over grensen minst 3 år
2021	134,4	85,2	73,4
2024	54,9	52,0	53,2

Note: Studenter som fikk utdanningsstøtte høsten 2016 og som var nye i universitets- og høyskoleutdanning samme år. Tabellen viser kun tall for studenter som mottok utdanningsstøtte minst tre av årene i perioden 2016–2021 og som hadde studiegjeld i 2021.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Lånekassen.